

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till kyrkolag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås, på förslag av kyrkomötet att en ny kyrkolag stiftas för den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

Kyrkans juridiska ställning som offentligrättsligt samfund grundar sig på författningar som utfärdats av statens lagstiftande organ. Enligt 83 § regeringsformen stadgas i kyrkolagen om den evangelisk-lutherska kyrkans organisation och förvaltning. I enlighet med detta har i förslaget till kyrkolag tagits med stadganden bl.a. om kyrkans uppgift, lagstiftningsordning för kyrkolagen, kyrkans administrativa och språkliga indelning, kyrkliga tjänster, församlingens, stiftets och kyrkans gemensamma förvaltning, grunderna för kyrkliga val, disciplinärt förfarande i fråga om tjänsteinnehavare inom kyrkan samt underställning av beslut som fattats av kyrkliga myndigheter och ändringsökande.

Lagförslaget innehåller inga betydande materiellrättsliga ändringar jämfört med gällande kyrkolag. Syftet med reformen är att kyrkolagen å ena sidan indelas i en kyrkolag som skall godkännas av statens lagstiftande organ samt å andra sidan i en kyrkoordning och en valordning för kyrkan, om vilka kyrkomötet enligt förslaget med stöd av ett befullmäktigande i lagen beslutar utan medverkan av statens lag-

stiftande organ. Kyrkomötet har vid godkännandet av förslaget till kyrkolag samtidigt godkänt kyrkoordningen och valordningen för kyrkan som föreslås träda i kraft samtidigt som den nya kyrkolagen. Kyrkoordningen innehåller bestämmelser om frågor som gäller kyrkans lära, andliga verksamhet samt detaljer i förvaltningen. I valordningen för kyrkan finns detaljerade stadganden om kyrkliga val. Statens lagstiftande organ befrias således från behandlingen av ärenden om vilka stadganden enligt regeringsformen inte måste ingå i kyrkolagen.

Det allmänna stadgandet i gällande kyrkolag enligt vilket rikets regering tillkommer högsta styrelsen över kyrkan har i praktiken mist sin betydelse och föreslås bli slopat i kyrkolagen. Vissa underställningsärenden som gäller den kyrkliga förvaltningen föreslås bli överförda från staten till kyrkan. Lagskipningsmål som gäller tjänstebrott överförs enligt förslaget från domkapitlen till allmänna underrätter.

Den nya kyrkolagen kommer således att innebära ändringar i förhållandet mellan kyrka och stat i fråga om lagstiftningsmakt, kyrklig förvaltning och lagskipning.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 1994.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	B. Tjänster i en församling och kyrklig samfällighet	15
1. Propositionens samhälleliga betydelse	3	C. Specialtjänster	15
1.1. Mål	3	III AVD. FÖRSAMLINGENS FÖRVALTNING	16
1.2. Uppdelningen av kyrkolagen	3	7. kap. Allmänna stadganden	16
1.3. Centrala stadganden i förslaget till kyrkolag	4	8. kap. Prästval och församlingsval	17
1.3.1. Relationerna mellan kyrka och stat	4	9. kap. Kyrkofullmäktige	18
1.3.2. Kyrkans bekännelse	4	10. kap. Kyrkorådet	18
1.3.3. Kyrkans och församlingens uppgift	5	11. kap. Kyrklig samfällighet	19
1.3.4. Kyrklig rösträtt och valbarhet	5	12. kap. Andra samarbetsformer	21
1.3.5. Språkstadganden	5	13. kap. Ändringar i församlingsindelningen	22
1.3.6. Reform av kyrkans centralförvaltning	5	14. kap. Kyrkor, församlingens fastigheter och byggnadsskydd	23
1.3.7. Disciplinärt förfarande	6	15. kap. Församlingens ekonomi	25
2. Nuläge och ärendets beredning	6	16. kap. Kyrkböckerna som befolkningsregister samt församlingens arkiv	25
2.1. Nuläge	6	17. kap. Begravningsväsendet	26
2.2. Beredningsskeden och beredningsmaterial	7	IV AVD. BISKOPSÄMBETET OCH STIFTETS ÖVRIGA FÖRVALTNING	27
2.2.1. Beredningsorgan	7	18. kap. Biskopsämbetet	27
2.2.2. Remissinstanser	7	19. kap. Domkapitlet	28
3. Propositionens organisatoriska, administrativa och ekonomiska verkningar	7	V AVD. KYRKANS GEMENSAMMA FÖRVALTNING	29
4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	8	20. kap. Kyrkomötet	29
DETALJMOTIVERING	9	21. kap. Biskopsmötet	31
1. Motivering till förslaget till kyrkolag	9	22. kap. Kyrkostyrelsen, kyrkans centralfond och kyrkans avtalsdelegation	31
I AVD. ALLMÄNNA STADGANDEN	9	VI AVD. DISCIPLINÄRT FÖRFARANDE OCH LAGSKIPNING	32
1. kap. Kyrkans bekännelse, uppgift och medlemmar	9	23. kap. Disciplinärt förfarande	32
2. kap. Kyrkolagen och andra författningar som gäller kyrkan	9	24. kap. Underställning och ändringssökande	34
3. kap. Kyrkans administrativa och språkliga indelning	10	VII AVD. SÄRSKILDA STADGANDEN ..	37
4. kap. Församlingens verksamhet	11	25. kap. Kompletterande stadganden	37
II AVD. PRÄSTÄMBETET, TJÄNSTEINNEHAVARE OCH ARBETSTAGARE	12	26. kap. Ikraftträdelse- och övergångsstadganden	40
5. kap. Prästämbetet	12	2. Närmare stadganden och bestämmelser	42
6. kap. Tjänsteinnehavare och arbetstagare ..	13	3. Ikraftträdande	42
A. Allmänna stadganden	13	LAGFÖRSLAG	43

ALLMÄN MOTIVERING

1. Propositionens samhälleliga betydelse

1.1. Mål

Den evangelisk-lutherska kyrkan och det ortodoxa kyrkosamfundet har av historiska skäl en offentligrättslig ställning i Finland. En klar majoritet av befolkningen har önskat vara medlemmar i dessa kyrkor och kunna utnyttja de religiösa tjänster de erbjuder, vilket har bidragit till att kyrkans offentligrättsliga ställning bevarats. Samhällsutvecklingen har medfört en klarare differentiering av kyrkans och statens uppgifter. Statens principiella utgångspunkt är konfessionslöshet och religiös neutralitet. Å andra sidan tryggas finska medborgare enligt 8 § regeringsformen rättighet till offentlig och enskild religionsutövning, så vitt lag eller god sed därigenom ej kränks. Närmare stadganden om religionsfrihet ingår i religionsfrihetslagen (267/22). Även internationella fördrag och deklarationer förpliktar staten att iaktta principen om religionsfrihet.

Förändringarna i samhället har även avspeglat sig i kyrkans ställning. Staten och kommunerna sköter en stor del av sådan samhällsservice som tidigare sköttes av kyrkan. Kyrkans uppgift är framför allt att sörja för medborgarnas religiösa behov och verka för kärleken till nästan i samhället. Denna uppgift är värdefull även för en stat som är religiöst obunden. Bäst kan kyrkan förverkliga sin uppgift då den i så stor utsträckning som möjligt själv får bestämma om sina interna angelägenheter.

För närvarande har kyrkorna även uppgifter som kan betraktas som samhälleliga. Med stöd av ett befullmäktigande enligt lag deltar kyrkorna i befolkningsbokföringen, upprätthåller begravningsplatser, sköter vissa kulturhistoriska uppgifter och har vigselrätt. På samma sätt som andra offentligrättsliga samfund har kyrkorna beskattningsrätt.

Enligt 83 § regeringsformen stadgas i kyrkolagen om den evangelisk-lutherska kyrkans organisation och förvaltning. Enligt 15 § 2 mom. i gällande kyrkolag (635/64) är det bara kyrkan som har rätt att föreslå en lag om allt som gäller endast kyrkans egna angelägenheter. Därför kan inga förordningar ges om ärenden som omfattas av kyrkolagen utan även om

sådana interna angelägenheter inom kyrkan som annars inte skulle förutsätta lagnivå har det varit nödvändigt att stadga genom kyrkolag. Följden är att sådana stadganden har tagits in i kyrkolagen som till sin karaktär inte hör till lagen. Gällande kyrkolag innehåller även stadganden som enligt 83 § regeringsformen på grund av sitt innehåll inte borde höra till kyrkolagen. Sådana är stadganden om kyrkans trosbekännelse, läromässiga frågor och kyrkans andliga verksamhet.

Inom kyrkan har det redan länge varit aktuellt att dela in normer som gäller kyrkan i kyrkolagen, som ges med bistånd av statens lagstiftningsorgan och kyrkans egna interna författningar, som godkänns av kyrkomötet. Frågan blev föremål för en mera utbredd samhällelig bedömning i den parlamentariska kommittén, Kyrkan och staten, som beslöt att i ett betänkande som den avgav 1977 (kommittebetänkande 1977:21) föreslår att kyrkolagen delas in i kyrkolagen och kyrkans egna interna författningar.

Avsikten med en uppdelning av kyrkolagen är att riksdagen befrias från behandlingen av stadganden som gäller kyrkans lära och andliga verksamhet. En dylik ändring motsvarar den ovan nämnda principen att staten är religiöst obunden. Samtidigt är målet att kyrkans självständiga beslutanderätt i frågor som gäller dess verksamhetsområde ökar och skötseln av ärenden blir smidigare och snabbare. I samband med reformen av kyrkolagen föreslås även vissa ändringar i kyrkans centralförvaltning. Syftet med ändringarna är att kyrkans högsta beslutande organ, kyrkomötet, befrias från vissa av sina nuvarande administrativa uppgifter och att dessa överförs på kyrkostyrelsen som samtidigt enligt förslaget skall utvecklas som kyrkans allmänna centrala förvaltningsmyndighet.

1.2. Uppdelningen av kyrkolagen

I förslaget har kyrkolagen delats upp i en kyrkolag och en kyrkoordning samt i en valordning för kyrkan. Det föreslås att i kyrkolagen tas in stadganden som främst gäller förhållandet mellan kyrka och stat, kyrkans organisation och förvaltning, lagstiftningsordningen för kyrkolagen samt kyrkans administ-

rativa och språkliga indelning. Ett stadgande om kyrkliga högtidsdagar, till vilket vissa arbetsrättsliga stadganden i allmän lag hänvisar, har även tagits med i förslaget till kyrkolag. Stadganden om ställningen och rättsskyddet för kyrkans medlemmar samt tjänsteinnehavare i kyrka och församling ingår i lagförslaget liksom också stadganden om sökande av ändring i beslut som fattas av institutioner i kyrka och församling. Förslaget till kyrkolag innehåller 180 paragrafer medan gällande kyrkolag har 548.

Enligt förslaget till kyrkolag befullmäktigas kyrkomötet att utfärda kyrkoordning och valordning för kyrkan. I enlighet med detta godkände kyrkomötet den 8 november 1991 både förslaget till kyrkolag och kyrkoordning samt valordning för kyrkan så att de enligt ett förslag till stadgande i kyrkolagen träder i kraft samtidigt som kyrkolagen. Kyrkoordningen innehåller stadganden om kyrkans interna angelägenheter och verksamhet, t.ex. gudstjänster, kyrkliga förrättningar och församlingsverksamhet. Vidare innehåller den detaljerade stadganden om kyrkans och församlingarnas organisation och förvaltning. I valordningen för kyrkan ingår sådana detaljerade stadganden om prästval, församlingsval, val av ombud till kyrkomötet och stiftsmöte samt val av biskop, prästassessor och kontraktsprost som inte försätter lagnivå.

1.3. Centrala stadganden i förslaget till kyrkolag

1.3.1. Relationerna mellan kyrka och stat

I den nya kyrkolagen föreslås inget stadgande som motsvarar 15 § 1 mom. i gällande kyrkolag, enligt vilket rikets regering tillkommer högsta styrelsen över kyrkan i hela landet. I sin nuvarande form uttrycker stadgandet inte längre vilken andel landets regering har i den kyrkliga förvaltningen. Sedan kyrkostyrelsen grundades 1944 har största delen av ärenden som gäller kyrkans förvaltning och ekonomi överförts på kyrkans eget centralförvaltningsorgan. Republikens president och statsrådet sköter sådana ärenden som gäller kyrkan och som de i egenskap av statens lagstiftningsorgan skall sköta eller har betrots med stöd av ett fullmactsstadgande i kyrkolagen eller någon annan lag. Dessa uppgifter har under årens

lopp minskat allteftersom den kyrkliga lagstiftningen och förvaltningen har utvecklats. Det föreslås att detaljerade stadganden om uppgifter som hör till republikens president och statsrådet alltjämt tas med i kyrkolagen. Eftersom stadgandet om landets regering som högsta styrelse över kyrkan sålunda inte har något självständigt materiellt innehåll, föreslås det bli slopat som obehövt.

Ingå ändringar föreslås i lagstiftningsordningen för kyrkolagen eller kyrkans rätt att avge utlåtanden när stadgas utfärdas om ärenden som gäller kyrkans relation till staten eller andra religiösa samfund. När det gäller domkapitlet föreslås inte heller några ändringar i relationerna mellan kyrka och stat i detta skede. Ärendet bereds som bäst av en kommitté som kyrkomötet tillsatt. Både staten och kyrkan är representerad i kommittén.

Ingå ändringar föreslås i förfarandet för utnämning av biskop, utan biskoparna skall alltjämt utnämnas av republikens president.

Vissa ändringar föreslås i sådana ärenden som har underställts republikens president eller statsrådet. Det föreslås att frågan om grundande av stift, ändring av deras gränser eller indragning av stift underställs statsrådet för avgörande, medan den enligt gällande kyrkolag underställs republikens president för prövning och avgörande. I den nya lagen föreslås att församlingsindelning, som enligt gällande lag skall underställas statsrådet, underställs kyrkostyrelsen för avgörande. Samtidigt föreslås nu att ett beslut som gäller ett kyrkobygge, vilket enligt gällande lag skall underställas statsrådet, underställs kyrkostyrelsen. Om det däremot är fråga om en väsentlig ändring eller rivning av en kyrklig byggnad som är underställd byggnadsskydd eller beslut om att byggnaden inte längre skall vara underkastad byggnadsskydd, skall undervisningsministeriet fastställa kyrkostyrelsens beslut i ärendet. Vidare kommer undervisningsministeriets befogenheter enligt förslaget att endast omfatta fastställande av beslut om anläggande och utvidgning av begravningsplatser.

Bland församlingens uppgifter kommer förandet av befolkningsregister alltjämt att direkt övervakas av staten.

1.3.2. Kyrkans bekännelse

I lagförslaget 1 kap. 1 § definieras kort

kyrkans bekännelse. Stadgandet preciserar den evangelisk-lutherska kyrkan som en sådan kyrka som avses i 83 § 1 mom. regeringsformen. Kyrkans bekännelse bör anses vara grunden för den andliga verksamheten och sålunda i allra högst grad som kyrkans interna angelägenhet. Därför har det detaljerade stadgande som motsvarar 1 § i gällande kyrkolag överförts till kyrkoordningen.

1.3.3. Kyrkans och församlingens uppgift

Det föreslås att kyrkans och församlingens uppgift nu definieras i kyrkolagen. Kyrkans uppgift är att i enlighet med sin bekännelse förkunna Guds ord och dela ut sakramenten samt även i övrigt verka för att det kristna budskapet sprids och kärleken till nästan förverkligas. Ett stadgande som definierar församlingens uppgifter innehåller en förteckning över de centrala verksamhetsformerna inom församlingen. Stadgandet utesluter dock inte annan verksamhet som grundar sig på det kristna budskapet.

1.3.4. Kyrklig rösträtt och valbarhet

Enligt lagförslaget skall konfirmation inte längre betraktas som ett villkor för kyrklig rösträtt. Det föreslås att konfirmation bibehålls som villkor för valbarhet. Vidare förutsätter valbarhet liksom tidigare att kandidaten är en församlingsmedlem som är känd för sin kristna övertygelse och som har rösträtt och inte är ställd under förmynderskap. Vid församlingsval kan en tjänsteinnehavare eller en arbetstgare i huvudsyssla i församlingen inte väljas till förtroendeuppdrag i denna församling. Denna begränsning av valbarheten gäller även en tjänsteinnehavare eller en arbetstgare i huvudsyssla i en kyrklig samfällighet eller i en lokalförsamling, om ett gemensamt kyrkofullmäktige väljs för den kyrkliga samfälligheten.

1.3.5. Språkstadganden

I de nuvarande stadgandena om församlingarnas språk föreslås en ändring enligt vilken en församling är tvåspråkig om den finsk- eller svenskspråkiga minoriteten är så stor att en kommun på motsvarande sätt skulle vara

tvåspråkig enligt stadgandena i språklagen (148/22). Kyrkolagens stadganden om en församlings tvåspråkighet blir sålunda enhetliga med stadgandena om självstyrelseområden i språklagen. I övrigt är församlingarna enligt förslaget antingen finsk- eller svenskspråkiga. Enligt lagförslaget är det även möjligt att inrätta församlingar med ett annat språk.

I landskapet Åland är församlingarna enligt förslaget enspråkiga. Stadgandet gör det möjligt att inrätta finskspråkiga församlingar på Åland.

På samernas hembygdsområde är det enligt förslaget möjligt att inrätta tvåspråkiga finsksamiska församlingar. Det föreslås att i domkapitlet i Uleåborgs stift och i de församlingar som helt eller delvis hör till samernas hembygdsområde iaktas lagen om användning av samiska hos myndigheter (516/91). Syftet med reformerna är att samernas språkliga rättigheter skall beaktas i kyrkans verksamhet.

1.3.6. Reform av kyrkans centralförvaltning

Kyrkans centralförvaltning består av biskopsmötet, kyrkostyrelsen, kyrkans centraler och kyrkans avtalsdelegation.

Enligt gällande kyrkolag är biskopsmötet, som består av alla biskopar samt ett ombud från varje domkapitel, framför allt ett förhandlingsmöte för biskoparna och domkapitlen. Dessutom har biskopsmötet vissa administrativa uppgifter. Det gör framställningar och avger utlåtanden till kyrkomötet och kyrkostyrelsen. Biskopsmötets uppgift har även stadgats vara att utfärda bestämmelser om verkställigheten av kyrkolagen främst i fråga om behörighetsvillkor för kyrkliga tjänster.

Kyrkostyrelsen består av ärkebiskopen som ordförande och 14 andra medlemmar. Kyrkomötet väljer minst ett ombud från varje stift. Kyrkostyrelsen är enligt gällande lag kyrkans gemensamma ekonomisk-administrativa förvaltningsorgan som bl.a. har till uppgift att bereda ärenden för kyrkomötet och verkställa dess beslut.

Kyrkans centraler, som är 11, är kyrkliga sakkunnig- och serviceorgan som lyder under kyrkomötet och leds av direktioner som utses av kyrkomötet. Centralerna har till uppgift att utveckla kyrkans arbetsformer, delta i utbild-

ning inom den egna branschen, hålla kontakt med det övriga samhället och ge beredningshjälp till andra kyrkliga organ.

Kyrkans avtalsdelegation har 11 medlemmar. Medlemmarna utses av de kyrkomötesombud som inte berörs av kyrkans tjänste- och arbetskollektivavtal i fråga om villkoren för anställningsförhållandet. Avtalsdelegationen är ett organ som representerar kyrkan och församlingen som arbetsgivare och för kyrkans räkning ingår tjänste- och arbetskollektivavtal med organisationer som representerar tjänsteinnehavare och arbetstagare.

Det föreslås att kyrkans centralförvaltning reformeras i kyrkolagen så att kyrkostyrelsen utom uppgifter inom kyrkans gemensamma förvaltning och ekonomi även ges uppgifter som gäller kyrkans gemensamma verksamhet och ledningen av den. Därför föreslås det att den relativa andelen medlemmar med sakkunskap om kyrklig verksamhet skall utökas i kyrkostyrelsens sammansättning samtidigt som kyrkostyrelsens totala antal medlemmar minskas från 15 till 13. Enligt förslaget skall kyrkans sakkunnigorgan, centralerna, uppgå i kyrkostyrelsen och bli byråer vid kyrkostyrelsen. Sålunda får kyrkostyrelsen de resurser den behöver för att sköta kyrkans gemensamma verksamhet.

Det föreslås att biskopsmötets och kyrkans avtalsdelegations ställning och uppgifter bibehålls som tidigare. Avsikten är att reformen skall öka möjligheterna för en smidig skötsel av kyrkans förvaltning och kontakterna till det övriga samhället.

1.3.7. Disciplinärt förfarande

Det föreslås att alla stadganden som gäller disciplinära förfaranden och straff i fråga om kyrkans och församlingarnas tjänsteinnehavare tas med i kyrkolagen. De föreslagna stadgandena grundar sig delvis på systemet i stats-tjänstemannalagen. Ärenden som gäller tjänstebrott skall enligt förslaget inte längre över huvud taget behandlas i domkapitlet utan kyrkans interna behandling innebär alltid utövande av administrativ disciplinär makt. Sålunda föreslås att en prästs, lektors eller kantors tjänstebrott överförs från domkapitlet till allmän underrätt som första instans. Avsikten med förslaget är att behandlingen av dessa kyrkliga tjänsteinnehavares tjänstebrott förenhetligas med behandlingen av tjänstebrott som

begås av tjänsteinnehavare inom andra offentliga samfund.

2. Nuläge och ärendets beredning

2.1. Nuläge

Största delen av de rättsnormer som gäller kyrkan ingår nu i kyrkolagen och i verkställighetsbestämmelser som utfärdas med stöd av fullmaktsklausulerna i lagen. På det här sättet fördelar sig det normmaterial som utfärdas på förslag av kyrkomötet eller genom försorg av kyrkans egna myndigheter redan nu på två grupper, kyrkolagen och verkställighetsbestämmelser. Även de sistnämnda är juridiskt bindande och kan utgöra grunden för en domstols avgörande eller en förvaltningsmyndighets beslut. Med stöd av gällande 529 § 2 mom. 6 punkten kyrkolagen har kyrkomötet rätt att utfärda närmare bestämmelser om verkställigheten av kyrkolagen, såvida denna rätt inte betros kyrkostyrelsen eller biskopsmötet i kyrkolagen. På flera ställen i kyrkolagen befullmäktigas kyrkostyrelsen att utfärda närmare bestämmelser om verkställandet av stadgandena i lagen. Sådana verkställighetsbestämmelser som enligt stadgandena skall utfärdas av biskopsmötet gäller i huvudsak den utbildning som krävs av kyrkans tjänsteinnehavare. Rättsnormer som gäller kyrkan och omfattas av kyrkolagen har således redan nu utfärdats på två författningsnivåer, i kyrkolagen och i författningar som kyrkliga myndigheter har utfärdat utan medverkan av statens lagstiftningsorgan.

Om vissa ärenden som gäller kyrkans ekonomi stadgas i normal lagstiftningsordning. Dyliga lagar är lagen om de evangelisk-lutherska församlingarnas boställen och fonder (106/66) och lagen angående grunderna för vissa kyrkliga avgifter (1035/44) som innehåller stadganden om grunderna för den kyrkliga beskattningen. I lagen om kyrkans centralfond (895/41) stadgas om kyrkans gemensamma fond vars medel används till att stöda församlingar som är i en ekonomiskt sämre ställning och kyrkans gemensamma ändamål. Om överenskommelser om avlöning för tjänsteinnehavare och arbetstagare i församlingar och andra villkor för anställningsförhållandet har givits lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal (968/74), lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans arbetskollek-

tivavtal (969/74) och lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans avtalsdelegation (970/74). I pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/66) och lagen om familjepensioner inom den evangelisk-lutherska kyrkan (258/70) stadgas om pensionsförmåner för församlingsanställda. I dessa lagar som gäller kyrkans ekonomi och villkor för personalens anställningsförhållanden och pensioner föreslås inga ändringar.

2.2. Beredningsskeden och beredningsmaterial

2.2.1. Beredningsorgan

Kommittén Kyrkan och staten som tillsatts av statsrådet föreslog att kyrkolagen delas upp så att endast sådana stadganden som i en särskild utredning konstateras kräva lagnivå tas med i den nya lagen. Dylika stadganden är enligt kommittén i synnerhet stadganden som gäller relationerna mellan kyrka och stat och kyrkans ställning i samhället samt stadganden enligt 83 § regeringsformen. Enligt kommitténs förslag utfärdar kyrkan själv stadganden om annat.

Den kyrkoordningskommitté som tillsatts av kyrkomötet avgav sitt betänkande 1979 (betänkandet är bilaga V.1 till kyrkomötets protokoll under vårsessionsperioden 1980). Kommittén hade till uppgift att utreda enligt vilka principer totalreformen av kyrkolagen skulle genomföras och föreslog att kyrkolagen delas upp i kyrkolag och kyrkoordning.

Kyrkomötet tillsatte hösten 1980 en kommitté för revision av kyrkolagen med uppgift att utgående från kyrkoordningskommitténs betänkande utarbeta ett förslag till en ny kyrkolag och en kyrkoordning i anslutning därtill. Kommittén avgav 1988 sitt betänkande till kyrkomötet (Finlands ev.-luth. kyrkas centralförvaltning, serie A 1988:2/1 och 2). Betänkandet innehåller förslag till kyrkolag, kyrkoordning och valordning för kyrkan. Kommittén föreslog att kyrkolagen delas upp på det sätt som beskrivs i kapitel 1.2.

Kyrkomötet gav utskottet för revision av kyrkolagen, som kyrkomötet hade tillsatt våren 1988, i uppgift att bereda en totalreform av kyrkolagen utgående från revisionskommitténs betänkande och de begärda utlåtandena. Senare sände kyrkomötet klämmor som det hade godkänt utgående från lagutskottets betänkanden nr 1 och 1 a/1990 till utskottet. Enligt

klämmorna skulle ett betänkande (Finlands ev.-luth. kyrkas centralförvaltning, serie A 1989:3) av kommittén för revision av kyrkans centralförvaltning, som hade tillsatts av kyrkomötet 1987, beaktas i stadgandena i kyrkolagen och kyrkoordningen. Utskottet för revision av kyrkolagen avgav tre betänkanden om saken (Utskottets för revision av kyrkolagen betänkanden nr 1, 1 a och 1 b/1991 om ett betänkande (A 1988:2/1—2) av kommittén för revision av kyrkolagen, som tillsattes 1980 av kyrkomötet. Betänkandet innehåller förslag till ny kyrkolag, kyrkoordning och valordning för kyrkan samt en proposition med förslag till lag om rätt att avvika från de i prästerskapets privilegier ingående stadgandena om ordinarie prästs och kantors oavsättlighet). Utgående från utskottets betänkande godkände kyrkomötet den 8 november 1991 ett förslag till ny kyrkolag. Samtidigt godkände kyrkomötet kyrkoordningen och valordningen för kyrkan.

2.2.2. Remissinstanser

Statliga myndigheter som gav utlåtande om betänkandet av kommittén för revision av kyrkolagen var utom undervisningsministeriet justitieministeriet, inrikesministeriet, miljöministeriet, finansministeriets löneavdelning, högsta förvaltningsdomstolen, huvudstaben, konsistoriet vid Helsingfors universitet, Åbo Akademi och museiverket. Alla domkapitel avgav utlåtande om betänkandet. Bland kyrkliga myndigheter avgav biskopsmötet, kyrkostyrelsen, alla stiftsmöten och 181 församlingar utlåtande.

Utlåtandena har i allmänhet varit positiva till kommitténs grundlinje, som innebär att kyrkolagen skall göras mindre omfattande. I flera utlåtanden ansågs det vara bra att avsikten med betänkandet var att beakta utvecklingen av den allmänna lagstiftning som reglerar förvaltningen. I enskilda sakfrågor betonades olika saker i utlåtandena. Vissa remissinstanser betonade behovet av att göra kyrkans organisation och förvaltning smidigare.

3. Propositionens organisatoriska, administrativa och ekonomiska verkningar

Det föreslås att stadgandena om kyrkans

bekännelse, lära och andliga verksamhet i regel överförs till kyrkoordningen. Därför anser kyrkomötet att även riksdagsmän som inte hör till kyrkan i framtiden kan delta i behandlingen av kyrkolagen i riksdagen och ställer sig positivt till att 61 § riksdagsordningen upphävs sedan förslaget till kyrkolag har antagits.

Enligt förslaget till kyrkolag minskar statens uppgifter i den kyrkliga förvaltningen, eftersom det slutliga beslutsfattandet i en del av de ärenden som enligt gällande kyrkolag skall underställas statens förvaltningsmyndigheter överförs på kyrkliga myndigheter på det sätt som föreslås i avsnitt 1.3.1.

När det gäller lagskipning innebär reformen att tjänstebrottsärenden överförs från domkapitlen till allmänna underrätter.

Förslaget innehåller en reform av kyrkans centralförvaltning. Enligt gällande lag har kyrkostyrelsen till uppgift att sköta kyrkans gemensamma förvaltning och ekonomi. Det föreslås att dessa uppgifter utökas med ledning av kyrkans gemensamma verksamhet. Enligt förslaget sker detta så att kyrkans 11 centraler, som är sakkunnigorgan i fråga om kyrkligt arbete, överflyttas så att de lyder under kyrkostyrelsen. Enligt gällande lag verkar kyrkans centraler som sakkunnigorgan direkt under kyrkomötet. Syftet med reformen är att kyrkomötet befrias från förvaltningsuppgifter och kyrkostyrelsen utvecklas till ett allmänt förvaltningsorgan.

Den nya kyrkolagen kommer inte att ha några betydande ekonomiska verkningar. För statens del innebär förslaget att förvaltningskostnader i någon mån inbesparas på grund av att sådant lagstiftningsarbete och sådana administrativa uppgifter som gäller kyrkan minskar. Inom kyrkans centralförvaltning innebär förslaget på motsvarande sätt att förvaltningskostnaderna ökar, eftersom de får överta vissa uppgifter som staten nu sköter. På församlingsnivå kan förvaltningskostnaderna minska en aning när förvaltningen blir smidigare och medlemsantalet i förvaltningsorganen minskar.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Till propositionen ansluter sig en separat proposition som bygger på ett förslag av kyrkomötet till lag om vissa undantag från de privilegier som tillförsäkrats prästerskapet.

Förslaget till kyrkolag innehåller ett stadgande som avviker från gällande lag. Enligt stadgandet överflyttas en kyrkoherde, vars tjänst dras in på grund av en ändring i församlingsindelningen, till en kyrkoherdetjänst i den församling som utvidgas eller, om tjänsten inte är ledig, till en kaplantjänst i en sådan församling som berörs av församlingsindelningen. En kaplan och en kantor överflyttas till tjänster som motsvarar deras tjänster i en församling som berörs av ändringen av församlingsindelningen. Enligt prästerskapets privilegier kan en dylik ändring inte utan kyrkoherdens, kaplanens eller kantorns medgivande träda i kraft förrän dessa tjänster nästa gång förklaras lediga. Församlingsförbund bör dock kunna bildas även om inte alla ovan nämnda tjänster är lediga eller tjänsteinnehavarna går med på att deras tjänster dras in och att de överflyttas till andra tjänster. Detta förutsätter att prästerskapets privilegier ändras så att den föreslagna ändringen av kyrkolagen kan genomföras utan att grundlagsordning iakttas.

Eftersom kyrkostyrelsen enligt 3 kap. 6 § i förslaget beslutar att en församling på språklig grund hör till ett visst stift, bör 6 § förordningen angående landets indelning i fem biskopsstift (194/23), enligt vilken statsrådet beslutar om saken, upphävas.

I 22 kap. 7 § i förslaget har slopats det stadgande i gällande kyrkolag som gäller pension som ur kyrkans centralfond betalas till föreståndarinnan för en diakonissanstalt, eftersom sådana tjänsteinnehavare inte längre finns. Därför bör stadgandena om dessa tjänsteinnehavares pensionsrätt slopas både i 1 § 2 mom. kyrkans pensionslag och 1 § 2 mom. kyrkans familjepensionslag.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till förslaget till kyrkolag

I AVDELNINGEN. ALLMÄNNA STADGANDEN

1 kap. Kyrkans bekännelse, uppgift och medlemmar

1 §. *Bekännelsen.* I den föreslagna paragrafen uppges vilken tro kyrkan bekänner sig till. Paragrafen anger vilken kyrka det är fråga om och på vad kyrkans undervisning grundar sig. I denna bekännelseparagraf anges tre av de centralaste principerna för kyrkans väsen: bibelprincipen, bundenheten vid den äldsta kyrkans tre trosbekännelser samt vid de lutherska bekännelseskriterierna. Eftersom kyrkans bekännelse är dess interna angelägenhet, har en egentlig detaljerad bekännelseparagraf som motsvarar gällande kyrkolag placerats i kyrkoordningen.

2 §. *Uppgift.* I den föreslagna paragrafen definieras de uppgifter som under alla förhållanden kan anses vara kyrkans centrala uppgifter och som grundar sig på kyrkans bekännelse eller är härledda därifrån. I gällande kyrkolag finns inget allmänt stadgande som motsvarar den föreslagna paragrafen. Eftersom kyrkans uppgifter definieras i lag, har kyrkan frihet att på det sätt som föreslås i avsnitt 1.3.3 verka för att dess syfte uppnås.

3 §. *Medlemmar.* I paragrafen föreslås inga ändringar i sak jämfört med gällande lag. Medlemskap i kyrkan uppstår vid dopet. Med uttrycket ”redan döpt” avses sådana personer som har döpts i en annan kristen kyrka eller i ett annat kristet religionssamfund eller som har utträtt ur kyrkan. Om upptagande av medlemmar, t.ex. i fråga om minderåriga, samt om utträde ur kyrkan stadgas dessutom i 5—7 §§ religionsfrihetslagen och i förordningen om dess verkställighet (334/22).

2 kap. Kyrkolagen och andra författningar som gäller kyrkan

1 §. *Kyrkolagen och kyrkoordningen.* Det föreslagna 1 mom. hänvisar till 83 § 1 mom. regeringsformen för Finland, enligt vilket det

stadgas i kyrkolagen om den evangelisk-lutherska kyrkans organisation och förvaltning. Formellt är kyrkolagen allt som ingår i gällande kyrkolag. Materiellt innehåller den ”kyrkans egna angelägenheter”. I 2 mom. befullmäktigas kyrkomötet att utfärda kyrkoordningen, som innehåller närmare bestämmelser om kyrkans förvaltning och verksamhet.

2 §. *Stiftande av kyrkolag. Utlåtanden och framställningar.* I förslaget har inte tagits med något stadgande som motsvarar 15 § 1 mom. gällande kyrkolag enligt vilket rikets regering tillkommer högsta styrelsen över kyrkan. I 15 § 2 mom. kyrkolagen, som gäller lagstiftningsordningen för kyrkolagen, föreslås ingen ändring i sak. Det föreslås dock att stadgandets ordalydelse preciseras så att det motsvarar gällande tolkning. Därav framgår klarare än förut att endast kyrkomötet ensamt har rätt att föreslå kyrkolag och att republikens president och riksdagen antingen måste godta eller förkasta detta förslag i oförändrad form. I kyrkomötets rätt att göra framställningar om allmänna lagar som gäller kyrkan föreslås ingen ändring.

I 2 mom. stadgas om statliga myndigheters skyldighet att begära vissa utlåtanden av kyrkan. I 3 mom. ingår stadganden om kyrkans rätt att göra framställningar och ge utlåtanden till statliga myndigheter i sådana samhälleliga frågor som är av vikt utgående från kyrkans lära och uppgift. Stadgandena innehåller inga ändringar jämfört med gällande lag.

3 §. *Valordning för kyrkan och verkställighetsbestämmelser. Publiceringen av författningar.* Som 1 mom. föreslås ett stadgande enligt vilket kyrkomötet befullmäktigas att utfärda en valordning för kyrkan. I stadgandet räknas upp sådana kyrkliga val om vilkas förrättande bestämmelser på lägre nivå än lag kan utfärdas i kyrkoordningen.

I 2 mom. stadgas om bestämmelser på lägre nivå som utfärdas om verkställigheten och tillämpningen av kyrkolagen och kyrkoordningen. Enligt förslaget till kyrkolag skall fullmakten att utfärda bestämmelser om verkställigheten liksom nu grunda sig på lag. Bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av kyrkolagen och kyrkoordningen utfärdas av kyrkomötet på basis av en allmän fullmakt. Med stöd av en särskild fullmakt i lagen kan även kyrkostyrelsen och biskopsmö-

tet utfärda bestämmelser om verkställigheten. Biskopsmötet har dessutom tilldelats rätt att utfärda närmare bestämmelser om verkställigheten av vissa sådana bestämmelser i kyrkoordningen som gäller ärenden som specificeras i momentet. Fullmakten att utfärda verkställighetsbestämmelser grundar sig sålunda även till denna del på kyrkolagen.

Enligt 2 § 1 mom. 5 punkten förordningen om Finlands författningssamling (696/80) publiceras sådana beslut, kungörelser och tillkännagivanden i författningssamlingen, angående vilka det stadgas att de skall publiceras i författningssamlingen. Därför föreslås att i 3 mom. tas med ett stadgande om att kyrkoordningen och valordningen för kyrkan liksom lagar och förordningar samt bl.a. samfundsordningar för religiösa samfund publiceras i Finlands författningssamling.

3 kap. Kyrkans administrativa och språkliga indelning

1 §. *Stiftet*. Den föreslagna paragrafen innehåller stadganden om indelningen i stift och prosterier. I 1 mom. föreslås att kyrkomötets beslut som gäller grundande och indragning av stift samt ändring av stiftsgränserna underställs statsrådet och inte längre republikens president för avgörande. Paragrafens 2 mom. motsvarar stadgandena i gällande lag.

2 §. *Församlingen och dess medlemmar*. Innehållet i förslaget till paragraf motsvarar i huvudsak stadgandet i gällande kyrkolag. Ordalydelsen har dock preciserats. Enligt 1 mom. delas landet i regel in i församlingar enligt områdesprincipen. På språklig grund kan dock finnas flera församlingar inom samma område.

Det föreslås att i 2 mom. tas med noggrannare stadganden om till vilken församling kyrkans medlemmar hör. Medlemskapet bestäms antingen utgående från bosättningsorten eller hemorten enligt lagen om befolkningsböcker. Enligt momentet kan kyrkostyrelsen dock utfärda bestämmelser om att en person inom sin hemkommun även kan vara medlem i en annan församling än den inom vars område han är bosatt. Kyrkostyrelsen kan numera enligt 8 § 2 mom. förordningen om befolkningsböcker (790/70) utfärda motsvarande anvisningar. Med stöd av stadgandet kan bl.a. bestämmas att den som hör till en språklig

minoritet kan höra till en annan församling i sin bosättningskommun än den inom vars område han är bosatt. Paragrafens 3 mom. om frånvarande medlemmar i en församling och om församlingens folkmängd överensstämmer med gällande lag.

3 §. *Församlingsindelningen*. I paragrafen föreslås bli stadgat om församlingsindelning och ändring av den. I 1 mom. föreslås inga ändringar i motsvarande gällande stadganden. Församlingsindelningen skall följa kommunindelningen så att varje kommun i sin helhet befinner sig på området för samma församling eller samma kyrkliga samfällighet. Detta är nödvändigt av beskattningsmässiga skäl och skäl som ansluter sig till förande av befolkningsregister.

Enligt 2 mom. överförs beslut om församlingsindelning från statsrådet på kyrkostyrelsen. Eftersom församlingsindelningen skall motsvara kommunindelningen på det sätt som stadgas i 1 mom., är det ingenting som hindrar att fattandet av beslut om församlingsindelning slutgiltigt blir kyrkostyrelsens sak i egenskap av en intern ordningsfråga inom kyrkan. En ändring i indelningen ökar inte heller statens utgifter. Närmare stadganden ingår i 13 kap.

4 §. *Kyrkliga samfälligheter. Kapellförsamlingar och församlingsdistrikt*. Paragrafen innehåller ett hänvisande stadgande om kyrkliga samfälligheter och fullmakten att bestämma om kapellförsamlingar och församlingsdistrikt i kyrkoordningen.

5 §. *Församlingars och kyrkliga samfälligheters språk*. I stadgandena om språkförhållandena i församlingarna föreslås väsentliga ändringar. Enligt 1 mom. är församlingarna finsk- eller svenskspråkiga eller tvåspråkiga, om inget annat bestäms när församlingen grundas. Det sistnämnda stadgandet gör det möjligt att t.ex. grunda en samisk församling. Den nuvarande tyska församlingen har grundats med stöd av ett tidigare särskilt stadgande. Församlingens tvåspråkighet bestäms enligt förslaget med avvikelse från gällande kyrkolag i enlighet med språklagens stadganden om en kommuns tvåspråkighet. Förslaget avviker från stadgandena om en kommuns tvåspråkighet i och med att en minoritet enligt 5 mom. beräknas utgående från de närvarande medlemmarna i församlingen och inte utgående från alla invånare liksom i kommuner.

I 2 mom. föreslås ett stadgande enligt vilket lagen om användning av samiska hos myndig-

heter skall iakttas i domkapitlet i Uleåborgs stift och i de församlingar som helt eller delvis befinner sig på samernas hembygdsområde. Paragraf 16 i nämnda lag förutsätter att härom stadgas i kyrkolagen för att samiska även i kyrkans egna angelägenheter skall kunna användas hos myndigheter.

Stadganden om språkförhållandena i en kyrklig samfällighet har inte tidigare ingått i kyrkolagen utan saken har bestämts i statsrådets beslut om den språkliga indelningen av ämbetsdistrikt och självstyrelseområden. Det 3 mom. som nu föreslås motsvarar 2 § 2 mom. språklagen. En samfällighet skall i sina kontakt med en församling använda församlingens språk. Samfällighetens egen förvaltning blir sålunda tvåspråkig.

I 4 mom. har för Ålands del tagits in ett stadgande, som avviker från den allmänna regeln, enligt vilket församlingarna i landskapet Åland är enspråkiga. I enlighet med språkstadgandena i gällande kyrkolag finns numera även tvåspråkiga församlingar på Åland. Stadgandet gör det möjligt att grunda finskspråkiga församlingar på Åland. Stadgandena i självstyrelselagen för Åland (1144/91) strider inte mot stadgandet.

Som 5 mom. föreslås ett stadgande enligt vilket domkapitlet vart femte år fastställer en församlings språk på grundval av situationen i slutet av föregående kalenderår.

I 6 mom. föreslås att språklagen tillämpas i enlighet med dess 17 § 1 mom. på det språk som används vid kyrkans eller församlingens myndigheter, expeditionsspråket och myndigheternas interna ämbetspråk. Stadgandet ändrar inte gällande praxis.

I 7 mom. föreslås ett särskilt stadgande om möjligheten att grunda en tvåspråkig finsk-samisk församling på samernas hembygdsområde. På glest bebodda samiska områden har församlingsarbetet i en tvåspråkig finsk-samisk församling bättre verksamhetsförutsättningar än om den på samma område skulle delas in i en finskspråkig och en samisk församling.

6 §. *Församlingarnas stiftstillhörighet.* I paragrafen föreslås närmare stadganden om att församlingar och kyrkliga samfälligheter hör till ett stift. I 1 mom. stadgas om det svensk-språkiga stiftet, vilket i praktiken avser Borgå stift.

Paragrafens 2 mom. gäller numera endast den tyska församlingen och i framtiden även församlingar som inte är finsk- eller svensk-

språkiga samt tvåspråkiga församlingar som eventuellt grundas i enlighet med denna lag.

Överföring av en församling från ett stift till ett annat stift på språklig grund föreslås i 3 mom. vara en sådan intern åtgärd inom kyrkan som kyrkostyrelsen beslutar om på framställning av domkapitlet. Som grund för överföringen används antalet församlingsmedlemmar och inte befolkningsantalet. Till församlingens medlemskår hör även medlemmar som har antecknats som frånvarande.

I 4 mom. bestäms vilket stift en kyrklig samfällighet hör till. En kyrklig samfällighet lyder under domkapitlet i det stift som majoriteten av församlingarnas sammanlagda folkmängd tillhör. Stadgandets innehåll har inte förändrats.

7 §. *Församlingsindelningen och språkliga minoriteter.* Vid ändringar i församlingsindelningen bör målet vara att undvika sådana ändringar där medlemmarna i en enspråkig församling antingen i den nya eller i sin tidigare församling kommer att tillhöra en språklig minoritet. Ett missförhållande måste även anses vara att sådana som tillhör den språkliga majoriteten i en tvåspråkig församling efter ändringen blir en språklig minoritet i sin egen församling. Därför föreslås i paragrafen att ett beslut som leder till en ovan nämnd utveckling inte får fattas utan särskilt vägande skäl. I praktiken skyddar stadgandet landets svensk-språkiga minoritet, vars relativa andel minskar på dess traditionella bosättningsområden. Särskilt vägande skäl kan t.ex. vara att en ändring i kommunindelningen kräver att även församlingsgränserna justeras och den kyrkliga samfällighet som då bildas inte är så stor att det inom dess område kan finnas en församling med ett annat språk.

4 kap. Församlingens verksamhet

1 §. *Församlingens uppgifter.* Kyrkan förverkligar i första hand sin uppgift i församlingen. Det föreslås att största delen av de stadganden i gällande kyrkolag som gäller församlingens verksamhet överförs till kyrkoordningen och delvis till kyrkohandboken. I paragrafen definieras församlingens uppgifter. Det är inte en uttömmande förteckning över uppgifter och därför gör stadgandet det möjligt att utveckla församlingens verksamhet.

2 §. *Gudstjänster och kyrkliga förrättningar.* Enligt förslaget till paragraf skall bestämmelser om gudstjänsterna och de kyrkliga förrättningarna ges i kyrkoordningen och kyrkohandboken. Vidare kan domkapitlet meddela kompletterande anvisningar om dessa.

I 2 mom. stadgas om kollekt. En kollekt kan enligt stadgandet uppbäras för att stöda kyrkans och församlingens verksamhet eller sådana syftemål som svarar mot kyrkans och församlingens uppgift. På kollekt tillämpas inte lagen om penninginsamlingar (590/80).

3 §. *Kyrkliga högtidsdagar.* I förslaget till stadgande räknas de kyrkliga högtidsdagarna upp. Dessa har även i den allmänna lagstiftningen beaktats som allmänna lediga dagar i samhället och som andra arrangemang som påverkar arbetstiden.

4 §. *Språket i verksamheten.* Förslaget till paragraf innehåller en hänvisning till det grundläggande stadgandet om församlingens språk. Enligt förslaget skall gudstjänster och annan verksamhet ordnas på finska eller svenska eller på någon annan minoritets språk. Med minoritet avses i detta sammanhang en sådan språklig minoritet som inte gör församlingen tvåspråkig. I 2 mom. är det fråga om en församlingsmedlems rätt att få kyrkliga förrättningar utförda på sitt modersmål, finska eller svenska. Enligt förslaget till stadgande är det även möjligt att använda något annat språk vid gudstjänster och kyrkliga förrättningar.

I 3 mom. definieras särskilt samernas rätt till service på sitt eget språk.

II AVDELNINGEN. PRÄSTÄMBETET, TJÄNSTEINNEHAVARE OCH ARBETSTAGARE

5 kap. Prästämbetet

1 §. *Prästämberet och ordinationen.* Det synsätt som i fråga om prästämbetet omfattas i gällande kyrkolag kvarstår. I förslaget används sålunda alltjämt begreppen prästämbete och prästtjänst. Med prästämbete avses ett sådant prästämbete som erhålls genom ordination. Innehavaren av ett prästämbete har rätt att utföra sådana kyrkliga förrättningar som enligt bestämmelserna hör till en prästs uppgifter. Med en prästtjänst, om vilken stadgas i 6 kap., avses en sådan tjänst som endast den som vigs

till präst är behörig för. Om uppgifter inom prästämbetet bestäms närmare i kyrkoordningen. Paragrafens 2 mom. innehåller ett grundläggande stadgande som gäller godkännande till ordination. Om godkännande av ordination till prästämbetet beslutar enligt förslaget biskopen och domkapitlet. En förutsättning är sålunda att en majoritet av domkapitlet och biskopen har en gemensam ståndpunkt. Om förutsättningar för ordination till prästämbete och andra omständigheter bestäms i 5 kap. 2 § kyrkoordningen.

2 §. *Bikthemligheten.* Enligt förslaget till stadgande får en präst inte röja det som har anförtrotts honom i ett enskilt skriftermål eller annars vid själavård och inte heller den person som har anförtrott sig åt prästen. I ett enskilt skriftermål vill en person särskilt bekänna sina synder och få avlösning. Det är fråga om själavård när det av sammanhanget eller annars av prästens och partens umgänge att döma är avsett att vara konfidentiellt eller uttryckligen har konstaterats vara konfidentiellt. En person som avgått från ett prästämbete eller förlorat sitt prästämbete har fortfarande tystnadsplikt.

Stadgandena om bikthemligheten i förslaget till paragraf motsvarar i huvudsak stadgandena i gällande kyrkolag. Omnämnandet av straffhot har utelämnats, eftersom det i 40 kap. 5 § (792/89) strafflagen stadgas om brott mot tystnadsplikt.

I 17 kap. 23 § 2 mom. rättegångsbalken som gäller ett vittnes tystnadsplikt hänvisas till ett särskilt stadgande för präster. Om en prästs tystnadsplikt som vittne bör därför stadgas i kyrkolagen. Det stadgande som har tagits med i 2 mom. och som överensstämmer med gällande kyrkolag har tolkats så att en präst inte heller när han hörs som vittne får röja det som har anförtrotts honom eller den som har anförtrott sig för honom. Tystnadsplikten gäller även hörande av vittne vid förvaltningsförfarande och förundersökning.

Hänvisningen i 3 mom. till ett brott som enligt allmän lag måste anmälas avser sådana brott som räknas upp i 16 kap. 19 § strafflagen och det straffbara i att inte anmäla dem. Den anmälningsskyldighet för präster som föreslås i detta stadgande innebär en avvikelse från anmälningsskyldigheten i strafflagen.

3 §. *Avsked från prästämbetet.* En präst kan antingen själv begära avsked från prästämbetet, som betraktas som livslångt, eller avskedas av

domkapitlet av de skäl som stadgas i denna paragraf. I 1 mom. stadgas om ansökan om avsked från prästämbetet.

En präst bör vid utövandet av prästämbetet hålla fast vid kyrkans bekännelse, vilket han har förbundit sig till i prästeden. Om han inte håller fast vid bekännelsen, föreslås i 2 mom. ett förfarande i två skeden, först avstängning från ämbetet och sedan beviljande av avsked utan ansökan. Avskedandet av en präst från prästämbetet som inte har hållit fast vid kyrkans lära sker enligt förslaget som ett normalt förvaltningsförfarande och inte som en straffprocess liksom enligt gällande kyrkolag.

4 §. *Förlust av valbarhet eller rösträtt.* En präst som har avstängts eller avskedats från utövningen av en prästtjänst eller ett prästämbete eller en präst som har avsatts från sin prästtjänst är enligt förslaget inte valbar till prästerliga förtroendeuppdrag i kyrkan. Han kan inte heller rösta vid val av biskop, präst-assessor eller kontraktsprost eller prästerliga förtroendevalda. Prästerliga förtroendeuppdrag är medlemskap i stiftsmöte, kyrkomötet eller kyrkostyrelsen.

5 §. *Stifts- och prosteritillhörighet samt rösträtt.* En präst blir präst i det stift där han vigs till präst. I 1 mom. föreslås en hänvisning till de stadganden i kyrkoordningen som gäller stifts- och prosteritillhörighet.

Enligt 2 mom. hör en präst som har avgått från sin prästtjänst fortfarande till det stift han tillhörde vid sin avgång. Han kan även under fyra år efter att tjänsteförhållandet upphört, dock inte efter avgångsåldern, rösta vid de val av biskop, prästassessor och kontraktsprost samt prästerliga förtroendevalda som nämns i stadgandet. Genom detta stadgande som avviker från gällande lag är avsikten att sådana som länge har varit borta från normalt präst-arbete inte skall få en alltför avgörande del i nämnda val. I 3 mom. i förslaget har stadgandena i 2 mom. utsträckt så att de även gäller präster som har verkat som lärare i teologisk vetenskap vid ett universitet eller någon annan högskola eller som religionslärare vid en läroinrättning eller som har tjänstgjort som präst i en sammanslutning eller vid en anstalt.

En präst som återinträder i sin tjänst eller uppgift innan han har uppnått föreskriven avgångsålder återfår enligt 4 mom. sin rösträtt.

6 kap. Tjänsteinnehavare och arbetstagare

A. Allmänna stadganden

1 §. *Tjänsteinnehavare och arbetstagare.* I 1 mom. föreslås ett stadgande om vad som avses med tjänsteinnehavare och arbetstagare i kyrkan, i en församling eller i en kyrklig samfällighet. De förstnämnda har anställts i tjänsteförhållande och de sistnämnda i arbetsavtalsförhållande. Med en tjänst inom kyrkan avses här specialuppgifter inom kyrkan eller tjänster som har inrättats för verksamhet inom stift. I 2 mom. stadgas att ovan nämnda tjänsteinnehavare skall höra till den evangelisk-lutherska kyrkan. Kravet på medlemskap i kyrkan gäller även arbetstagare i arbetsavtalsförhållande som deltar i arbete i anslutning till gudstjänster, kyrkliga förrättningar, diakoni eller undervisning.

I 3 mom. föreslås att om behörighetsvillkoren för tjänsterna, om vilka i huvudsak stadgas i den gällande kyrkolagen, stadgas eller bestäms särskilt. Detta innebär att om behörighetsvillkoren bestäms antingen i kyrkoordningen eller i bestämmelser på lägre nivå. Om behörighetsvillkoren för vissa specialtjänster inom försvarsmakten, fängårdsväsendet samt själavård för döva stadgas särskilt genom lag eller förordning.

Enligt 4 mom. föreslås även att om den språkkunskap som krävs av tjänsteinnehavare bestäms i kyrkoordningen, varvid stadgandena om församlingens språk och det språk som används i verksamheten skall beaktas. I 5 mom. föreslås ett stadgande om förande av matrikel där stadgandena i matrikellagen (1010/89) skall iakttas.

2 §. *Utlänningars behörighet till tjänst i kyrkan eller i en församling eller kyrklig samfällighet.* I paragrafen föreslås stadganden om medborgarskapets inverkan på tjänstbehörighet. Enligt 1 mom. kan en utländsk medborgare i regel utnännas till en tjänst i kyrkan, i en församling eller en kyrklig samfällighet. I 2 mom. definieras sådana tjänster vilkas innehavare förutsätts vara finska medborgare. I detta fall är det fråga om tjänster som är förknippade med möjligheten att utöva betydande, omedelbar och offentlig makt eller där besluten som fattas eller åtgärderna som vidtas annars har en stor inverkan på individens ställning eller samhällets funktioner. Sådana tjänster är enligt stadgandet bl.a. tjänsterna som biskop,

assessor i domkapitlet och ecklesiastikråd. Förslagen motsvarar ändringarna år 1989 av 84 § regeringsformen (724/89), 9 a § statstjänstemannalagen (725/89) och 74 a § kommunallagen (727/89). Även för kyrkan och församlingarna är det ändamålsenligt att kravet på medborgarskap väsentligt lindras.

3 §. *Tystnadsplikt.* I paragrafen föreslås ett stadgande enligt statstjänstemannalagen om tjänstemäns tystnadsplikt.

4 §. *Hälsoundersökningar.* I paragrafen föreslås ett allmänt stadgande enligt statstjänstemannalagen om förordnande av tjänsteinnehavare att undergå läkarundersökning och betalningen av kostnaderna för den.

5 §. *Kyrkans tjänste- och arbetskollektivavtal.* Förslaget till paragraf innehåller ett grundläggande stadgande om kyrkans tjänste- och arbetskollektivavtal. Stadgandet har samma innehåll som motsvarande stadgande i gällande kyrkolag. Enligt stadgandet är det möjligt att genom tjänste- och arbetskollektivavtal avvika från sådana stadganden som gäller avlöning och anställningsvillkor och ingår i kyrkolagen eller i någon annan författning som gäller kyrka och församling. Närmare stadganden har givits genom lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal och lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans arbetskollektivavtal.

6 §. *Anordnande av tjänstledighet, semester och fritid för präster, lektorer och kantorer.* Det föreslås i enlighet med rådande praxis att kyrkostyrelsens uppgift skall vara att utfärda närmare bestämmelser om hur en prästs, lektors eller kantors tjänstledighet, semester och fritid skall ordnas. Om grunderna för tjänstledighet kan överenskommas genom tjänstekollektivavtal.

7 §. *Boendeskylldighet.* I paragrafen föreslås ett stadgande om alla tjänsteinnehavares boendeplikt som motsvarar stadgandet i gällande kyrkolag. Även om totalavlöning numera tillämpas vid avlöningen av tjänsteinnehavare är det med beaktande av 7 § regeringsformen nödvändigt att lagen innehåller en förpliktelse för tjänsteinnehavare att bo tillräckligt nära sin tjänstgöringsplats eller i en tjänstebostad som har anvisats honom. Kyrkostyrelsen kan utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av stadgandet. Stadgandet har utarbetats så att det överensstämmer med 26 § statstjänstemannalagen.

8 §. *Avgång från tjänst.* I gällande kyrkolag

finns stadganden om avgångsåldern för präster, lektorer och ordinarie kantorer. På biskopar och medlemmar av kyrkostyrelsen tillämpas samma avgångsålder som på präster. På övriga tjänsteinnehavare i kyrkan eller församlingen tillämpas tjänstestadgans bestämmelser om avgångsålder. Gällande avgångsålder för den som innehar en präst- eller en kantorstjänst är 70 och för en lektorstjänst 65 år. I 1 mom. föreslås enhetliga stadganden om avgångsåldern i kyrkolagen. Den allmänna avgångsåldern för tjänsteinnehavare är 67 år, vilket motsvarar 50 § statstjänstemannalagen. Enligt förslaget är det dock möjligt att i tjänstestadgan bestämma att avgångsåldern i vissa tjänster vilkas art det kräver är lägre än den allmänna avgångsåldern. Om pensionsåldern stadgas i pensionslagen för den evangelisk-lutherska kyrkan.

I 2 mom. föreslås ett stadgande som innehåller en allmän skyldighet för alla tjänsteinnehavare att avgå från sin tjänst, om arbetsförmågan väsentligt och varaktigt har försämrats på grund av sjukdom eller skada. Präster, lektorer och kantorer, som inte avgår på uppmaning även om de enligt det föreslagna stadgandet borde göra det, har domkapitlet rätt att bevilja avsked utan ansökan. Andra tjänsteinnehavare kan uppsägas med stöd av tjänstestadgan. Myndigheternas rätt att vidta de åtgärder som nämns i detta moment har i enlighet med 46 § statstjänstemannalagen kopplats samman med tjänsteinnehavares rätt att få invalidpension.

9 §. *Avstängning från tjänsteutövning.* I gällande kyrkolag ingår endast stadganden om avstängning från prästtjänst. I paragrafen föreslås stadganden om avstängning från tjänsteutövning som gäller alla tjänsteinnehavare och motsvarar 65 § statstjänstemannalagen. En administrativ avstängning från tjänsten är en temporär åtgärd medan tjänsteinnehavarens framtida ställning utreds. Det är även en säkerhetsåtgärd som skyddar tjänsteinnehavaren. I paragrafen räknas detaljerat upp sådana situationer där avstängning från tjänsteutövning blir aktuell. I 2 mom. ingår bestämmelser om avstängning från tjänsteutövning då ett beslut om uppsägning eller avsättning inte har vunnit laga kraft.

Enligt 3 mom. får avstängning från tjänsteutövning inte pågå längre än nödvändigt.

10 §. *Förfarandet vid avstängning från tjänsteutövning.* I paragrafen föreslås stadganden om förfarande vid avstängning från tjänsteutöv-

ning. Enligt 1 mom. beslutar alltid den myndighet om avstängning från tjänsteutövning som beslutar om disciplinära åtgärder mot en tjänsteinnehavare. Paragrafens 2 mom., enligt vilket avstängning från tjänsteutövning i vissa fall kan beslutas utan att tjänsteinnehavaren bereds tillfälle att avge en förklaring, överensstämmer med 15 § lagen om förvaltningsförfarande (598/82) i fråga om hörande.

Enligt 3 mom. träder beslut om avstängning från tjänsteutövning eller prästämbete i kraft även om besvär anförs.

11 §. *Tjänster till vilka en präst eller en lektor kan utnämnas.* Sådana tjänster som avses i paragrafen till vilka antingen en präst eller en lektor kan utnämnas finns i synnerhet i kyrkliga samfälligheter. I paragrafen föreslås bli stadgat vilka stadganden som tillämpas på dylika tjänster när de stadganden som tillämpas på präster och lektorer avviker från varandra. I gällande kyrkolag finns inget motsvarande stadgande, vilket har medfört oklarheter i förvaltningen.

12 §. *Vissa skyldigheter som hänför sig till en lektorstjänst.* I paragrafen föreslås stadganden enligt vilka en lektor har samma skyldighet att hålla bikthemligheten och hålla sig till bekännelsen som en präst. Gällande lag innehåller ett stadgande med samma innehåll.

B. Tjänster i en församling och kyrklig samfällighet

13 §. *Församlingens tjänster.* I paragrafen föreslås i enlighet med gällande kyrkolag att det i en församling skall finnas en kyrkoherdetjänst. Om övriga tjänster bestäms enligt stadgandet i kyrkoordningen. Med stöd av detta har i 6 kap. 9 § kyrkoordningen tagits in en bestämmelse enligt vilken en församling skall ha minst en kantorstjänst och en diakontjänst. En församling och en kyrklig samfällighet beslutar själva om inrättande och indragning av sina tjänster. Enligt den nämnda paragrafen i kyrkoordningen skall kyrkofullmäktiges beslut om inrättande eller indragning av en kaplans, ordinarie lektors samt kantors tjänst underställas domkapitlet.

Begreppen ordinarie och extraordinarie prästtjänst som förekommer i gällande lag har nu utelämnats.

Enligt 2 mom. beslutar domkapitlet om en kyrkoherdetjänst som är gemensam för två

eller flera församlingar. Enligt den fullmakt som har tagits med i momentet bestäms i kyrkoordningen om övriga gemensamma tjänster.

Det beslut som avses i 3 mom. om en gemensam kyrkoherdetjänst kan förverkligas då tjänsten i en annan församling blir ledig och tjänsteinnehavaren i den andra församlingen samtycker till att bli gemensam tjänsteinnehavare. Domkapitlet kan dock av särskilda skäl förplikta tjänsteinnehavaren i den andra församlingen att utan dennes samtycke övergå till den gemensamma tjänsten. Detta innebär en avvikelse från de privilegier som tillförsäkrats prästerskapet den 16 oktober 1723 och de i kungliga försäkran till prästeståndet av den 2 mars 1789 ingående stadgandena om ordinarie prästs och kantors oavsättlighet. Därför bör det genom en ändring som i grundlagsordning bör göras i ovan nämnda författningar ges en fullmakt att genom kyrkolag avvika från stadgandena om en kyrkoherdes, kaplans och kantors oavsättlighet.

14 §. *Tjänstestadga.* I 1 mom. föreslås ett stadgande om tjänstestadgan som i huvuddrag motsvarar gällande kyrkolag. I 2 mom. klargörs gränserna för tjänstestadgans tillämpningsområde. Tjänstestadgan gäller inte präster som har utnämnts till prästtjänster eller präster som har förordnats till församlingspastorer eller att inneha en prästtjänst interimistiskt eller som vikarie. Den gäller inte heller lektorer eller kantorer som har utnämnts till lektors- eller kantorstjänster. Från dessa begränsningar av tjänstestadgans tillämpningsområde kan dock avvika i kyrkoordningen. En församling eller en kyrklig samfällighet kan inte genom uppsägning avbryta tjänsteförhållandet för en tjänsteinnehavare som har utnämnts till en präst-, lektors- eller kantorstjänst eller ett förordnande för en präst att tjänstgöra som församlingspastor eller att inneha en prästtjänst, eftersom dessa tjänsteinnehavare inte lyder under tjänstestadgan.

C. Specialtjänster

15 §. *Vissa tjänster i domkapitlet. Tjänstestadga för anställda i specialuppgifter.* I 1 mom. föreslås en klargörande bestämmelse om vilken ställning tjänstemännen vid domkapitlet har. Enligt förslaget till stadgande tillämpas tjänstemannalagen på de tjänster vid dom-

kapitlet vilkas avlöning betalas av statens medel, om inget annat stadgas. Avvikelser från statstjänstemannalagen ingår t.ex. i 18 kap. 5 § och 23 kap. 3 § 4 punkten i detta förslag. Enligt 2 mom. bestäms om besättande av tjänster för stiftsverksamheten samt för övriga specialuppgifter i kyrkan och om tjänsteförhållandets upphörande samt om tjänsteinnehavarnas rättigheter och skyldigheter i en tjänstestadga som fastställs av kyrkomötet, om inget annat stadgas, bestäms eller avtalas. Detta stadgande tillämpas även på präster och lektorer.

16 §. *Militärpräster*. I 1 mom. har samlats sådana stadganden om militärprästers och fältbiskopens ställning i försvarsmakten som varit spridda i gällande kyrkolag. Förordningen om försvarsmakten (274/75) innehåller stadganden om besättande av militärprästtjänster. Fältbiskopen och militärpräster är statsanställda.

I 2 mom. ingår en hänvisning till disciplinär bestraffning av en militärpräst som innehar ett prästämbete.

I 3 mom. föreslås ett stadgande om att fältbiskopen och militärpräster hör till ett stift.

17 §. *Tjänster för särskilda behov*. I paragrafen föreslås stadganden som motsvarar gällande kyrkolag om präst- och lektorstjänster vid fängelser samt för dövas själavård och för övriga särskilda behov. Om fängelsepräster stadgas vidare i förordningen om fängenvårdsväsendet (134/86). Om själavård och socialarbete bland döva stadgas i förordningen om själavård för döva (935/91). I allt som rör prästämbetet eller verksamheten som lektor lyder tjänsteinnehavaren under domkapitlet. I 2 mom. föreslås stadganden om besättande av tjänster samt om anställande av tillfälliga och interimistiska tjänsteinnehavare samt vikarier.

III AVDELNINGEN. FÖRSAMLINGENS FÖRVALTNING

7 kap. Allmänna stadganden

Det föreslås att gemensamma stadganden som gäller olika förvaltningsorgan i församlingen tas med i samma kapitel. Något motsvarande kapitel finns inte i gällande kyrkolag utan stadganden som tillämpas på olika förvaltningsorgan finns i olika kapitel.

1 §. *Församling och kyrklig samfällighet*. Församlingarna är självständiga. Enligt 1 mom. sköter de själva sina angelägenheter och för-

valtar sin egendom, dock i enlighet med kyrkolagen och kyrkoordningen samt gällande lagar om kyrkans ekonomi. De sistnämnda lagarna är bl.a. lagar som gäller boställen, pensionslagar, lagar om tjänste- och arbetskollektivavtal och lagen om kyrkans centralfond. Paragrafens 2 mom. innehåller en hänvisning om att församlingarnas samarbete kan ordnas som kyrkliga samfälligheter.

2 §. *Institutioner och förtroendevalda*. I 1 mom. räknas upp vilka institutioner som sköter församlingens förvaltning och i 2 mom. vilka institutioner som sköter den kyrkliga samfällighetens förvaltning. Institutionerna är desamma som i gällande kyrkolag.

Förtroendevalda medlemmar är enligt 3 mom. de medlemmar som har valts till institutioner och tillfälliga kommissioner och personer som har utsetts till förtroendeuppdrag. Däremot betraktas en tjänsteinnehavare som på tjänstens vägnar är medlem i en församlingsinstitution inte som förtroendevald. Sålunda kan en tjänsteinnehavare som på grundval av sin bosättningsort är medlem i en annan församling på tjänstens vägnar vara medlem av en institution.

3 §. *Valbarhet*. I 1 mom. föreslås ett stadgande om valbarhet till förtroendevald i församlingen. Förslaget motsvarar i övrigt stadgandet i gällande lag men har utökats med ett stadgande enligt vilket den som mitt i året flyttar till församlingen är valbar om han har rösträtt i någon annan församling. Om tjänsteinnehavares valbarhet stadgas i 8 kap. 4 § 2 mom. i detta förslag. Paragrafens 2 mom. som gäller rätten att vägra ta emot ett förtroendeuppdrag motsvarar stadgandet i gällande kyrkolag.

4 §. *Beslutförhet, omröstning och val*. I 1 mom. föreslås ett stadgande om beslutförhet som gäller alla förtroendeorgan. Beslutförhet förutsätter att mer än hälften av medlemmarna är närvarande. Paragrafens 2 mom. innehåller stadganden om behandling av ärenden när det råder oenighet och omröstning måste verkställas. I församlingens institutioner röstas liksom nu enligt ett s.k. parlamentariskt röstningssätt. Detaljerade stadganden finns i kyrkoordningen. Enligt 3 mom. förrättas val som majoritetsval, men om två eller flera förtroendevalda utses skall dock proportionellt valsätt iakttagas. Enligt gällande kyrkolag skall kyrkfullmäktige förrätta proportionellt val, om en fjärdedel av de närvarande kräver detta. Enligt

förslaget skall proportionellt val förättas i alla församlingsorgan, om detta krävs av så många personer som deltar i valet att de vid ett proportionellt val tillsammans kunde få minst en kandidat vald. Förslaget innebär att minoritetsgruppernas rättigheter bättre beaktas.

5 §. *Jäv*. I stadgandet omfattas i regel grunderna för jäv enligt vad som stadgas om jäv i lagen om förvaltningsförfarande. I förslaget beaktas även lagen om ändring av kommunallagen (1122/90). Gällande kyrkolag innehåller endast stadganden om jäv för medlemmar av kyrkofullmäktige.

I 1 mom. föreslås ett stadgande enligt vilket en jävig medlem i kyrkofullmäktige inte får delta i beslutsfattandet men nog i behandlingen av ett ärende. Enligt gällande lag gäller jäv även behandlingen av ett ärende. Syftet med ändringen är att stadgandet om jäv till denna del skall överensstämma med motsvarande stadgande i kommunallagen.

I 2 mom. föreslås att lagen om förvaltningsförfarande skall tillämpas på jäv för övriga förtroendevalda och tjänsteinnehavare i församlingen. En förtroendevald som är anställd i ett tjänste-, arbets- eller annat motsvarande förhållande hos en församling eller en kyrklig samfällighet är inte jävig i ett förvaltningsärende där församlingen eller samfälligheten är part, om han inte på basis av sitt anställningsförhållande har föredragit eller annars på motsvarande sätt behandlat ärendet. Kommunallagen innehåller ett motsvarande stadgande, som avviker från lagen om förvaltningsförfarande.

I 3 mom. föreslås att s.k. andrainstansjäv iakttas när kyrkorådet eller församlingrådet behandlar besvärärenden. Detta innebär att ordföranden eller en medlem är jävig att behandla besvär över ett lägre organs beslut i vars beredning eller behandling han tidigare har deltagit eller som han har föredragit.

6 §. *Sammanträdes offentlighet*. I 1 mom. föreslås ett stadgande som motsvarar gällande kyrkolag om att kyrkofullmäktiges sammanträden är offentliga. Enligt ett nytt stadgande som har tagits med i 2 mom. är de övriga institutionernas sammanträden däremot inte offentliga.

8 kap. Prästval och församlingsval

1 §. *Prästval*. Enligt 1 mom. väljs kyrkoherde

och kaplan genom omedelbara och hemliga val. Stadgandena om val motsvarar i övrigt stadgandena i gällande kyrkolag, men en extra valkandidat som utses av församlingen måste få minst en tiondel av hela församlingens röster för att bli vald i stället för en femtedel som nu. I församlingen förutsätts dessutom liksom i gällande lag att kandidaten har fått mer än hälften av de avgivna rösterna.

2 §. *Församlingsval*. I 1 mom. föreslås stadganden om vilka församlingar eller organ i en kyrklig samfällighet som väljs vid församlingsval samt att valen förrättas samtidigt i alla församlingar och hur lång valperioden är. Stadgandet har samma innehåll som i gällande kyrkolag.

I 2 mom. finns de viktigaste rättsnormerna för församlingsval. Valen är omedelbara, hemliga och proportionella enligt stadgandet. Valmansföreningens kandidatlista motsvarar de kandidatlistor som används vid statliga och kommunala val. Enligt 2 kap. 32 § 2 mom. i valordningen för kyrkan kan kandidatlistan ges en benämning som skall innehålla ordet kandidatlista. Benämningen får inte vara opassande eller vilseledande. Benämningen av en valmansförening har ansetts vara kyrkans interna angelägenhet och därför har ett stadgande därom tagits med i valordningen för kyrkan. Enligt 275 § i gällande kyrkolag får kandidatlistan inte innehålla dylika deviser. Jämfört med gällande kyrkolag innehåller förslaget även den ändringen att den som röstar inte har rätt att rösta på en sådan person som inte finns på någon kandidatlista. Möjligheten att rösta på en person som inte finns på kandidatlistorna har visat sig vara utan betydelse när det gäller valets slutresultat.

3 §. *Rösträtt*. I paragrafen föreslås bli stadgat om rösträtt i församlingen. Enligt förslaget har alla de medlemmar av kyrkan som före ingången av valåret har fyllt 18 år rösträtt vid prästval och församlingsval, vilket motsvarar stadgandet i gällande kyrkolag. Utövändet av rösträtt har jämfört med gällande lag preciserats så att röstandet sker i den församling där den röstberättigade vid ingången av valåret har antecknats som närvarande. Ett villkor för rösträtt är inte längre konfirmation som i gällande kyrkolag. Avsikten med förslaget har varit att förenkla stadgandena i gällande kyrkolag och göra dem lika vid alla församlingsval som förrättas samma år samt så att de samtidigt motsvarar stadgandena i kommunallagen.

4 §. *Kandidats samtycke. Begränsning av valbarheten.* I 1 mom. föreslås i enlighet med gällande kyrkolag bli stadgat att vid församlingsval kan endast en sådan valbar församlingsmedlem bli uppställd som har samtyckt därtill. Den begränsning av valbarhet enligt gällande lag som gäller tjänsteinnehavare i en församling eller en kyrklig samfällighet utsträcks i 2 mom. så att den även gäller arbetstagare.

5 §. *Undantagsval i församlingen.* De stadganden som föreslås i paragrafen motsvarar stadgandena i gällande kyrkolag. Enligt 1 mom. verkställs extra församlingsval då det under en löpande valperiod i församlingen görs ändringar i församlingsindelningen eller i de arrangemang som nämns i stadgandet om ekonomisk gemenskap. Momentet innehåller även stadganden om hur lång mandatperioden är för sådana som väljs vid extra val och om kyrkostyrelsens rätt att besluta att valen förrättas redan innan de ändringar som avses i momentet har trätt i kraft. Enligt 2 mom. kan kyrkostyrelsen även i andra fall än sådana som avses i 1 mom. under de förutsättningar som nämns i valordningen för kyrkan bestämma att extra församlingsval inte förrättas.

Om framskjutande av församlingsval eller anordnandet av val vid en avvikande tidpunkt, förrättande av kompletteringsval samt om mandatperioden i undantagsfall för dem som valts bestäms i valordningen för kyrkan.

9 kap. Kyrkofullmäktige

1 §. *Beslutanderätten och dess överföring.* I paragrafen föreslås stadganden om utövande och överföring av församlingens beslutanderätt. Enligt 1 mom. hör beslutanderätten för närvarande till kyrkofullmäktige, om den inte i reglementet eller instruktionen överförs på andra organ som nämns i stadgandet. Enligt gällande kyrkolag får beslutanderätten inte överföras bl.a. när det gäller beslut om kyrkans eller församlingens egendom eller byggande.

Det förbud mot att överföra fullmäktiges beslutanderätt som har tagits in i 2 mom. motsvarar i övrigt stadgandena i gällande kyrkolag utom att det har ansetts nödvändigt att tillfoga nya stadganden om upptagande eller förnyande av lån eller förlängning av betalningstiden för ett lån. Beslutanderätten

kan dock överföras om det är fråga om ett lån som skall upptas för ett tillfälligt behov.

2 §. *Antalet medlemmar och mandatperioden.* I 1 mom. föreslås ett stadgande om den övre och undre gränsen för antalet medlemmar i kyrkofullmäktige, vilka föreslås bli 11 och 39. Närmare stadganden om antalet medlemmar i kyrkofullmäktige föreslås bli utfärdade i kyrkoordningen. Enligt gällande kyrkolag har antalet medlemmar som väljs till kyrkofullmäktige på basis av folkmängden i församlingarna delats i tio grupper. Antalet fullmäktigeledamöter i varje grupp har ökat i takt med att folkmängden ökat så att i församlingar med mindre än 3 000 medlemmar har funnits 15 fullmäktigeledamöter och i församlingar med mer än 100 000 medlemmar har funnits 53 fullmäktigeledamöter. Det har funnits onödigt många grupper och i synnerhet i stora församlingar har antalet fullmäktigeledamöter blivit för stort. Paragrafens 2 mom. om mandatperioden för medlemmar i fullmäktige motsvarar stadgandena i gällande kyrkolag.

3 §. *Kvalificerad majoritet.* I paragrafen föreslås bli stadgat om ärenden som kräver kvalificerad majoritet i kyrkofullmäktige. Enligt gällande kyrkolag skall beslut om uppförande av vissa kyrkliga byggnader, t.ex. kyrka och klockstapel, fattas med kvalificerad majoritet. Eftersom allt fler ämbetshus samt läger- och kurscentrum har börjat byggas i församlingarna, föreslås att även byggandet av dem skall kräva kvalificerad majoritet. I förteckningen har utelämnats prästgårdar, kantorsgårdar och övriga tjänstebostäder. Eftersom församlingens tjänsteinnehavare i regel har överförts till totalavlönning, anses stadgandet om kvalificerad majoritet inte längre vara nödvändigt i fråga om dessa.

Enligt gällande kyrkolag har kvalificerad majoritet även krävts vid beslut om upptagning av långfristiga lån och köp av fastigheter till församlingen. I fråga om båda besluten föreslås att kravet på kvalificerad majoritet slopas, eftersom förutsättningarna för besluten redan har skapats med enkel majoritet i samband med budgetbehandlingen. Avsikten med stadgandet i 3 punkten är att säkerställa att inrättandet av nya tjänster sker efter en grundlig prövning.

10 kap. Kyrkorådet

1 §. *Uppgifter.* Kyrkorådet har en central

ställning i församlingens verksamhet och förvaltning. I dess uppgiftsbeskrivning följs i huvudsak gällande stadganden. Enligt 1 mom. 1 punkten är det kyrkorådets uppgift att allmänt leda församlingens verksamhet. Ledandet innebär att följa och främja församlingens andliga liv samt leda församlingens förvaltning och skötseln av ekonomin. Vidare verkställer kyrkorådet kyrkofullmäktiges beslut och företräder församlingen.

Enligt 2 mom. skall kyrkorådet bereda de ärenden som behandlas av kyrkofullmäktige. Detta beredningstväng utsträcker sig inte till ärenden som gäller interna arrangemang i fullmäktiges verksamhet, t.ex. val av fullmäktigeordförande eller beslut om fullmäktiges mötestider. Kyrkofullmäktige bereder inte heller valet av förtroendevalda i fråga om personal. Närmare stadganden om förfarandet i kyrkofullmäktige har tagits med i kyrkoordningen.

2 §. *Medlemmar.* Enligt 1 mom. har kyrkorådet minst 5 och högst 11 medlemmar utom kyrkoherden, som är ordförande; och vice ordföranden, medan maximiantalet enligt gällande kyrkolag är 15. Om medlemsantalet i kyrkorådet minskas, blir dess sammanträdande och verksamhet smidigare. Paragrafens 2 mom. som gäller tidpunkten för valet av vice ordförande och medlemmar i kyrkorådet har samma innehåll som motsvarande stadgande i gällande kyrkolag. Av de medlemmar som har valts till kyrkorådet får högst hälften enligt 3 mom. vara medlemmar i kyrkofullmäktige, medan maximiantalet enligt gällande lag beräknades utgående från alla medlemmar.

3 §. *Reglemente. Sektionerna och dessas befogenheter.* I 1 mom. föreslås bli stadgat om ett reglemente för kyrkorådet som kyrkofullmäktige godkänner och domkapitlet fastställer. I 2 mom. föreslås att kyrkorådet enligt reglementet kan ha sektioner liksom enligt gällande kyrkolag.

Enligt 3 mom. kan kyrkorådets uppgifter i reglementet överföras på sektioner, dock inte i ärenden där beslutet skall underställas eller som gäller framställningar till kyrkofullmäktige eller verkställighet av fullmäktiges beslut. Gällande lag innehåller ett motsvarande stadgande. Om sektionerna gäller enligt 4 mom. i tillämpliga delar vad som stadgas om kyrkorådet.

4 §. *Direktioner. Tjänsteinnehavarnas och de förtroendevaldas befogenheter.* Enligt 1 mom. kan kyrkofullmäktige tillsätta direktioner till

hjälp för kyrkorådet. Kyrkofullmäktige kan även enligt gällande kyrkolag tillsätta motsvarande nämnder och direktioner. Även direktionernas uppgifter definieras liksom nu i reglementet. Beslutsfattandet i vissa ärenden som hör till kyrkorådet kan enligt 2 mom. i ett reglemente eller en instruktion delegeras till ordförande och vice ordförande samt tjänsteinnehavare som lyder under kyrkorådet. Stadgandet om överföringen av kyrkorådets beslutanderätt motsvarar delegeringsprinciperna i 61 § kommunallagen (979/92). Enligt gällande kyrkolag är det inte möjligt att överföra ärenden som hör till kyrkorådets befogenhet på en enskild förtroendevald eller tjänsteinnehavare. Enligt 3 mom. kan ett ärende som inte kan delegeras till en sektion av kyrkorådet inte heller avgöras av en sådan direktion, förtroendevald eller tjänsteinnehavare som avses i denna paragraf.

5 §. *Överföring av beslutanderätt.* Förslaget till paragraf motsvarar i övrigt stadgandet i gällande kyrkolag om återförvisning av ett delegerat ärende till kyrkorådet men beaktar utsträckandet av beslutanderätten till förtroendevalda och tjänsteinnehavare i 4 §.

6 §. *Tillsynen över lagligheten av kyrkofullmäktiges beslut.* Innan ett kyrkofullmäktigebeslut verkställs skall kyrkorådet enligt 1 mom. undersöka dess laglighet. Om beslutet är olagligt, får kyrkorådet inte verkställa det och ärendet skall på nytt föras till fullmäktige. Om kyrkorådet däremot anser att fullmäktiges beslut är oändamålsenligt kan det inte vägra verkställa beslutet. Kyrkorådet skall enligt 2 mom. föra en tvist mellan kyrkorådet och kyrkofullmäktige i fråga om lagligheten hos ett kyrkofullmäktigebeslut till domkapitlet. I gällande kyrkolag finns inget stadgande som motsvarar den föreslagna paragrafen.

11 kap. Kyrklig samfällighet

1 §. *Grundande samt formen för gemensam ekonomi.* Reformen av församlingsförvaltningen förde 1975 med sig begreppet kyrklig samfällighet till kyrkolagen. Det betyder ett gemensamt ekonomiskt system för de församlingar som hör till samfälligheten. I 1 mom. föreslås i enlighet med gällande kyrkolag att församlingar som är belägna inom samma kommun skall bilda en kyrklig samfällighet. Även en frivillig samfällighet av församlingar

som är belägna inom två eller flera kommuner är enligt stadgandet alltså möjligt.

I 2 mom. stadgas i enlighet med gällande kyrkolag att församlingar som hör till en samfällighet skall sköta samfällighetens uppgifter och ärenden som bestäms i grundstadgan antingen i fullständig eller partiell ekonomisk gemenskap.

2 §. *Uppgifter.* En kyrklig samfällighets uppgifter, som räknas upp i 1 och 2 mom., är desamma som i gällande kyrkolag. En samfällighet skall således sköta ärenden som gäller den kyrkliga beskattningen, fördelningen av kyrkoskatten och övriga gemensamma inkomster och avgifter som skall betalas till kyrkans centralfond samt församlingarnas drätsel, bokföring och revision. Eftersom församlingar i en partiell ekonomisk gemenskap kan ha en betydande egendom som de själva beslutar om, föreslås att dessa församlingar enligt grundstadgan själva kan sköta drätseln och bokföringen.

I grundstadgan kan enligt 3 mom. även övriga ärenden i anslutning till förvaltning och ekonomi samt uppgifter och arbetsformer i anslutning till församlingsverksamheten överlätas på samfälligheten.

3 §. *Överföring av egendom.* I förslaget till paragraf stadgas om egendomsarrangemang när en kyrklig samfällighet grundas. Förslaget motsvarar stadgandena i gällande kyrkolag. Enligt 1 mom. överförs egendom som hör till församlingar i fullständig ekonomisk gemenskap i regel till den ekonomiska gemenskapen. Församlingar i partiell ekonomisk gemenskap bibehåller sin äganderätt till egendom som de har haft när samfälligheten grundades eller som de senare har skaffat, om de inte kommer överens om att egendomen tillfaller samfälligheten.

Även om församlingarna ansluts till en fullständig ekonomisk gemenskap och egendomen tillfaller den kyrkliga samfälligheten, kan det vara ändamålsenligt att församlingen får äga och besitta egendom som har donerats, testamenterats eller med donationsmedel köpts till församlingen. I 2 mom. föreslås ett tydligt förtydligande stadgande som saknas i gällande kyrkolag. Om egendomen skall stanna hos församlingen förutsätts enligt 2 mom. en bestämmelse i grundstadgan.

4 §. *Grundstadgan.* Förslaget till grundstadga för den kyrkliga samfälligheten motsvarar i huvudsak gällande stadganden. I 1 mom. stad-

gas om innehållet i grundstadgan, dess godkännande och skyldighet att underställa den kyrkostyrelsen för avgörande.

I 2 mom. ingår stadganden för den händelse att församlingarna inte når enighet om grundstadgan och överföring av egendomen. Då skall domkapitlet förordna en utredningsman att bereda ett förslag för det slutliga beslut som skall fattas i kyrkostyrelsen. Domkapitlet kan även annars tillsätta en utredningsman, om det anser detta vara befogat.

5 §. *Ändring av grundstadgan och upplösning av en samfällighet.* I 1 mom. föreslås i enlighet med gällande kyrkolag att beslut som det gemensamma kyrkofullmäktige fattar om en ändring av grundstadgan eller upplösning av samfälligheten skall fattas med kvalificerad majoritet så att två tredjedelar av de närvarande och mer än hälften av samtliga medlemmar omfattar beslutet. Enligt gällande kyrkolag skall beslut i allmänhet underställas domkapitlet och endast i det fall att det gäller en delning av samfällighetens egendom, kyrkostyrelsen. Eftersom kyrkostyrelsen har till uppgift att fastställa grundstadgan, föreslås att även en ändring av grundstadgan underställs kyrkostyrelsen för avgörande.

Stadgandet i 2 mom. har samma innehåll som motsvarande stadgande i den nu gällande kyrkolagen. Om överenskommelse om en delning av egendomen inte nås i samband med ändring av grundstadgan eller upplösning av den kyrkliga samfälligheten, skall delningen enligt stadgandet verkställas under iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena om delning av egendom i samband med en församlingsdelning.

6 §. *Beslutanderätten.* I 1 och 2 mom. föreslås stadganden om sådana organ som å ena sidan utövar den kyrkliga samfällighetens beslutanderätt och å andra sidan beslutanderätten i enskilda församlingar i fullständig ekonomisk gemenskap. Enligt 3 mom. utövas beslutanderätten i en församling i partiell ekonomisk gemenskap av dess egna kyrkofullmäktige, om inte beslutanderätten i grundstadgan har överförts på den kyrkliga samfälligheten. Innehållet i paragrafen motsvarar stadgandena i gällande kyrkolag.

7 §. *Gemensamma kyrkofullmäktiges medlemmar.* I paragrafen föreslås att verksamheten görs smidigare genom att medlemsantalet i det gemensamma kyrkofullmäktige minskas jämfört med medlemsantalet i gällande kyrkolag så

att i stället för 24—96 medlemmar som tidigare kommer medlemmarna att vara minst 21 och högst 91 medlemmar beroende på den sammanlagda folkmängden i församlingarna. Enligt 2 mom. har varje församling minst två platser, eller en plats, om församlingarna är flera än 20. De övriga platserna fördelas enligt förslaget i förhållande till folkmängden. Stadsgandet avviker i någon mån från gällande kyrkolag enligt vilken en fjärdedel av medlemmarna väljs så att varje församling väljer lika många och resten i förhållande till folkmängden i församlingen.

I 3 mom. föreslås i enlighet med gällande kyrkolag att kyrkofullmäktige i församlingar i partiell ekonomisk gemenskap utser medlemmar från varje församling till det gemensamma kyrkofullmäktige.

8 §. *Gemensamma kyrkorådet.* I förslaget till paragraf ingår stadganden om det gemensamma kyrkorådets ställning i en kyrklig samfällighet. Det motsvarar främst kyrkorådet i en enskild församling. I paragrafen har tagits in ett uttryckligt stadgande om det gemensamma kyrkorådet som är ett verkställande och förvaltande organ och även leder skötseln av sådana uppgifter i anslutning till församlingsverksamheten som har överlåtits åt den kyrkliga samfälligheten. Om det gemensamma kyrkorådets sammansättning bestäms enligt stadsgandet i kyrkoordningen.

9 §. *Församlingsrådet.* Församlingsrådet för församlingar i fullständig ekonomisk gemenskap sköter enligt 1 mom. de uppgifter som hör till kyrkorådet och som inte hör till det gemensamma kyrkorådet i den kyrkliga samfälligheten och andra uppgifter som anvisas rådet i lag eller om vilka särskilt bestäms. Församlingsrådets uppgifter har jämfört med gällande lag preciserats och genom en hänvisning till kyrkorådets uppgifter betonas församlingsrådets uppgift att främja och leda församlingens andliga liv. Enligt 2 mom. är det församlingsrådets uppgift att besluta om användningen av anslag som beviljas för församlingsverksamheten samt egendom som har donerats, testamenterats och med donationsmedel anskaffats till församlingen. I 3 mom. stadgas att församlingsrådet har minst 6 och högst 14 medlemmar. Även medlemsantalet i församlingsrådet har vid den lägre gränsen sänkts från nuvarande åtta till sex.

10 §. *Överföring av beslutanderätten.* De stadganden som föreslås om överföring av kyrko-

fullmäktiges beslutanderätt i paragrafen har samma innehåll som gällande kyrkolag. Enligt stadsgandet kan det gemensamma kyrkofullmäktiges beslutanderätt sålunda genom reglementet eller instruktionen överföras på det gemensamma kyrkorådet, dess sektioner eller på samfällighetens direktion samt församlingsrådet, varvid beslutet skall underställas domkapitlet. Begränsningarna för överföring av beslutanderätten är desamma som i fråga om kyrkofullmäktige i en enskild församling.

11 §. *Stadganden som skall tillämpas på olika verksamhetsorgan.* Det föreslås att ett sådant allmänt stadgande som saknas i gällande kyrkolag tas med i paragrafen. Enligt stadsgandet skall det som stadgas om kyrkofullmäktige och kyrkorådet samt församlingens direktioner tillämpas på samfällighetens organ och behandling av ärenden i dessa organ, om inget annat föranleds av denna lag eller kyrkoordningen.

12 §. *Fördelningen av inkomster i samfälligheter med partiell ekonomisk gemenskap.* I paragrafen föreslås i enlighet med gällande kyrkolag bli stadgat att de kyrkoskatter och övriga gemensamma inkomster som tillfaller församlingarna i partiell ekonomisk gemenskap enligt grunder som det gemensamma kyrkofullmäktige bestämmer först fördelas mellan samfälligheten och dess församlingar och att den andel som tillfaller församlingarna fördelas mellan församlingarna. Om fördelningsgrunderna beslutar det gemensamma kyrkofullmäktige och beslutet underställs kyrkostyrelsen för avgörande.

12 kap. Andra samarbetsformer

1 §. *Samarbetet mellan församlingar.* I paragrafen föreslås stadganden om församlingarnas övriga samarbete. Det kan inbegripa sådan gemensam skötsel av uppgifter enligt 1 mom. som grundar sig på ett avtal mellan församlingarna eller skötsel av en sådan uppgift som avses i 2 mom. för en annan församlingsräkning. Gemensam skötsel av uppgifter enligt 1 mom. förutsätter inte att någon samarbetsorganisation bildas. Sådant församlingssamarbete av mera varaktig karaktär som avses i 2 mom. ordnas i allmänhet så att en av församlingarna sköter uppgifterna och de andra är avtalsparter. Då är det enligt stadsgandet möjligt att överenskomma om att avtalsparten kan välja

medlemmar till direktionen i den församling som sköter verksamheten. I förslaget har inte tagits med stadganden om samarbetsformer, församlingsförbund eller representantskapets möten enligt gällande kyrkolag. Avsikten är att genom förslaget förenkla den förvaltning som församlingarnas samarbete kräver. I praktiken bedrivs samarbete mellan församlingar t.ex. inom området för fostran, diakoni och själavård.

Enligt 3 mom. kan även en kyrklig samfällighet ingå avtal om sådant samarbete som avses i denna paragraf.

2 §. *Samarbete med kommuner.* En församling eller en kyrklig samfällighet kan enligt stadgandet med stöd av avtal även sköta en uppgift som hör till en kommun eller ett kommunalförbund. Om en direktion inrättas för att sköta uppgiften, kan det överenskommas om kommunal representation i direktionen. Av dessa representanter får dock högst hälften utses. I gällande kyrkolag finns inget motsvarande stadgande.

13 kap. Ändringar i församlingsindelningen

Det föreslås att stadgandena om församlingsindelning koncentreras till detta kapitel i ändrad och preciserad form.

1 §. *Initiativrätten.* I denna paragraf stadgas om initiativrätt i fråga om församlingsindelning, vilket motsvarar stadgandena i gällande kyrkolag. Initiativrätt har således kyrkofullmäktige, församlingsråden i en kyrklig samfällighet samt domkapitlet och biskopen. I stadgandet föreslås dessutom att kyrkostyrelsen kan anhängiggöra en ändring i församlingsindelningen, om ändringen beror på en ändring i kommunindelningen. Tillägget är nödvändigt, eftersom församlingsindelningen skall följa kommunindelningen så att varje kommun i sin helhet hör till samma församling eller kyrkliga samfällighet. Även små justeringar av kommungränserna ger upphov till ändringar i församlingsindelningen.

2 §. *Överföring av tjänsteinnehavare och arbetstagare.* I gällande kyrkolag finns inga stadganden om arrangemang i fråga om tjänsteinnehavares och arbetstagares ställning vid en ändring i församlingsindelningen. I paragrafen ordnas ställningen för andra tjänsteinnehavare och arbetstagare än de som nämns i 3 mom. i huvudsak enligt principerna i lagen om kom-

munindelning (73/77). Om en församling sammanslås med en annan eller upplöses eller om en tjänst inte längre behövs på grund av att församlingens område har minskat, överförs tjänsteinnehavare i huvudtjänst enligt 1 mom. till tjänster i den församling som utvidgas eller i den nya församlingen eller i respektive kyrkliga samfällighet. Den som överförs garanteras enligt 2 mom. i sin nya tjänst förmåner som motsvarar tidigare löneförmåner. I 3 mom. föreslås att de rättigheter som avses i 1 och 2 mom. även skall tillkomma en arbetstagare som är anställd i huvudsyssla i ett arbetsavtalsförhållande av bestående natur.

3 §. *Kyrkoherde, kaplan och kantor.* På grund av de privilegier som är förknippade med prästerskapets tjänsteställning har det hittills varit möjligt att sammanslå församlingar endast om åtminstone den ena kyrkoherdetjänsten har varit ledig. En sådan ändring i församlingsindelningen som skulle påverka de ordinarie prästernas och kantorernas avlöning och ställning har inte mot tjänsteinnehavarens vilja kunnat företas förrän tjänsteinnehavarnas rättigheter till tjänsten har upphört. De nya stadganden om ändring av tjänsteinnehavares ställning som ingår i denna paragraf förutsätter att riksdagen först godkänner den proposition med förslag som gäller avvikelse från privilegierna i vissa fall och som avläts samtidigt som denna proposition.

I 1 mom. föreslås att då två församlingar sammanslås och en kyrkoherdetjänst dras in överförs tjänsteinnehavaren till kyrkoherdetjänsten i den församling som utvidgas, om den är ledig, och i annat fall till en kaplanstjänst. Detta har även varit möjligt nu om tjänsteinnehavaren har samtyckt till överföringen. Om en ny församling bildas genom att två eller flera församlingar sammanslås, skall det enligt 2 mom. i ett delningsbeslut bestämmas vilken eller vilka av kyrkoherdetjänsterna som upphör. En kyrkoherde eller kaplan, vars tjänst upphör på grund av ändringar i församlingsindelningen, överförs enligt 3 mom. till en kaplanstjänst i den församling som utvidgas, bildas eller annars berörs av ändringarna. Detta gäller enligt stadgandet även en kantor, vars tjänst dras in av samma orsak. I stadgandet garanteras de överförda tjänsteinnehavarna att de förmåner som hör samman med deras tjänsteförhållande bibehålls.

4 §. *Delning av egendom.* Enligt gällande lag skall delning av församlingarnas egendom i

regel verkställas endast om en helt ny församling bildas vid församlingsindelningen. Delning av egendom verkställs enligt förslaget i 1 mom., utom när församlingens territoriella indelning ändras genom att en ny församling bildas, även när ändringen har en betydande inverkan på församlingarnas folkmängd. Om församlingarna är av olika åsikter beträffande nödvändigheten av en delning av egendomen, avgörs ärendet av kyrkostyrelsen. Med egendomen avses i detta sammanhang både tillgångar och skulder. Om en hel församling vid församlingsindelning slås samman med en annan församling eller en ny församling som bildas, övergår egendomen enligt 2 mom. till denna församling. Om de församlingar som berörs av församlingsindelningen bildar en kyrklig samfällighet, skall bestämmelser om delning av egendomen tas in i grundstadgan.

Enligt 3 mom. beslutar kyrkostyrelsen alltid om delning av egendomen i samband med att församlingsindelningen ändras. Kyrkostyrelsen kan enligt stadgandet även särskilt besluta om delning av egendomen och i samband med delningsbeslutet endast besluta om en delning är nödvändig.

5 §. *Allmän delningsgrund.* I paragrafen föreslås stadganden om en allmän delningsgrund för delning av egendom och skulder samt motsvarande förbindelser i samband med olika församlingsindelningar. Förslaget motsvarar den praxis som hittills oftast har iakttagits, dvs. folkmängden har utgjort delningsgrund. Stadgandet i gällande kyrkolag utgår från skälighetsprövning. Fördelning av egendom och skulder samt motsvarande förbindelser sker enligt stadgandet i den proportion som församlingens folkmängd anger. Överföring av förbindelser skall ske med tillstånd av fordringsägaren eller en rättsinnehavare.

6 §. *Undantag från fördelningsgrunderna.* I förslaget till paragraf stadgas om undantag från den allmänna fördelningsgrunden. Ändamålsenlighetsskäl leder i allmänhet till att kyrkor, församlingshus och andra byggnader samt begravningsplatser överläts åt den församling på vars område de är belägna. I varje församling finns en kyrka som betraktas som huvudkyrka. Andra kyrkobyggnader betraktas som övriga kyrkor. Paragrafens 1 mom. gäller sådana fall där en del av församlingens område avskiljs och fogas till en annan församling eller en ny församling bildas. Då får församlingen behålla sin huvudkyrka och andra byggnader

och begravningsplatser som hör till den och dess värde beaktas inte vid delningen av egendomen. I 2 mom. föreslås att en sådan annan kyrka, begravningsplats, fastighet eller byggnad eller ett sådant annat församlingshus som används till församlingsverksamhet på ett visst område skall överlätas åt den församling till vilken området kommer att höra. En dylik egendoms värde beaktas inte heller vid delning av egendom. I 2 mom. föreslås att en församling som deltar i delningen i delningsbeslutet skall berättigas att på viss tid använda egendom som lämnats åt den andra församlingen, om detta inte förorsakar betydande olägenhet för denna församling. Paragrafens 3 mom. gör det möjligt att avvika från fördelningsgrunderna antingen på basis av någon församlings uppenbart försvagade ekonomi eller någon annan väsentlig olägenhet. Förslaget reglerar noggrannare än gällande kyrkolag de grunder för delning av egendom som iakttas i samband med församlingsindelning.

14 kap. **Kyrkor, församlingens fastigheter och byggnadsskydd**

1 §. *Kyrkor.* I 1 mom. föreslås i enlighet med gällande kyrkolag att varje församling skall ha en kyrka. I kyrkoordningen bestäms dock enligt stadgandet när församlingar kan använda en kyrka gemensamt. Ett kyrkofullmäktigebeslut som gäller byggande av en kyrka eller ett jordfästningskapell skall enligt 2 mom. underställas kyrkostyrelsen. Enligt gällande lag skall ett beslut som gäller byggande av en kyrka underställas statsrådet och ett beslut som gäller byggande av ett jordfästningskapell kyrkostyrelsen. Eftersom församlingarna själva bekostar byggandet och underhållet av kyrkorna, är det motiverat att beslutet om byggandet av en ny kyrka underställs kyrkostyrelsen. Vidare besitter kyrkostyrelsen sådan sakkunskap i byggnadsfrågor att allmänna krav som ställs på en kyrkobyggnad blir beaktade.

2 §. *Kyrkliga byggnader.* I 1 mom. räknas kyrkliga byggnader upp. I gällande lag definieras inte kyrkliga byggnader. Definitionen är nödvändig, eftersom kyrkliga byggnader lyder under ett nytt skyddsstadgande. Bönehus, boställen, församlingshus och lägercentrum definieras inte som kyrkliga byggnader i stadgandet. I 2 mom. föreslås bli stadgat att beslut som gäller väsentliga förändringar av kyrkliga bygg-

nader skall underställas kyrkostyrelsen. Enligt gällande lag skall beslutet underställas statsrådet.

3 §. *Kyrkans jordagods och överlåtelse därav.* I 1 mom. har tagits med staganden om en särskild art av fastigheter, s.k. jordagods. Enligt den uppfattning som härrör från kanonisk rätt skall en sockenkyrka, som kunde ges donationer, betraktas som den egentliga ägaren av kyrkans jordagods. Sådan här jordegendom som härstammar från medeltiden eller eventuellt har förvärvats åt sockenkyrkan efter reformationen omfattar i dagens läge fortfarande ca 2 200 ha, dvs. ca 1,5 % av församlingarnas sammanlagda jordegendom. För överlåtelse av jordegendomen uppställs särskilda krav i stadgandet. Hänvisningen i 2 mom. till stadganden om ecklesiastika boställen avser lagen om de evangelisk-lutherska församlingarnas boställen och fonder samt förordningen angående verkställighet av lagen (253/66). Paragrafen motsvarar i sak gällande lag.

4 §. *Överlåtelse av annan fastighet.* Utöver boställen och jordagods har församlingarna även annan jordegendom. I 1 mom. föreslås att ett kyrkofullmäktigebeslut som gäller överlåtelse av en församlings fasta egendom skall underställas kyrkostyrelsen. Underställningskyldigheten skall enligt 2 mom. även gälla utarrendering av kyrkans jordagods eller församlingens fasta egendom i över fem år, medan underställandet enligt gällande stadganden endast har gällt utarrendering av jordområden som hör till ett boställe. Underställningen sker hos domkapitlet. Det föreslås att skyldigheten att underställa pantsättning av egendom slopas.

5 §. *Skyddet av kyrkliga byggnader.* Enligt 4 § 2 mom. byggnadsskyddslagen (60/85) stadgas om skydd av kyrkliga byggnader i kyrkolagen. Medan gällande kyrkolag endast hänvisar till att gällande författningar om skydd av byggnader skall tillämpas på kyrkor och deras inredning, föreslås att mera detaljerade stadganden om skydd av kyrkliga byggnader utfärdas i den nya kyrkolagen. Enligt 1 mom. är en kyrklig byggnad som är uppförd före 1917 alltid underkastad byggnadsskydd. Kyrkostyrelsen kan även besluta att en yngre kyrklig byggnad skall skyddas, om det föreligger sådana skäl för skyddet att motsvarande byggnad kan skyddas enligt byggnadsskyddslagen. Skyddet gäller enligt stadgandet den fasta inredningen, målningar och konstverk i en byggnad som är underkastad byggnadsskydd

samt gårdsplan. Initiativrätt i ärenden som gäller byggnadsskydd har enligt stadgandet utom kyrkostyrelsen även domkapitlet, församlingen och museiverket. Tidigare har initiativrätten bestämts på basis av byggnadsskyddslagen.

Paragrafens 2 mom. innehåller ett stadgande om hörande av museiverket i ett ärende som gäller rivning eller en väsentlig förändring av en kyrklig byggnad som är underkastad byggnadsskydd. Det föreslås att i 3 mom. tas in ett nytt stadgande om att kyrkostyrelsen efter att ha hört museiverket kan upphäva skyddet av en kyrklig byggnad, om byggnaden har skadats på ett sådant sätt att den inte kan återställas i ursprungligt skick eller det av något annat särskilt skäl inte är motiverat att skydda byggnaden. I 4 mom. föreslås att beslut som kyrkostyrelsen fattar med stöd av 2 och 3 mom. skall underställas undervisningsministeriet. Enligt gällande lag skall ett beslut som innebär en väsentlig förändring av kyrkans exteriör eller interiör underställas statsrådet.

6 §. *Övervakningen av byggnadsskyddet.* I paragrafen stadgs om inspektionsrätt. För att byggnadsskyddet skall kunna genomföras är det viktigt att den myndighet som ansvarar för det har tillträde till byggnaden för att utföra undersökningar, mätningar och övervaka ändringar i byggnaden. Enligt 1 mom. har en inspektör som tillförordnats av kyrkostyrelsen, domkapitlet eller museiverket tillträde till kyrkliga byggnader för att verkställa nödvändiga inspektioner och undersökningar. Kyrkostyrelsen kan enligt 2 mom. förbjuda ett ändringsarbete som utförs utan fastställelsebeslut eller bestämma att arbetet skall avbrytas. Kyrkostyrelsens beslut kan verkställas oberoende av om besvär anförs. Motsvarande stadganden saknas i gällande lag.

7 §. *Kostnaderna för byggnadsskydd.* Gamla kyrkliga byggnader som är viktiga med tanke på byggnadsskyddet finns ofta i församlingar med obetydliga inkomster av kyrkoskatten och därför överskrider skyddet församlingens ekonomiska möjligheter. Därför föreslås i paragrafen att församlingens kostnadsansvar begränsas så att församlingen inte kan förpliktas att vidta sådana skyddsåtgärder för vilka kostnaderna står i ett uppenbart missförhållande till de tillgångar som församlingen kan anvisa för underhåll av alla sina kyrkliga byggnader.

15 kap. Församlingens ekonomi

1 §. *Användningen av församlingens tillgångar.* Församlingens ekonomi hör till kyrkans organisation och förvaltning. Därför bör stadganden om grunderna för ekonomin ingå i kyrkolagen. Vilket ändamål församlingens tillgångar och inkomster får användas till bestäms utgående från församlingens uppgifter enligt kyrkolagen. I 1 mom. föreslås att församlingens tillgångar och inkomster endast får användas för att fullfölja församlingens uppgifter. I 2 mom. stadgas om församlingens skyldighet att betala avgifter till kyrkans centralfond. Innehållet i paragrafen motsvarar gällande kyrkolag.

2 §. *Kyrkoskatt.* I 1 mom. föreslås bli stadgat om den skyldighet som medlemmar av kyrkan har att betala kyrkoskatt. Grunderna för den stadgas särskilt i 13 § lagen om de evangelisk-lutherska församlingarnas boställen och fonder och i 1 § lagen angående grunderna för vissa kyrkliga avgifter. Paragrafens 2 mom. innehåller ett allmänt stadgande om täckande av utgifter i budgeten. Kyrkofullmäktige fastställer enligt 3 mom. uttaxeringen per skatteöre på samma sätt som i gällande kyrkolag. I 4 mom. hänvisas till ovan nämnda lagar som gäller grunderna för kyrkoskatten.

3 §. *Befrielse från kyrkoskatt.* Enligt 1 mom. befrias den skattskyldige utan särskild ansökan från kyrkoskatt och påföljder på grund av försenad skattebetalning om han på motsvarande sätt har befriats från skatt som betalas till staten och kommunen. Stadgandet har jämfört med gällande stadgande förenklats så att befrielse från kyrkoskatt inte behöver sökas särskilt. I praktiken kan dock förekomma sådana situationer där myndigheten i församlingen även annars självständigt bör kunna bevilja partiell eller fullständig befrielse från kyrkoskatt på samma grunder som statliga eller kommunala myndigheter kan bevilja befrielse eller uppskov i fråga om skatt som betalas till staten och kommunen. I 2 mom. förelås kyrkorådet få en dylik fullmakt.

4 §. *För särskilt ändamål donerad eller testamenterad egendom.* I 1 mom. föreslås bli stadgat i enlighet med gällande kyrkolag att egendom som har donerats eller testamenterats till församlingen skall användas till ett bestämt ändamål. Avvikelse från användningsändamålet är enligt 2 mom. möjlig, om förändrade förhållanden har gjort användningen till det

ursprungliga ändamålet omöjlig eller onyttig. På samma sätt som enligt gällande lag skall beslutet enligt 3 mom. underställas domkapitlet.

5 §. *Redovisningsskyldiga.* I kyrkolagen har inte tidigare funnits något stadgande om redovisningsskyldiga förtroendevalda eller tjänsteinnehavare. De stadganden som föreslås i 1 och 2 mom. i fråga om vilka som är redovisningsskyldiga motsvarar innehållsmässigt stadgandena i kommunallagen. I 3 mom. föreslås bli stadgat om påföljderna av ett felaktigt förfarande eller en försummelse som en redovisningsskyldig gör sig skyldig till samt om framställande av ett ersättningsyrkande. Om en anmärkning framställs mot en redovisningsskyldig, har kyrkofullmäktige rätt att pröva vilka åtgärder som skall vidtas. Om den redovisningsskyldige har förskingrat eller gjort sig skyldig till ekonomiskt missbruk eller annars grovt brutit mot sin tjänsteplikt, skall kyrkofullmäktige anmäla honom för åtal. Om åtal inte väcks på grund av att brottet är obetydligt, kan ett ersättningsyrkande enligt stadgandet behandlas som ett anmärkningsärende vid domkapitlet. Detta skall dock yrkas inom tre år från det att anmärkningen mot den redovisningsskyldige har framställts. I 4 mom. föreslås att skadeståndslagen (412/74) skall iaktas när ersättningskyldigheten fastställs.

16 kap. Kyrkböckerna som befolkningsregister samt församlingens arkiv

Den reform av folkbokföringsförvaltningen som genomfördes 1984 bygger på den både inom staten och kyrkan allmänt omfattade principen att folkbokföringen hör till statens uppgifter. Församlingarna för dock fortfarande lokala befolkningsregister över sina medlemmar.

1 §. *Befolkningsregisterföringen.* Det föreslås att i paragrafen tas med stadganden, som motsvarar gällande kyrkolag, om uppgifter i anslutning till förande av kyrkböcker och befolkningsregister. Sålunda sköter församlingarnas pastorsexpeditioner och centralregister enligt 1 mom. dessa uppgifter under iakttagande av författningar och bestämmelser om befolkningsregister, handledda och övervakade av folkbokföringsförvaltningen. Beslut i ärenden som gäller förande av register hör enligt 2 mom. till kyrkoherden eller direktören för

detta. Ett avgörande som gäller befolkningsregisterföringen kan enligt 3 mom. hänskjutas till registerbyrån i enlighet med lagen om befolkningsböcker (141/69).

2 §. *Kyrkböckerna*. I 1 mom. föreslås bli stadgat om kyrkböcker som utgör särskilda förteckningar. Till dessa har på grund av ändringar i äktenskapslagen (234/29) fogats en förteckning över hindersprövning för ingående av äktenskap samt slopats ett omnämnande av lysning till äktenskap. Kyrkostyrelsen utfärdar enligt 2 mom. närmare bestämmelser om förande av kyrkböcker och deras innehåll samt om de uppgifter som utges ur kyrkböckerna, om detta inte ankommer på myndigheterna inom folkbokföringsförvaltningen. Stadgandet har samma innehåll som i gällande kyrkolag. Lösen för ämbetsbevis samt utdrag ur kyrkböcker och församlingens övriga handlingar bestäms enligt 3 mom. av undervisningsministeriet på samma sätt som enligt gällande kyrkolag.

3 §. *Arkivering av handlingar*. Enligt arkivlagen (184/81) stadgas i kyrkolagen om den evangelisk-lutherska kyrkans arkiv. I 1 mom. föreslås att kyrkostyrelsen kan utfärda närmare bestämmelser om församlingens arkiv. Enligt 2 mom. kan gamla kyrkböcker och andra handlingar som hör till församlingens arkiv upprevaras på det sätt som särskilt stadgas eller bestäms. Härvid iakttas vad som stadgas eller bestäms i arkivlagen och arkivförordningen (1012/82). Vidare skall iakttas kyrkoordningens bestämmelser om uppevaring av handlingar i allmänna arkiv.

17 kap. Begravningsväsendet

Enligt ett stadgande som har tagits med i kyrkoordningen skall församlingen ha en egen begravningsplats eller en som är gemensam med en annan församling eller en kyrklig samfällighet eller rätt att använda någon annan vidg begravningsplats.

1 §. *Anläggande av begravningsplats*. I paragrafen föreslås att kyrkofullmäktige skall besluta om anläggande, utvidgning och indragning av en begravningsplats. Beslutet skall underställas undervisningsministeriet. Innehållet i stadgandet har jämfört med gällande stadgande preciserats så att det även gäller

utvidgning och indragning av en begravningsplats. Beslut om indragning behöver dock inte underställas.

2 §. *Gravrätt*. Gravrätten är offentligrättslig till sin karaktär. Enligt lagen om religionsfrihet har även den som inte hör till kyrkan rätt att få gravplats på en evangelisk-luthersk församlingens begravningsplats. I förslaget har indelningen av gravar i familjegravar och engångsgravar slopats. Enligt 1 mom. kan gravrätten överlåtas endast på viss tid, som i kyrkoordningen har bestämts till högst 50 år. Giltighetstiden för gravrätten kan dock enligt kyrkoordningen förlängas, om det inte medför olägenheter för ändamålsenliga arrangemang på begravningsplatsen. En gravrättsinnehavare får enligt förslaget överlåta gravrätten endast till församlingen. I 2 mom. stadgas om gravrättsinnehavare och om vilka som får gravsättas. En överenskommelse om detta kan träffas senast ett år efter överlåtelsen av gravplatsen. Om ingen överenskommelse träffas eller en ingången överenskommelse inte kan iakttas, bestäms de saker som nämns i detta moment i enlighet med 17 kap. i kyrkoordningen. Oenighet i frågor som regleras i denna paragraf avgörs enligt 3 mom. liksom nu av kyrkorådet.

3 §. *Skötseln av gravar*. I 1 mom. föreslås ett grundläggande stadgande om hur gravar skall skötas och vem som har ansvaret för skötseln. Slopandet av indelningen i familjegravar och engångsgravar leder till att stadgandena avviker från gällande kyrkolag. Ansvaret för skötseln hör enligt förslaget till gravrättsinnehavaren, om inte kyrkofullmäktige bestämmer annorlunda. Gravrättsinnehavaren kan även befrias från ansvaret för skötseln av graven genom en överenskommelse med församlingen om skötsel mot särskild ersättning. Enligt 2 mom. sköter församlingen gravarna, om församlingen ingår tidsbestämda avtal om gravskötsel och åtar sig att själv sköta gravarna mot ersättning. Församlingen kan även placera ersättningarna för skötseln i en särskild gravvårdsfond och komma överens med gravrättsinnehavaren om att gravarna sköts med fondens medel. I 3 och 4 mom. stadgas på samma sätt som i gällande kyrkolag vilka följderna är om skyldigheterna att sköta en grav försummas. Information om beslut som gäller gravar har dock effektiverats och lagen om delgivning i förvaltningsärenden har beaktats (232/66).

4 §. *Gravvårdar*. Kyrkoordningen förutsätter att bestämmelser om bl.a. godkännande av

gravvårdar tas med i reglementet för begravningsplatser. Församlingen beslutar hurudana gravvårdar, överbyggnader eller planteringar som placeras på graven. I 1 mom. föreslås att inga gravvårdar får bortföras utan kyrkorådets tillstånd. Enligt 2 mom. kan gravrättsinnehavaren dock berättigas att avlägsna gravvårdar och överbyggnader då gravrätten upphör. Om inte dessa eller lösa föremål på graven avlägsnas inom sex månader från det att gravrätten har upphört, övergår de liksom enligt gällande kyrkolag till församlingen.

IV AVDELNINGEN. BISKOPSÄMBETET OCH STIFTETS ÖVRIGA FÖRVALTNING

18 kap. Biskopsämbetet

1 §. *Biskop och biskopens uppgifter.* Enligt 1 mom. leder biskopen förvaltningen i sitt stift samt övervakar församlingarnas och prästernas verksamhet. Stadgandet motsvarar i sak 397 § i gällande kyrkolag. Den detaljerade förteckning över biskopens skyldigheter som ingår i 397 § i gällande kyrkolag har i den nya lagstiftningen överförts till kyrkoordningen.

De tilläggsuppgifter som enligt stadgandena ankommer på ärkebiskopen och som främst avses i 2 mom. är liksom nu att vara ordförande för kyrkomötet, kyrkostyrelsen, biskopsmötet och kyrkans utrikesråd.

2 §. *Vikarier för biskopen.* I gällande kyrkolag finns spridda stadganden om skötseln av biskopsämbetet när ämbetet är ledigt eller biskopen är jävig eller förhindrad att sköta sitt ämbete. Biskopens brådskande och nödvändiga uppgifter sköts då enligt förslaget antingen av en domprost eller en äldre prästassessor. Avsikten är att det stadgande som föreslås skall minska dessa separata stadganden och säkerställa skötseln av biskopsämbetet.

3 §. *Tidpunkten för val samt rösträtt.* Förslaget till paragraf gäller bestämmande av tidpunkten för biskopsval och rösträtten i valet. I 1 mom. föreslås att tidpunkten för biskopsval bestäms av domkapitlet och inte som nu av republikens president. I 2 mom. föreslås ändringar i bestämmandet av vilka som kan delta i biskopsvalet. Sålunda föreslås att lekmanaelektorernas relativa andel ökas. Medan man nu väljer en elektor om församlingens folkmängd är mindre än 15 000 och två om den är

minst 15 000, föreslås att en elektor utses för varje påbörjat 5 000-tal av församlingens folkmängd. Det föreslås att domkapitlets notarie skall fräntas sin rösträtt. Rösträtten för en präst som har avgått från sin prästtjänst eller någon annan tjänst inom församlingen eller kyrkan föreslås bli begränsad på det sätt som framgår av 5 kap. 5 §.

Rösträtt vid valet av ärkebiskop har enligt 3 mom. utom de nuvarande röstberättigade dessutom ombud som valts till kyrkomötet från alla stift. Eftersom ärkebiskopen även är ordförande för kyrkomötet, är det motiverat att kyrkomötets medlemmar deltar i valet av ärkebiskop. Andelen personer som deltar i valet och inte hör till ärkestiftet kommer att växa till det tredubbla.

4 §. *Valförrättning, tjänsteförslag och utnämning.* Förslaget till paragraf gäller biskopsval och utnämning av biskop. Det motsvarar gällande stadganden. Valet förrättas enligt 1 mom. med slutna sedlar. Om behörigheten föreslås inga andra stadganden än att biskopen skall vara präst. Var och en skall rösta på tre präster i den ordning han vill att de skall bli uppförda på förslag. Kandidatnomineringen och rösträkningen förändras inte enligt 2 mom. Stadgandet i 3 mom. om republikens presidents rätt att utnämna en biskop baserar sig på 87 § regeeringsformen.

5 §. *Tjänsteförhållandets upphörande.* Enligt gällande lag kan en biskop avskedas endast genom ett beslut som domstolen avkunnar i ett brottmål eller om han har förlorat sin arbetsförmåga. Avsikten är att en biskops oavsättlighet skall bibehållas. Därför föreslås i 1 mom. att det som stadgas om tjänsteförhållandet för statstjänstemän inte skall tillämpas på upphörandet av en biskops tjänsteförhållande. I 2 mom. föreslås att avgångsåldern för en biskop sänks från nuvarande 70 till 67 år. Till denna del motsvarar förslaget stadgandena i statstjänstemannalagen. Om en biskop vill avgå före avgångsåldern, skall han enligt stadgandet anmäla detta till undervisningsministeriet och domkapitlet. Enligt 3 mom. kan republikens president utan ansökan bevilja en sådan biskop avsked som på ett bestående sätt har förlorat sin arbetsförmåga. Stadgandet motsvarar det stadgande i statstjänstemannalagen enligt vilket en domare som annars är oavsättlig beviljas avsked, om han på grund av sjukdom har förlorat sin arbetsförmåga.

19 kap. Domkapitlet

1 §. *Uppgifter och medlemmar.* Förslaget till paragraf innehåller ett grundläggande stadgande om domkapitlets uppgifter och sammansättning. Domkapitlet sköter enligt 1 mom. den kyrkliga förvaltningen och verksamheten i stiftet. Enligt gällande kyrkolag utövar domkapitlet även domsrätt i stiftet. Eftersom en prästs, lektors eller kantors tjänstefel och fel i uppförande, vilkas straffbarhet har grundat sig på kyrkolagen, enligt förslaget behandlas som disciplinära ärenden, hör det inte längre till domkapitlets uppgifter att utöva domsrätt. Disciplinära ärenden behandlas enligt lagen om förvaltningsförfarande. Domkapitlets befogenhet omfattar fortsättningsvis sådana lagskipningsärenden som nämns i 5 § i detta kapitel, av vilka en betydande del utgör besvär över beslut som institutioner inom församlingen eller en kyrklig samfällighet har fattat.

I 2 mom. i förslaget till paragraf stadgas om domkapitlets sammansättning, som i fråga om de ordinarie medlemmarna kvarstår som förut. Tjänstebenämningen på teologiskt bildade assessorer föreslås bli ändrad så att den blir prästassessorer. Den finska benämningen på lagfarna assessorer föreslås också bli ändrad från "lainoppinut assessori" till "lakimiesassessori". I momentet stadgas även om domkapitlets adjungerade medlemmar som behövs om någon är jävig eller förhindrad eller som extra medlemmar i domkapitlet vid behandlingen av ett yrkande på rättelse av ett val- eller tjänsteförslag. Domkapitlet utser adjungerade medlemmar för fem år i sänder. Enligt gällande lag kallas adjungerade medlemmar varje gång särskilt. Enligt 3 mom. skall den lagfarne assessorn eller en adjungerad medlem med motsvarande behörighet vara närvarande vid muntlig behandling samt vid behandling av ett ärende som gäller lagskipning, tjänstefel eller disciplin. Fältbiskopen är i ovan nämnda fall extra medlem i domkapitlet om det gäller militärpräster. Stadgandet har samma innehåll som i gällande lag.

Eftersom domkapitlet enligt kyrkolagen i egenskap av högre förvaltningsmyndighet avgör även lagskipningsärenden, skall biskopen eller en annan medlem av domkapitlet enligt 4 mom. avlägga domared eller domarförsäkran innan han tillträder sitt uppdrag.

2 §. *Behörighetsvillkor.* I förslaget till paragraf stadgas om behörighetsvillkoren för asses-

sorer och andra tjänsteinnehavare i domkapitlet samt om val av prästassessor och om hans mandattid. En prästassessor skall enligt 1 mom. vara kyrkoherde eller kaplan i en församling som hör till stiftet och ha en sådan behörighet som anges i kyrkoordningen. Förslaget till val av prästassessor motsvarar i övrigt stadgandena i gällande kyrkolag utom att rösträtten för en präst som har avgått från sin tjänst begränsas till fyra år efter avgången, dock inte efter avgångsåldern. Behörighetsvillkoren för lagfaren assessor kvarstår enligt 3 mom. i sak som förut.

3 §. *Beslutförhet.* Domkapitlet är enligt 1 mom. beslutfört med fem medlemmar. Vid beslut om val- eller tjänsteförslag eller om besättande av en tjänst som lagfaren assessor eller kontraktsprost skall domkapitlet vara fulltaligt. I andra ärenden är domkapitlet enligt stadgandet beslutfört även med ett mindre antal medlemmar, om minst tre närvarande medlemmar är ense om beslutet.

Av 24 kap. 9 § 2 mom. i förslaget framgår att ett val- eller tjänsteförslag som domkapitlet har uppgjort inte får överklagas förrän domkapitlet i en utvidgad sammansättning har avgjort ett rättelseyrkande härom. I 2 mom. stadgas att i behandlingen av ett rättelseyrkande deltar utom ett fulltaligt domkapitel i utvidgad sammansättning två sådana adjungerade medlemmar som avses i 1 § 2 mom. i detta kapitel, av vilka den ena skall vara präst och den andra jurist.

4 §. *Omröstning.* Enligt 1 mom. gäller det som i allmän lag stadgas om omröstning i en kollegial domstol omröstning i domkapitlet både i förvaltnings- och lagskipningsärenden. Detta innebär att stadgandena i 23 kap. rättegångsbalken skall iakttas. Paragrafens 2 mom. gäller omröstning vid val- eller tjänsteförslag, varvid omröstning verkställs för varje förslagsrum särskilt.

5 §. *Lagskipningsärenden.* Lagskipningsärenden som behandlas i domkapitlet är enligt 1 mom. besvärärenden, klagan som har anförts i form av ett extraordinärt rättsmedel eller förvaltningsrättsliga tvistemål. Besvärärendena är besvär som anförts hos domkapitlet över beslut som fattas av någon myndighet inom församlingen eller en kyrklig samfällighet samt över olika val. Hos domkapitlet i egenskap av högre förvaltningsmyndighet anför klagan enligt 2 och 3 §§ lagen om extraordinärt ändringsökande i förvaltningsärenden (200/66). Sådana

förvaltningsrättsliga tvistemål som avses i 10 kap. 26 § rättegångsbalken och som gäller en offentligrättslig skyldighet eller rätt eller tvist på grund av ett tjänsteförhållande behandlas och avgörs likaså i domkapitlet, om de grundar sig på kyrkolagen eller kyrkoordningen. Ett exempel på de sistnämnda är tvistemål som härrör från rätten till gravplats. Enligt 2 mom. fattas beslut i lagskipningsärenden på föredragning. Ärenden som ankommer på domkapitlet i egenskap av lagskipningsmyndighet har i den nya lagen samlats i samma stadgande.

6 §. *Rättsregler angående förfarandet.* Vid behandling av förvaltningsärenden i domkapitlet skall enligt förslaget till paragraf iakttagas vad som stadgas i lagen om förvaltningsförfarande, om inte kyrkolagen föranleder något annat. I gällande kyrkolag finns inget uttryckligt stadgande om tillämpningen av lagen om förvaltningsförfarande. I lagskipningsärenden förfars enligt laga rättegångsordning, som baserar sig på rättegångsbalken. En del av stadgandena om procedurer har överförts till kyrkoordningen.

7 §. *Anhängiggörande av ärenden, muntligt förfarande, syn och hörande.* I paragrafen föreslås bli stadgat om anhängiggörande av ärenden och behandlingen i domkapitlet. Eftersom stadgandets tillämpningsområde inte är begränsat, gäller det både förvaltningsförfarande och lagskipning. Enligt 1 mom. anhängiggörs ett ärende i domkapitlet skriftligen. Ärendet kan utom av en enskild även anhängiggöras på framställning av en myndighet eller en medlem av domkapitlet. I 2 mom. föreslås med avvikelse från både gällande kyrkolag och lagen om förvaltningsförfarande att vid muntlig förhandling hörs vittnen och sakkunniga på ed eller under försäkran i domkapitlet. Enligt gällande kyrkolag sker detta i underrätt. Eftersom domkapitlet enligt förslaget endast behandlar förvaltningsärenden och lagskipningsärenden i anslutning till dem, behövs stadgandet om hörande i underrätt inte längre. Det föreslagna stadgandet åsidosätter inte möjligheten i 19 § 2 mom. lagen om förvaltningsförfarande att låta höra vittnen och även parten vid länsrätten. Det är ändamålsenligt att hörandet koncentreras till domkapitlet främst därför att sådana ärenden som behandlas i domkapitlet där hörande är nödvändigt är främmande för allmänna domstolar och länsrätter. I 3 mom. stadgas om hot som kan föreläggas en part när en förklaring eller ett bemötande begärs av

honom eller när han kallas till muntlig förhandling eller till syn.

8 §. *Ersättande av rättegångskostnader.* I förslaget till stadgande har tagits med ett stadgande som saknas i gällande kyrkolag. Enligt stadgandet kan domkapitlet förplikta den förlorande parten att betala ersättning för rättegångskostnader på de grunder som stadgas i 21 kap. rättegångsbalken. Någon kostnadsersättning blir sålunda inte aktuell i ett förvaltningsärende och således inte heller t.ex. i ett disciplinärt ärende eller vid ett rättelseyrkande.

9 §. *Domkapitlets fonder.* Enligt stadgandet förvaltar domkapitlet själv de donationsmedel och fonder som är i dess besittning samt sörjer för revisionen av dessa. Stadgandet motsvarar i sak stadgandet i gällande kyrkolag.

10 §. *Forum för tjänstebrott.* Enligt förslaget till stadgande åtalas biskopen och domkapitlets medlemmar för tjänstebrott i den hovrätt inom vars domkrets domkapitlet är beläget. Enligt gällande praxis skall åtal för tjänstebrott som väckts mot biskopen behandlas vid Åbo hovrätt.

11 §. *Kontraktsprost. Stifts- och prosterimöten.* Ett stift är indelat i prosterier. Ledande präst för ett prosteri är kontraktsposten. Stadgandena i 1—3 mom. gäller kontraktsprost-ämbetets tidsbundenhet, uppgifter samt val och utnämning av en kontraktsprost. Stadgandet motsvarar i övrigt stadgandena i gällande kyrkolag men enligt förslaget skall kontraktsprost-ämbetet bli tidsbundet och kontraktsposten utses för sex år i sänder. Paragrafens 4 mom. innehåller en hänvisning till stifts- och prosterimöten, om vilka föreslås bli stadgat i kyrkoordningen.

V AVDELNINGEN. KYRKANS GEMENSAMMA FÖRVALTNING

20 kap. Kyrkomötet

1 §. *Sammansättning.* Paragrafens 1 och 3 mom. motsvarar stadgandena i gällande kyrkolag i fråga om kyrkomötets sammansättning och grunderna för fördelningen av ombudsplatser. Sålunda hör 12 s.k. officiella och 96 valda ombud till kyrkomötet. I 2 mom. har tagits in ett nytt förtydligande stadgande om kravet att ombuden skall vara medlemmar av kyrkan. Antalet präst- och stiftsombud som skall väljas bestäms enligt 3 mom. för varje stift särskilt på

samma sätt som nu. Om kyrkomötets sammanträdestider föreslås i 4 mom. i enlighet med gällande lag att kyrkomötet årligen sammankommer under de dagar som fastställs i arbetsordningen eller bestäms av kyrkomötet. Stadgandena om förfarande och behandling av ärenden ingår i kyrkoordningen och arbetsordningen för kyrkomötet.

2 §. *Valbarhet.* Förslaget till paragraf innehåller i huvudsak stadganden som motsvarar gällande kyrkolag i fråga om valbarheten för prästerliga ombud och lekmannaombud. Vid bedömningen av en prästs valbarhet skall stadgandena i 5 kap. 4 och 5 §§ i lagförslaget beaktas.

3 §. *Förfarandet vid val, tidpunkten för val samt ombudens mandatperiod.* Stadgandet i 1 mom. i fråga om förfarandet vid val innehåller även i fråga om de prästerliga ombuden ett förslag om en övergång till proportionella val. I 2 mom. föreslås att val av ombud förrättas den andra måndagen i februari, vilket är tre veckor tidigare än nu, för att de nya ombuden skall hinna bli kallade till de stiftsmöten som hålls före kyrkomötet i maj. Ingen ändring föreslås i stadgandena om att ombudens mandatperiod är fyra år.

4 §. *Val av prästerliga ombud.* I paragrafen föreslås att vid valet av prästerliga ombud får alla stiftets präster, som är röstberättigade, endast rösta på en sådan kandidat som har uppställts på en kandidatlista. Enligt gällande kyrkolag röstas högst på så många kandidater som det skall utses prästerliga ombud från stiftet. Paragrafen innehåller en hänvisning till 5 kap. 5 § i förslaget där det stadgas om en begränsning av prästers rösträtt sedan de har avgått från sin tjänst.

5 §. *Val av lekmannaombud.* I förslaget till paragraf ingår stadganden om röstberättigade, suppleanters rösträtt, röstetal, röstningsförfarande samt fastställande av valresultat vid val av lekmannaombud. Valet förrättas enligt 1 mom. av lekmannamedlemmarna i kyrkofullmäktige eller församlingsråden i stiftet så att var och en röstar på en kandidat som är uppställd på en kandidatlista. De avgivna rösterna avvägs enligt 2 mom. så att församlingarna kommer i en likvärdig ställning. Stadgandena motsvarar stadgandena i gällande lag utom att ett stadgande om suppleanters rösträtt har fogats till dem och möjligheten att rösta på en person som inte är uppställd på någon kandidatlista har slopats.

6 §. *Val av lekmannaombud från Åland.* Paragrafen gäller val av kyrkomötesombud från Åland. Enligt 1 mom. röstar varje röstberättigad på en sådan kandidatlista där en kandidat har uppställts till ombud samt en till första och en till andra suppleant. Stadgandet om sämjeval saknas i gällande kyrkolag. Därför föreslås att om endast en kandidatlista uppförs, väljs kandidaterna på listan utan röstning.

Om inte en enda kandidatlista har lämnats in eller ombudens och suppleanternas mandat blir lediga, bestämmer domkapitlet enligt 2 mom. att nya val skall förrättas.

7 §. *Kyrkomötets uppgifter.* Alla kyrkomötets uppgifter nämns antingen i lagen eller kyrkoordningen. Om inte ett ärende uttryckligen anvisas kyrkomötet i dessa, hör det till någon annan kyrklig myndighet, i allmänhet till kyrkostyrelsen. I 1 mom. ingår ett allmänt stadgande om kyrkomötets uppgifter, om vilka stadgas i kyrkolagen eller särskilt. Stadgandet motsvarar stadgandet i gällande kyrkolag.

Till den uppgiftsförteckning för kyrkomötet som ingår i 2 mom. har fogats punkter som gäller godkännande av kyrkoordningen och valordningen med anledning av den totalreform som nu behandlas. Definitionen av uppgifterna har även förtydligats så att i punkten om avgivande av utlåtanden till statsrådet har begreppet "blandade angelägenheter" slopats och de ärenden som ingår i begreppet räknas upp. Ärenden som gäller kyrklig beskattning har preciserats så att de gäller grunderna för den kyrkliga beskattningen. Till förteckningen över frågor om vilka kyrkomötet skall ge utlåtanden, göra framställningar och uttala önskemål till statsrådet föreslås även bli fogat frågor som gäller de mänskliga rättigheterna. Till uppgiftsförteckningen har likaså fogats ett stadgande om behandlingen av centralfondens verksamhets- och ekonomiplan samt kyrkostyrelsens och avtalsdelegationens berättelser, vilket motsvarar rådande praxis.

Enligt gällande lag inrättar och drar kyrkomötet in tjänster som behövs för specialuppgifter inom kyrkan. Enligt 3 mom. uppger kyrkomötet antalet tjänster som skall inrättas i budgeten samt den huvudsakliga uppgiftsbeskrivningen för dessa. Om inrättande och indragning av tjänster samt ändring av deras uppgifter beslutar kyrkostyrelsen.

8 §. *Ordförande, arbetsordning och jäv.* I paragrafen har samlats sådana arbetsordningsfrågor som kräver reglering på lagnivå, dvs.

stadganden om mötets ordförande, fastställande av arbetsordningen och jäv för kyrkomötesombuden. Vid förrättandet av val av medlemmar och suppleanter till kyrkans avtalsdelegation eller vid fastställandet av reglementet för avtalsdelegationen betraktas sådana ombud som jäviga för vilkas del kyrkans tjänstekollektivavtal inte reglerar villkoren i anställningsförhållandet. Paragrafen motsvarar stadgandena i gällande lag.

9 §. *Framställningar, initiativ och handläggningen av ärenden.* I 1 mom. föreslås bli stadgat om biskopsmötets, kyrkostyrelsens och stiftsmötets rätt att göra framställningar samt om ombudens rätt att ta initiativ till kyrkomötet. I stadgandet ingår även en fullmakt att i kyrkoordningen bestämma om behandlingen av framställningar och initiativ vid plenum och i utskotten samt om röstning och förrättande av val, om vilka närmare bestämmelser kan ges i arbetsordningen. I 2 mom. föreslås bli stadgat om när ett ärende förfaller och i 3 mom. om ett ombuds yttrandefrihet. Paragrafen motsvarar i sak stadgandena i gällande lag.

10 §. *Ärenden som kräver kvalificerad majoritet.* I paragrafen föreslås bli stadgat att utskottsbetänkanden om vissa ärenden skall tas till två behandlingar vid kyrkomötets plenum och avgöras med 3/4 majoritet. Liksom i gällande lag förutsätts kvalificerad majoritet i ärenden som gäller godkännande av kyrkliga böcker, kyrkans tro och lära samt stiftande av kyrkolag. Vidare skall godkännandet av kyrkoordningen ske med kvalificerad majoritet. Valordningen för kyrkan godkänns däremot med enkel majoritet.

21 kap. Biskopsmötet

1 §. *Sammansättning.* I paragrafen föreslås bli stadgat om biskopsmötets sammansättning i enlighet med gällande lag.

2 §. *Uppgifter.* De uppgifter som i paragrafen föreslås för biskopsmötet är desamma som i gällande lag. Biskopsmötet behandlar ärenden som gäller kyrkans tro, förkunnelse och arbete. Det har rätt att göra framställningar och avge utlåtanden till kyrkomötet och kyrkostyrelsen. Uppgifter som avses i stadgandet och som i kyrkolagen och kyrkoordningen har tilldelats biskopsmötet är främst verkställighetsbestämmelser. Enligt 484 § i gällande kyrkolag skall biskopsmötet inte fatta beslut som är bindande

för biskop eller domkapitel i ärenden som ankommer på dessa, om inget annat stadgas i lagen. Detta stadgande har inte tagits med i den nya lagen, eftersom ordalydelsen i denna paragraf redan uttrycker samma sak.

22 kap. Kyrkostyrelsen, kyrkans centralfond och kyrkans avtalsdelegation

1 §. *Kyrkostyrelsens sammansättning.* I samband med reformeringen av kyrkolagen föreslås att kyrkans centralförvaltning reformeras till vissa delar. I anslutning till detta föreslås kyrkostyrelsens sammansättning ändrad. Det föreslås att medlemsantalet sänks från femton till tretton. Ecklesiastikråd som har valts på obestämd tid, och som enligt gällande lag skall vara minst fyra, är inte längre medlemmar. Däremot utser kyrkomötet två präster och åtta lekmän. De medlemmar som utses av biskopsmötet bör enligt förslaget vara biskopar, medan biskopsmötet enligt gällande lag utser två medlemmar. I förslaget avses uttryckligen biskopar som utövar sitt ämbete för att kontakterna mellan kyrkostyrelsen och biskopsmötet skall bli smidiga. Enligt 2 mom. skall de lekmän som utses från stiftet vara valbara till lekmannaombud vid kyrkomötet och väljas in från varje stift. Som kyrkostyrelsens lekmannaombud kan även utses en tjänsteinnehavare inom församlingen. I anslutning till organisationsreformen vid kyrkostyrelsen inrättas enligt 3 mom. ett kollegialt organ, ämbetskollegiet, som består av tjänstemän som innehar en ecklesiastikrådstjänst och utövar sådan beslutanderätt som i reglementet anförtrots organet. Om ämbetskollegier och sektioner bestäms enligt stadgandet i reglementet för kyrkostyrelsen.

2 §. *Kyrkostyrelsens uppgifter.* I 1 mom. räknas kyrkostyrelsens grundläggande uppgifter upp i den mån det skall stadgas om dem i kyrkolagen. På grund av reformen av kyrkans centralförvaltning föreslås att kyrkostyrelsens uppgiftsområde utvidgas. Vid reformen anförtros kyrkostyrelsen utom de nuvarande uppgifterna i samband med kyrkans gemensamma förvaltning och ekonomi även uppgifter inom den gemensamma verksamheten. Dessa uppgifter föränleds av att styrningen och övervakningen av de kyrkliga centralerna överförs från kyrkomötet till kyrkostyrelsen. I enlighet med detta har behöriga tillägg till kyrkostyrelsens

uppgifter gjorts i 1 mom. 1 och 6 punkten. Eftersom kyrkostyrelsen har givits en allmän fullmakt att avge utlåtanden, har den gällande 3 punkten som gäller utlåtanden som ges till statsrådet ändrats så att statsrådet nu kan begära utlåtanden av kyrkan utan att ta ställning till på vilket kyrkligt organ det ankommer att ge svaret. I 2 mom. föreslås ett stadgande som motsvarar det nuvarande om kyrkostyrelsens fullmakt att företräda kyrkan.

3 §. *Kompetensöverföring.* I förslaget till paragraf ingår grundläggande stadganden om att kyrkostyrelsens avgöranderätt i reglementet skall överföras på sektioner, ämbetskollegiet och tjänsteinnehavare samt att enskilda beslut som dessa fattar skall föras till kyrkostyrelsen, vilket sker på det sätt som bestäms i kyrkoordningen. Enligt kyrkoordningen kan inte t.ex. framställningar som görs till kyrkomötet eller utlåtanden som ges till statsrådet delegeras från kyrkostyrelsen.

4 §. *Beslutförhet.* I förslaget till paragraf har tagits med ett stadgande om kyrkostyrelsens och dess olika organs beslutanderätt, vilket motsvarar stadgandena i gällande kyrkolag.

5 §. *Forum för tjänstebrott.* På motsvarande sätt som i gällande kyrkolag föreslås att laga domstol för åtal för tjänstebrott som väcks mot medlemmar av kyrkostyrelsen eller ecklesiastikråd är Helsingfors hovrätt.

6 §. *Kyrkans centralfond.* I förslaget till paragraf stadgas om kyrkans centralfond och om till vilka ändamål dess tillgångar används. Enligt lagen om kyrkans centralfond används centralfondens medel till understödande av församlingar i en ekonomiskt svag ställning och till kyrkans gemensamma ändamål. Detta förutsätter att stadganden om avsikten med tillgångarna i centralfonden tas in i kyrkolagen. I paragrafen har jämfört med gällande lag samlats spridda stadganden om vilka utgifter som betalas ur centralfonden samt närmare specificerats de olika utgiftsposterna.

7 §. *Pensioner.* I paragrafen stadgas om till vem pension och efter honom familjepension ur kyrkans centralfond betalas eller enligt överenskommelse betalas. Genom pensionslagen för den evangelisk-lutherska kyrkan och lagen om familjepensioner inom den evangelisk-lutherska kyrkan, som givits i normal lagstiftningsordning samt motsvarande förordningar (618/66 och 399/70) har utfärdats närmare stadganden och bestämmelser om kyrkans pensioner. Eftersom befattningen som föreståndarinna för

diakonissanstalt inte längre finns, har stadgandet om deras pensionsrätt och den familjepension som betalas efter deras frånfalle slopats i stadgandet. Pensionsrätten för lärare vid diakonissanstalten och rätten till familjepension efter deras frånfalle har blivit avtalsbaserad. Jämställandet av lärare vid diakonissanstalten med sådana som får pension på basis av ett avtal som ingåtts särskilt föranleder även en ändring i 1 § kyrkans pensionslag och familjepensionslagen.

8 §. *Avgifter till centralfonden.* I paragrafen föreslås bli stadgat om församlingens och en kyrklig samfällighets skyldighet att betala sådana avgifter till centralfonden som både i fråga om grunder och belopp överensstämmer med gällande kyrkolag. För tydlighetens skull nämns även kyrkliga samfälligheter som betalningsskyldiga i stadgandet.

9 §. *Avtalsdelegationens uppgifter.* I paragrafen föreslås i överensstämmelse med gällande kyrkolag bli stadgat om kyrkans avtalsdelegation som på församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas vägnar förhandlar och avtalar om villkoren i anställningsförhållandet för tjänsteinnehavare och arbetstagare samt om arbetarskyddssamarbete.

VI AVDELNINGEN. DISCIPLINÄRT FÖRFARANDE OCH LAGSKIPNING

23 kap. Disciplinärt förfarande

Det disciplinära förfarandet är en intern, ensidig åtgärd inom behörig förvaltningsgren mot någon som har brutit mot sin tjänsteplikt. Enligt gällande kyrkolag lyder den som innehar en präst-, lektors- eller kantorstjänst samt en innehavare av ett prästämbete under domkapitlets straffrättsliga domsrätt till den del tjänstebrott och fel i uppförande har definierats och kriminaliserats i kyrkolagen. I detta fall åsidosätter straffprocessen i domkapitlet straffprocessen vid allmän underrätt. Enligt förslaget slopas straffrättegångar i domkapitlet helt. Präster, lektorer och kantorer straffas för tjänstebrott vid allmän domstol på samma sätt som andra tjänsteinnehavare. Samtidigt föreslås att ett enhetligt disciplinärt förfarande skapas på alla nivåer inom kyrkan så att stadgandena om disciplinärt förfarande och disciplinära straff för alla tjänsteinnehavare inom kyrkan så långt som möjligt överensstäm-

mer med statstjänstemannalagen. Det föreslås att i 23 kap. förslaget till kyrkolag tas in stadganden om disciplinärt förfarande.

1 §. *Disciplinärt förfarande och åtal mot tjänsteinnehavare.* I 1 mom. föreslås i enlighet med 59 § 1 mom. statstjänstemannalagen bli stadgat att disciplinärt förfarande inte får inledas, om saken är av sådan beskaffenhet att den skall föras till allmän domstol. Detta är aktuellt om man t.ex. genom en handling som strider mot tjänsteplikten kränker målsägandens rättigheter eller gör sig skyldig till ett brott mot allmän lag. I 2 mom. stadgas i enlighet med 61 § 3 mom. statstjänstemannalagen om uppskjutande eller avbrytande av disciplinärt förfarande när åtal har anhängiggjorts vid allmän domstol. I 3 mom. stadgas i enlighet med 61 § 2 mom. om verkningarna av ett avgörande i allmän domstol. Enligt stadgandet får disciplinärt förfarande inte anhängiggöras eller straff påföras på grund av samma omständighet för vilket domstolen redan har dömt till straff eller befriat från åtal. Utan hinder härav kan tjänsteinnehavaren dock avsättas med iakttagande av disciplinärt förfarande. En dylik situation kan förekomma då en tjänsteinnehavare har gjort sig skyldig till ett brott som skall dömas enligt allmän lag och handlingen även omfattar ett sådant brott mot eller en sådan försummelse av tjänsteplikten som inte är obetydligt.

2 §. *Domstolarnas anmälningsskyldighet.* Det föreslagna 1 mom. motsvarar stadgandena i gällande kyrkolag. Om en präst åtalas vid allmän domstol, skall domstolen sända ett meddelande om detta till domkapitlet som kan utse ett ombud att vara närvarande vid behandlingen. Rätten att utse ett ombud baserar sig på prästerskapets privilegier. Det är inte nödvändigt att utse ett ombud. Detta innebär att ett brottmål kan behandlas även om inget ombud har utsetts, såvida domkapitlet har underrättats i tid. Domkapitlet behöver enligt stadgandet inte underrättas, om det är fråga om ett strafforder- eller ordningsbotsförfarande. Enligt 2 mom. skall domstolen underrätta domkapitlet om straff som påförts en präst, och arbetsgivaren i fråga om straff som påförts andra tjänsteinnehavare i kyrkan, i en församling eller i en kyrklig samfällighet.

3 §. *Myndigheter som handlägger disciplinära ärenden.* I paragrafen föreslås bli stadgat om vid vilken myndighet ett disciplinärt ärende som gäller en kyrklig tjänsteinnehavare be-

handlas. Enligt 1 mom. behandlar domkapitlet disciplinära ärenden som gäller innehavare av en präst- eller lektorstjänst eller ett prästämbete, en tjänsteinnehavare i domkapitlet samt innehavaren av en tjänst som kyrkomötet inrättat för stiftsverksamheten. Kyrkostyrelsen behandlar enligt 2 mom. disciplinära ärenden som gäller dess tjänsteinnehavare eller tjänsteinnehavare som har anställts för specialuppgifter i kyrkan. Enligt 3 mom. behandlar kyrkorådet, det gemensamma kyrkorådet eller församlingsrådet ett disciplinärt ärende som gäller tjänsteinnehavare i en församling eller kyrklig samfällighet med undantag av innehavare av en präst- eller lektorstjänst. Det föreslås att disciplinära ärenden i en församling eller kyrklig samfällighet inte längre behandlas i kyrkofullmäktige eller det gemensamma kyrkofullmäktige såsom enligt gällande tjänstestadga.

4 §. *Disciplinombud.* Enligt gällande kyrkolag tjänstgör domkapitlets notarie som åklagare vid domkapitlet, om han har avlagt slutexamen vid universitet eller högskola. I annat fall och även i övrigt av särskilda skäl skall domkapitlet be justitiekanslern förordna en allmän åklagare. För disciplinärt förfarande vid kyrkostyrelsen har inte tillsatts någon åklagare.

I 1 mom. föreslås att ett särskilt disciplinombud för fyra år i sänder förordnas som åklagare i disciplinära ärenden vid kyrkostyrelsen på samma sätt som i domkapitlet. Disciplinombudet beslutar enligt stadgandet självständigt om vidtagande av disciplinärt förfarande och för även i övrigt myndighetens talan i disciplinära ärenden. Ombudet skall vara juriskandidat och förtrogen med kyrkans verksamhet och förvaltning.

På församlingsnivå kommer i regel inte att finnas disciplinombud. I 2 mom. föreslås dock att när kyrkorådet, det gemensamma kyrkorådet eller församlingsrådet behandlar ett disciplinärt ärende där någon annan disciplinär bestraffning än en skriftlig varning yrkas för tjänsteinnehavaren, skall myndigheten kalla det disciplinombud som förordnats vid domkapitlet att vara disciplinombud i detta ärende. Motsvarande stadgande finns inte i gällande kyrkolag.

5 §. *Förberedande undersökning.* Innan disciplinärt förfarande vidtas skall en förberedande undersökning göras. Kyrkostyrelsen, domkapitlet eller någon annan församlingsmyndighet skall sörja för att en förberedande undersökning verkställs i saken, om det finns en

befogad anledning att förmoda att en tjänsteinnehavare som lyder under myndigheten har gjort sig skyldig till ett tjänstebrott eller en sådan förseelse som kan föranleda disciplinstraff. Om undersökningen ger anledning därtill, skall myndigheten skicka undersökningsmaterialet till den allmänna åklagaren eller till disciplinombudet eller, om det är fråga om en myndighet i församlingen eller en kyrklig sällighet, anhängiggöra ett disciplinärt förfarande.

6 §. *Anhängiggörande samt hörande av svaret.* Enligt 1 mom. beslutar disciplinombudet både om inhämtande av eventuell tilläggsutredning samt vidtagande av disciplinärt förfarande. I en församling eller en kyrklig sällighet beslutar kyrkorådet eller något motsvarande organ om saken. Ett disciplinärt ärende anhängiggörs enligt 2 mom. genom att den tjänsteinnehavare som är svarande delges yrkandet på disciplinstraff och det material på basis av vilket disciplinstraff yrkas. Dessa handlingar tillställs även den myndighet som behandlar det disciplinära ärendet. Enligt 3 mom. skall svaret beredas skälig tid att avge en förklaring. Enligt principerna i lagen om förvaltningsförfarande blir muntlig behandling möjlig vid alla kyrkliga disciplinära myndigheter. Stadgandet förutsätter att disciplinombudet är närvarande vid den muntliga behandlingen.

7 §. *Ärendets handläggning i kyrkostyrelsen.* Enligt stadgandet kan behandlingen av ett disciplinärt ärende vara muntlig vid kyrkostyrelsen. Hittills har vittnen endast i form av handräckning vid allmän underrätt kunnat höras på ed. Hänvisningen i paragrafen till 19 kap. 7 § 2 och 3 mom. innebär att även vid muntlig behandling i kyrkostyrelsen kan vittnen och sakkunniga höras på ed eller under försäkran. Parterna i ett disciplinärt ärende kan dock inte höras under sanningsförsäkran.

8 §. *Disciplinstraffen.* Förslaget till paragraf innehåller grundläggande stadganden för alla tjänsteinnehavare i fråga om när ett disciplinstraff kan påföras och vilka straff som kan påföras vid disciplinärt förfarande. Paragrafens 1 mom. motsvarar stadgandena i gällande modellreglemente för församlingen. En tjänsteman som handlar mot sin tjänsteplikt eller försummar den eller uppträder på ett sätt som med hänsyn till tjänsteställningen är olämpligt utgör enligt stadgandet med avvikelse från statstjänstemannalagen grunden för disciplinärt

förfarande. Detta beror på kyrkans och församlingens tjänsteinnehavares särskilda skyldighet att både i tjänsten och på fritiden uppföra sig på det sätt som tjänsteställningen kräver. Disciplinstraff enligt 2 mom. överensstämmer med gällande kyrkolag och tjänstestadga. Enligt 3 mom. kan disciplinstraff inte påföras en biskop eller en medlem av domkapitlet för en förseelse som denne har gjort sig skyldig till i tjänsten.

9 §. *Disciplinstraff för präster.* Tillämpningen av sådana disciplinstraff i anslutning till prästämber som nämns i 1 mom. skall övervägas när en präst som innehar ett prästämbete handlar mot sina tjänsteplikter eller försummar dem eller uppträder på ett sätt som är olämpligt för innehavaren av ett prästämbete och detta, utom de disciplinstraff som nämns i 8 §, kräver ingrepp i prästämbetet. Då kan han enligt stadgandet för viss tid avskiljas från prästämbetet eller, om han är uppenbart olämplig som präst, dömas till att mista sitt prästämbete vare sig han innehar en prästtjänst eller inte. Förlusten av prästämbetet gör honom totalt obehörig som präst. Samma påföljd kan domkapitlet enligt 2 mom. påföra en präst som har dömts till ett disciplinstraff vid någon annan myndighet än ett domkapitel. Domkapitlet kan enligt 3 mom. även ge en präst som inte innehar en tjänst inom kyrkan eller i en församling en skriftlig varning eller döma honom till en påföljd som riktar sig mot prästämbetet.

10 §. *Preskription.* Förslaget till paragraf motsvarar modellreglementet för församlingar och motsvarande stadganden i statstjänstemannalagen. I paragrafen stadgas om preskription av anhängiggörandet av ett disciplinärt förfarande eller av förlängningen av ett disciplinärt förfarande som avbrutits.

11 §. *Skadestånd.* Skadeståndsyrkanden kan inte behandlas vid disciplinärt förfarande. Dessa yrkanden kan framläggas vid domstol. Allmänna stadganden om en tjänstemans skadeståndsansvar ingår i 93 § regeringsformen samt närmare stadganden i skadeståndslagen. I paragrafen hänvisas i första hand till dessa författningar.

24 kap. Underställning och ändringssökande

Stadganden om underställning och ändringssökande har samlats i 24 kap.

1 §. *Underställning.* Stadgandet i 1 mom. gäller underställning av ett beslut som fattas av en församling eller en kyrklig samfällighet. Det innehåller klarare stadganden än tidigare om vilken myndighet som företar underställningen och vart handlingarna skall sändas. I 2 mom. finns ett stadgande om ändring av ett beslut som har fastställts med stöd av underställningen, varvid även beslutet om ändringen måste underställas. Enligt 3 mom. förfaller ett beslut, om det inte underställs inom ett år efter att beslutet fattades. Detta stadgande som överensstämmer med kommunallagen har inte tidigare ingått i kyrkolagen.

2 §. *Underställningsmyndighetens beslutanderätt.* Enligt gällande kyrkolag underställs ett ärende antingen underställningsmyndigheten för undersökning och avgörande eller undersökning och fastställelse. Detta har tolkats så att underställningsmyndigheten i det förra fallet har fullständig avgöranderätt i fråga om ärendet och sålunda även rätt att ändra det underställda beslutet. I det senare fallet kan underställningsmyndigheten endast fastställa ett underställt beslut eller vägra fastställa det. I detta fall får underställningsmyndigheten inte ändra beslutet. I 1 mom. föreslås bli stadgat att ett beslut som underställts för fastställelse skall fastställas, om det inte har tillkommit i oriktig ordning eller överskrider myndighetens befogenhet eller annars är lagstridigt eller oändamålsenligt. I stadgandet framgår samtidigt på ovan beskrivet sätt myndighetens olika befogenhet att avgöra resp. fastställa ett underställt beslut. I beslutet kan enligt stadgandet vid fastställelse sålunda företas sådana rättelser som inte påverkar sakinnehållet och vid avgörande av ärendet kan beslutet även ändras på något annat sätt. I 2 mom. har tagits in ett stadgande om sammanslagning av besvär och underställning samt om att ett underställt beslut inte får fastställas förrän besvärstiden för det underställda beslutet har löpt ut. I 3 mom. stadgas om vem som har rätt att överklaga, om underställningen inte har upptagits till prövning eller det underställda beslutet inte har fastställts eller det underställda beslutet har ändrats.

3 §. *Överklagande av myndighets beslut.* Inom den kyrkliga förvaltningen har frågor om ändamålsenlighet överlämnats för avgörande i församlingen eller stiftet eller inom kyrkan. Därför är det endast på laglighetsgrund möjligt att anföra besvär över en församlingsmyndighets

beslut som inte skall underställas och över domkapitlets beslut. I 1 mom. beviljas parten rätt att anföra besvär över beslut som fattas av en myndighet i en församling eller en kyrklig samfällighet samt domkapitlet eller kyrkostyrelsen. Den vars rätt beslutet kränker har i allmänhet rätt att överklaga, om det inte uttryckligen är förbjudet. Med en myndighet i en församling eller en kyrklig samfällighet, vars beslut får överklagas, avses i 1 och 2 mom. även kyrkorådets sektioner, direktionsråd som lyder under kyrkorådet eller församlingsrådet samt sådana ordförande eller tjänsteinnehavare på vilka beslutanderätten kan överföras. I momentet föreslås i överensstämmelse med 87 § statstjänstemannalagen bli stadgat om disciplinombudets besvär rätt. Enligt 2 mom. kan en församlingsmedlem även överklaga på den grund att beslutet har fattats i oriktig ordning, överskrider myndighetens befogenhet eller annars är lagstridigt. I 3 mom. föreslås bli stadgat att besvär över ett beslut som fattats på församlingsnivå och skall underställas även kan anföras på ändamålsenlighetsgrunder. Besvär över underställningsmyndighetens beslut kan anföras endast på laglighetsgrund. I 4 mom. har tagits in ett förbud som motsvarar den allmänna förvaltningsrättsliga principen att besvär inte får anföras över ett beslut som gäller beredning eller verkställighet. Med tillägen om disciplinombudets besvär rätt motsvarar paragrafen i sak stadgandena om besvär rätt i gällande kyrkolag.

4 §. *Rättelseyrkande.* Ändring i domkapitlets val- eller tjänsteförslag får enligt förslaget inte sökas genom besvär förrän en sökande som är missnöjd med förslaget har yrkat på rättelse hos domkapitlet, som behandlar yrkandet i en utvidgad sammansättning. Yrkandet kan anföras både på ändamålsenlighets- och laglighetsgrunder. Ett rättelsebeslut får den som har sökt tjänsten överklaga på den grund att beslutet kränker hans rätt, med vilket avses besvär som på laglighetsgrund anføres hos högsta förvaltningsdomstolen. Stadgandet avviker från 464 § i gällande kyrkolag enligt vilken domkapitlets val- eller tjänsteförslag både på laglighets- och ändamålsenlighetsgrund får överklagas hos statsrådet. Reformen motsvarar ståndpunkten i det utlåtande som kyrkomötet gav om Kyrka och stat -kommitténs betänkande, enligt vilket även besvär över val- och tjänsteförslag skall behandlas inom kyrkan med beaktande av ändamålsenlighets-

frågor. Vid behandlingen av rättelseyrkanden skall enligt 2 mom. iaktas stadgandena om besvär.

5 §. *Besvär över val.* Paragrafens 1 mom. gäller besvär över prästval och församlingsval samt över ett sådant val som förrättats av en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet, i vilket en förtroendevald eller en tjänsteinnehavare har utsetts. Både en part och en medlem av församlingen kan anföra besvär på laglighetsgrunder. På samma grunder får den som har uppställts som kandidat eller är röstberättigad i valet anföra besvär över valet av ombud till kyrkomötet. När besvär anförs över valet av ombud till kyrkomötet är de röstberättigade i en ställning som är jämförbar med församlingsmedlemmarnas och de som har uppställts som kandidat är parter. I 9 § 1 mom. 5 punkten i detta kapitel föreslås vidare att ändring i biskopsval eller valförslag till biskopsämbetet eller över val av prästassessor, kontraktsprost eller ombud till stiftsmötet inte får sökas genom besvär. Ett val av en förtroendevald eller tjänsteinnehavare som förrättas av en myndighet i en församling eller en kyrklig samfällighet skall enligt 2 mom. upphävas, om besvärsmyndigheten konstaterar att valet har varit lagstridigt, ifall felet inte endast gäller beräkandet av valresultatet och i så fall bör rättas. Ett prästval och ett församlingsval skall enligt stadgandet förrättas på nytt, om det lagstridiga förfarandet har inverkat på valresultatet och det inte kan rättas. Enligt 3 mom. är det möjligt att i valordningen för kyrkan bestämma om ett rättelseyrkande som gäller vallängden vid prästval och församlingsval samt om besvär till domkapitlet över valnämndens beslut.

6 §. *Besvärsmyndigheter.* I paragrafen föreslås bli stadgat om besvärsmyndigheter och om besvär som anförs hos dessa som följer:

I. Besvär som inom en församling anförs hos kyrkorådet eller församlingsrådet.

II. Besvär som anförs hos domkapitlet

a. över beslut som fattas av en myndighet i en församling eller en kyrklig samfällighet

b. över sådana val som avses i 5 §.

III. Besvär som anförs hos högsta förvaltningsdomstolen

a. besvär och fortsatta besvär över domkapitlets beslut

b. besvär över ett val- eller tjänsteförslag som domkapitlet har rättat

c. besvär över kyrkostyrelsens beslut.

IV. Besvär som anförs hos en underställningsmyndighet över underställda beslut.

De grundläggande stadgandena i det system som föreslås motsvarar i övrigt stadgandena i gällande lag men de föreslagna laglighetsbesvärerna som kan anföras över beslut som avses i 4 mom. och som domkapitlet fattar om rättelse av ett val- eller tjänsteförslag är nya.

7 §. *Tiden för ändringssökande.* I förslaget till paragraf har samlats stadgandena om tiden för ändringssökande, som är spridda i gällande lag. Besvärstiden är i regel 30 dagar. Hänvisningen till 5 § 3 mom. som ingår i 1 mom. innebär att besvärstiden för rättelse av vallängden bestäms i valordningen för kyrkan. Besvärstiden i detta fall är 10 dagar. I 2—4 mom. stadgas om när besvärstiden börjar. Besvärstiden börjar enligt stadgandena antingen från delfäendet, från det att beslutet har delgetts offentligt, valresultatet har kungjorts eller beslut har fattats. Om delgivning av beslut till part och offentlig delgivning stadgas i 25 kap.

8 §. *Övriga stadganden om ändringssökande.* I paragrafen föreslås att stadgandena i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50) iaktas vid ändringssökande och beslut om detta, om inget annat stadgas i kyrkolagen. Domkapitlet är en sådan högre förvaltningsmyndighet som avses i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden och myndigheterna i en församling och en kyrklig samfällighet sådana lägre förvaltningsmyndigheter som avses i lagen. Kyrkostyrelsen kan jämställas med en högre förvaltningsmyndighet. Enligt 543 § 2 mom. i gällande kyrkolag har lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden haft en mera begränsad tillämpning inom den kyrkliga förvaltningen än vad som nu föreslås. Avsikten är att genom förslaget klargöra det förfarande som iaktas vid ändringssökande.

9 §. *Begränsningar i besvärsrätten.* I paragrafen föreslås stadganden om begränsning av besvärsrätten. Om detta kan med stöd av 10 § även bestämmas i kyrkoordningen. Enligt 1 mom. har rätten att anföra besvär över beslut av vissa myndigheter helt förbjudits. Besvär över ett beslut som biskopen ensam har fattat eller biskopsmötets beslut får inte anföras. Besvär över beslut som biskopen och domkapitlet gemensamt har fattat om godkännande till prästämbetet eller kyrkostyrelsens beslut om att extra församlingsval skall förrättas med beaktande av en förändrad församlingsindelning redan innan ändringen träder i kraft eller

beslut som domkapitlet eller kyrkostyrelsen fattar om utnämning till tjänst eller andra sådana beslut om tjänsteförhållande som nämns i 1 mom. 6 punkten får sålunda inte anföras. Ett besvär förbud som motsvarar det sistnämnda förbudet ingår i 92 § statstjänstemannalagen. Besvär får enligt stadgandet inte heller anföras över biskopsval, valförslag till biskopsämbetet eller över val av prästassessor, kontraktsprost och ombud till kyrkomötet. Enligt 2 mom. får besvär över domkapitlets val- eller tjänsteförslag inte anföras förrän domkapitlet i utvidgad sammansättning har avjort ett yrkande på rättelse därav. I 3 mom. ingår ett nytt stadgande som hindrar en medlem av församlingen att anföra besvär över ett beslut av kyrkorådet eller församlingsrådet, om beslutet gäller sådan själavård, kristen fostran, undervisning eller diakoni som riktar sig till en enskild person. Enligt 25 kap. 8 § 2 mom. kan även föreskrivas att ett dylikt ärende skall hemlighållas, om detta påkallas av en enskilds betydelsefulla personliga intresse.

10 §. *Begränsning av besvärsrätten i kyrkoordningen.* I 1 mom. definieras de begränsningar av besvärsrätten som ingår i 465 § i gällande kyrkolag, om vilka enligt förslaget föreskrivs i kyrkoordningen. Paragrafens 1 mom. innehåller liksom nämnda stadgande i gällande kyrkolag ett förbud mot att anföra besvär över domkapitlets beslut. Det föreslås att förbudet mot att anföra besvär över beslut som gäller bisysslotillstånd och tjänsteöverföringar slopas, varvid stadgandet får samma innehåll som 88 och 90 §§ statstjänstemannalagen. I gällande kyrkolag ingår inget sådant förbud mot att anföra besvär över en prästs, lektors eller en predikolov beviljad persons verksamhet i tjänsten eller i någon annan uppgift eller över sådana rättigheter och skyldigheter som ansluter sig till denna verksamhet som avses i 1 mom. 3 punkten. De ärenden som avses i stadgandet anses höra till domkapitlets övervakningsbefogenhet. Sådana självrättelsemöjligheter som avses i 2 mom. har nu allmänt utökats i förvaltningen. I flera fall stadgas att besvär inte får anföras förrän den som ansöker om rättsskydd har begärt att beslutet skall rättas hos den myndighet som har fattat beslutet. I överensstämmelse med denna princip föreslås att stadgandet tas in i 2 mom.

VII AVDELNINGEN. SÄRSKILDA STADGANDEN

25 kap. Kompletterande stadganden

I kapitlet föreslås stadganden om besluts verkställbarhet, delgivning, behandling av förvaltningsärenden, föredragandens ansvar och lika röster, översändande av handlingar och handlingars offentlighet, tidsfrister, förtroendevaldas mandatperioder, församlingar som har särskilda rättigheter, arrangemang vid undantagsförhållanden och om arkivering.

1 §. *Besluts verkställbarhet.* I förslaget till paragraf tillämpas en modell som motsvarar kommunallagstiftningen vid definitionen av besluts verkställbarhet. Enligt stadgandet kan andra beslut än sådana som skall underställas bli verkställda innan de har vunnit laga kraft, om inte besvär på grund av verkställigheten skulle bli onyttiga eller besvärsmyndigheten förbjuder verkställigheten eller förordnar om att den skall avbrytas. Stadgandet förpliktar sålunda inte till att verkställa ett beslut som saknar laga kraft, men berättigar till ett sådant förfarande när det behövs. Beslut som skall underställas får inte verkställas innan underställningsmyndigheten har fattat sitt avgörande. Enligt 2 mom. får ett beslut som kan överföras till kyrkostyrelsen, kyrkorådet eller församlingsrådet inte verkställas förrän det har utretts att ärendet inte kommer att överföras.

Vid verkställigheten av kyrkostyrelsens och domkapitlets beslut föreslås i 3 mom. att lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden, enligt vilken verkställigheten i regel kräver laga kraft, skall tillämpas. Detta gäller även ärenden som dessa myndigheter avgör med anledning av besvär eller underställning samt beslut som ett utvidgat domkapitel fattar på grund av ett rättelseyrkande. Från stadgandena i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden kan avvika endast med stöd av ett stadgande i en lag eller en förordning eller en bestämmelse som baserar sig på dessa eller på grund av beslutets natur eller något allmänt intresse. Därför föreslås att ett sådant stadgande om saken tas in i kyrkolagen enligt vilket kyrkostyrelsen och domkapitlet själva kan besluta att deras beslut skall verkställas omedelbart, om saken är så brådskande att ett dröjsmål skulle förorsaka synnerlig skada.

2 §. *Delgivning till part.* I paragrafen har tagits in stadganden om enskild delgivning till

part. Enligt 1 mom. skall kyrkostyrelsens, domkapitlets eller en församlings eller en kyrklig samfällighets beslut särskilt delges en part samt val- eller tjänsteförslag och beslut om rättelse av dessa och utnämning till tjänst utan dröjsmål delges den som har sökt tjänsten. I 2 mom. stadgas om skyldigheten att till ett beslut foga besväransvisning eller en uppgift om besvärsförbud eller om möjligheten att yrka rättelse. Enligt 3 mom. skall beslutet delges parten skriftligt. Om beslutet har delgetts parten endast muntligt vid ett möte, har han rätt att under besvärstiden yrka skriftligt beslut. Enligt ett stadgande som med stöd av fullmaktsklausulen i detta moment har tagits in i kyrkoordningen skall den som har sökt en tjänst under iakttagande av lagen om delgivning i förvaltningsärenden skriftligen delges besättandet av en sådan tjänst som avses i 1 mom. eller ett beslut i anslutning därtill. I 4 mom. har tagits in ett specialstadgande om delgivning av beslut som gäller gravar.

I förslaget till paragraf har stadgandena i gällande kyrkolag preciserats. Ändringen jämfört med gällande lag innebär att besväransvisning eller uppgift om besvärsförbud nu skall fogas även till kyrkostyrelsens beslut.

3 §. *Delgivning för medlemsbesvär och i annat syfte.* Enligt 1 mom. skall kyrkofullmäktiges, kyrkorådets och församlingsrådets beslut, beslut om fastställelse av resultatet i ett församlingsval samt beslut om en besvär- eller underställningsmyndighets avgöranden i dessa fall eller ett meddelande om dessa, om beslutet inte skall hemlighållas, tillkännages församlingens eller församlingarnas medlemmar offentligt och sättas upp på församlingens anslagstavla. Detsamma gäller enligt 2 mom. även ett annat församlingsorgans protokoll eller en del därav, om detta organ eller dess ordförande anser detta vara nödvändigt. Paragrafen motsvarar stadgandena i gällande lag.

4 §. *Delgivning till församling, kyrklig samfällighet eller kyrkan.* I 1 mom. har tagits in ett stadgande om hur en stämning eller något annat tillkännagivande skall delges en församling eller en kyrklig samfällighet. I 2 mom. föreslås ett motsvarande stadgande om delgivning till kyrkan. Tidpunkten för när en stämning eller delgivning har kommit till församlingens kännedom bestäms i fråga om stämningar enligt 11 kap. 16 § rättegångsbalken och i fråga om delgivning i förvaltningsärenden

enligt 22 och 23 §§ lagen om delgivning i förvaltningsärenden. Förslaget motsvarar stadgandena i gällande kyrkolag.

5 §. *Handläggning av förvaltningsärenden.* I paragrafen föreslås att lagen om förvaltningsförfarande skall iakttas när ett förvaltningsärende behandlas av en kyrklig myndighet, en myndighet i en församling eller en kyrklig samfällighet, om inget annat föranleds av kyrkolagen. I gällande kyrkolag stadgas att lagen om förvaltningsförfarande endast skall iakttas vid rättelse av sak- och skrivfel i befolkningsregisterärenden. Enligt lagen om förvaltningsförfarande kan avvikelser från dess stadganden endast ske genom lag. Enligt detta lagförslag har avvikelser från stadgandena i lagen om förvaltningsförfarande föreslagits i 19 kap. 7 §, som gäller skriftligt anhängiggörande av ärenden i domkapitlet och i 19 kap. 7 § och 23 kap. 7 §, som gäller hörande av vittnen vid muntlig förhandling. Tillämpningen av lagen om förvaltningsförfarande förtydligar förfarandet inom den kyrkliga förvaltningen.

6 §. *Översändande av handlingar.* I paragrafen föreslås att det som särskilt stadgas iakttas vid översändande av handlingar till kyrkostyrelsen eller domkapitlet eller en myndighet i en församling eller en kyrklig samfällighet liksom vid översändande av en myndighets beslut och andra handlingar till sakägaren. Sålunda skall lagen och förordningen om översändande av handlingar (74 och 75/54) iakttas. Stadgandet motsvarar 544 § i gällande kyrkolag. Eftersom domkapitlet enligt förslaget inte längre skall behandla brottmål, skall det undantag från förfarandet för översändande av handlingar som ingår i 544 § kyrkolagen slopas.

7 §. *Beräkning av laga tid.* Enligt 543 § i gällande kyrkolag skall ändringsansökan och tjänsteansökan inlämnas senast före klockan tolv på den sista dagen av den bestämda tiden. I övrigt iakttas lagen om beräkning av laga tid (150/30). Enligt förslaget skall lagen även iakttas vid ändringssökande och tjänsteansökan. Vid val som skall förrättas enligt valordningen för kyrkan vidtas åtgärder och tillämpas avvikande klockslog på söndag. Därför föreslås att bestämmelserna i valordningen för kyrkan iakttas i fråga om bestämda tider, bestämda dagar eller klockslog.

8 §. *Handlingars offentlighet.* I paragrafen föreslås i likhet med gällande kyrkolag att på kyrkans och församlingens handlingar tillämpas vad som stadgas i lagen om allmänna

handlingars offentlighet (83/51), om inget annat föranleds vid iakttagandet av bikthemlighet eller tystnadsplikt för tjänsteinnehavare enligt lagförslaget. Motsvarande stadgande i gällande kyrkolag innehåller ingen hänvisning om bikthemlighet eller tjänsteinnehavares tystnadsplikt. Även 2 mom. innebär en avvikelse från lagen om allmänna handlingars offentlighet, eftersom den ger fullmakt att i kyrkoordningen bestämma att ett ärende eller en handling skall hemlighållas, om detta påkallas av säkerställandet av kyrkans, en församlings eller en kyrklig samfällighets eller en enskilds rättegång eller datasekretess eller av en enskilds betydelsefulla personliga intresse på sjalvårdens, hälso- och sjukvårdens eller diakonins område. På samma grunder kan enligt 9 § lagen om handlingars offentlighet stadgas att ett ärende eller en handling skall hemlighållas.

9 §. *Föredragandens ansvar.* Paragrafen gäller föredragandens ansvar. Föredraganden är enligt 93 § regeringsformen ansvarig för vad som beslutas på hans föredragning, om han inte har anmält avvikande åsikt i protokollet. Även om detta stadgande gäller statstjänstemän som arbetar i domkapitlet, är dess tillämpning på tjänsteinnehavare inom kyrkan oklar. Därför föreslås att den bestämmelse i regeringsformen som gäller föredragandens ansvar tas in i kyrkolagen. I stadgandet föreslås att om det i kyrkolagen eller genom en författning som har givits med stöd av lagen eller enligt befallning av en förman i tjänsten bestäms att ett beslut av en myndighet i kyrkan, en församling eller en kyrklig samfällighet fattas på föredragning av en tjänsteinnehavare, är föredraganden ansvarig för beslutet, om han inte har anmält avvikande åsikt till protokollet eller beslutsligaren. Något motsvarande stadgande ingår inte i gällande kyrkolag.

10 §. *Lika röstetal.* Kyrkolagens stadganden om lika röster vid omröstning har samlats i denna paragraf. Stadgandet gäller sålunda alla organ inom kyrkan, stiftet och församlingen. Om rösterna faller lika vid en omröstning, gäller enligt stadgandet som beslut den åsikt som ordföranden omfattar. I disciplinära ärenden avgör dock den åsikt som är lindrigare och vid val lotten. Vid val som avgörs på basis av tjänsteförslag blir enligt 2 mom. den vald som uppförts på förslag framom den andra.

11 §. *Förtroendevaldas mandatperiod.* Förslaget till stadgande om förtroendevaldas mandat-

period överensstämmer med de principer som allmänt tillämpas i offentliga samfunds förvaltning.

Enligt 1 mom. kvarstår ett ombud som har valts till kyrkomötet, ett stiftsmöte eller ett prosterimöte samt en annan förtroendevald i kyrkan, stiftet eller en församling i sitt uppdrag den tid för vilken han har utsetts och även därefter, till dess att någon annan väljs i hans ställe. Den förtroendevalda skall enligt 2 mom. trots att besvär anförs över valet sköta sitt uppdrag tills besvären har avgjorts och, om ett nytt val förrättas, någon annan blir vald. Stadgandet gäller alla organ inom kyrkan eller en församling som består av valda ombud. Stadgandet motsvarar i sak stadgandena i gällande kyrkolag.

12 §. *Församlingar med särskilda rättigheter.* Innehållet i stadgandet motsvarar 546 § i gällande kyrkolag. Enligt 1 mom. bibehåller en församling som har tillförsäkrats särskilda rättigheter, t.ex. särskild rätt vid val av präst, dessa rättigheter. Stadgandet avser främst den tyska församlingen. Enligt 2 mom. är det möjligt att utnämna någon annan än en finsk medborgare till kyrkoherdetjänsten i en församling med främmande språk. Genom en lagändring i grundlagsordning togs detta stadgande in i kyrkolagen den 11 januari 1980. Eftersom den nu gällande 84 § (724/89) i regeringsformen förutsätter finskt medborgarskap endast i särskilt nämnda fall, föreslås det att stadgandet skall kunna tas in i lagen under iakttagande av normal lagstiftningsordning.

13 §. *Arkivering.* Arkivlagen gäller inte kyrkan. I paragrafen har tagits in ett stadgande enligt vilket bestämmelser om domkapitlens, biskopsmötets, kyrkostyrelsens och kyrkomötets arkiv ges i reglementet eller arbetsordningen för dessa. Gällande kyrkolag innehåller inget motsvarande stadgande. Om församlingens arkiv stadgas i 16 kap. 3 § i detta förslag.

14 §. *Undantagsförhållanden.* Den gällande s.k. beredskapslagstiftningen består främst av beredskapslagen (1080/91) och lagen om förvarstillstånd (1083/91). Kyrkan har inte hittills haft någon egen beredskapslagstiftning. I paragrafen har tagits in vissa stadganden om trygghandet av församlingarnas förvaltning och verksamhet vid undantagsförhållanden. Förutsättningarna för tillämpning av stadgandena om undantagstillstånd definieras fristående utan hänvisningar till ovan nämnda beredskapslag. De föreslagna stadgandena avviker

endast från de stadganden om befogenheter och beslutförhet som ingår i själva kyrkolagen.

Om sådana undantagsförhållanden som avses i stadgandet råder och kyrkomötet inte kan sammanträda, skall enligt 1 mom. kyrkostyrelsen ha en specialfullmakt att på kyrkomötets vägnar göra framställningar och avge utlåtanden till statsrådet. Dessutom kan kyrkostyrelsen för högst ett år utfärda interimistiska bestämmelser om budgeten för kyrkans centralfond, åtgärder som undantagsförhållandena kräver i kyrkans centralförvaltning samt församlingarnas tillfälliga förvaltning, skyddet av deras egendom och andra åtgärder som undantagsförhållandena kräver. Genom ett stadgande i 2 mom. befullmäktigas kyrkostyrelsen att utfärda verkställighetsbestämmelser om uppskov med församlingsval, sammankallandet av kyrkofullmäktige och överförande av församlingsorganens beslutanderätt. Enligt 3 mom. skall interimistiska bestämmelser som kyrkostyrelsen ger vid undantagsförhållanden föras till kyrkomötet så snart det kan sammankomma. Kyrkomötet skall besluta om och hur länge en bestämmelse skall förbli i kraft eller om den skall upphävas.

15 §. *Beslutförheten under undantagsförhållanden.* Avsikten är att genom stadgandet säkerställa kyrkostyrelsens och domkapitlets beslutförhet vid sådana undantagsförhållanden som avses i föregående paragraf genom att kyrkostyrelsen skall kunna fatta nödvändiga och brådskande beslut då fem medlemmar är närvarande och domkapitlet likaså då biskopen eller domprosten samt två andra medlemmar är närvarande.

26 kap. **Ikraftträdelse- och övergångsstadganden**

1 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994.

En störningsfri övergång till den nya kyrkolagen förutsätter att kyrkoordningen och valordningen för kyrkan träder i kraft samtidigt som den nya kyrkolagen och utan att de upptas till ny behandling vid ett kyrkomöte som sammanträder med fullmakter enligt den nya kyrkolagen. För att kyrkoordningen och valordningen för kyrkan, som tillsammans med förslaget till kyrkolag godkändes av kyrkomötet, skall kunna träda i kraft samtidigt som kyrkolagen krävs att ett stadgande om detta tas

in i kyrkolagen. Den ställning som kyrkoordningen och valordningen för kyrkan har enligt kyrkolagen påverkas inte av att de på detta sätt träder i kraft i samband med kyrkolagsreformen.

2 §. *Mandatperioden för organ som valts före kyrkolagens ikraftträdande.* Paragrafen är ett övergångsstadgande om mandatperioden för organ som har valts innan kyrkolagen träder i kraft.

I 1 mom. föreslås att kyrkans och stiftens samt församlingarnas och de kyrkliga samfundigheternas verksamhetsorgan, som valts enligt den upphävda kyrkolagen, fortsätter sin verksamhet till dess mandatperioden för motsvarande organ som väljs enligt den nya lagen börjar. På det sättet undviks extra val. Enligt 2 mom. upphör mandatperioden för en kommitté som kyrkofullmäktige tillsatt med stöd av gällande kyrkolag när kommitténs verksamhetsperiod upphör.

3 §. *Församlingsförbund.* I den nya kyrkolagen föreslås inte längre några stadganden om församlingsförbund. Därför måste ställningen för sådana församlingsförbund som har grundats med stöd av gällande lag ordnas i ett övergångsstadgande. I paragrafen föreslås att på församlingsförbund som har inrättats innan den nya kyrkolagen träder i kraft fortsättningsvis tillämpas vad som stadgas om dem i den upphävda kyrkolagen.

4 §. *Tjänsteinnehavarnas ställning.* Paragrafen är ett övergångsstadgande som gäller tjänsteinnehavares ställning, nya tjänstebestämmelser och boendeskyldighet. Enligt 1 mom. tillämpas stadgandena i den kyrkolag som föreslås bli upphävd på avgångsåldern för biskopar, ecklesiastikråd och innehavare av präst- eller kantorstjänst som utnämnts eller valts innan denna lag träder i kraft. Även om avgångsåldern enligt förslaget till kyrkolag är 67 år får dessa tjänsteinnehavare fortsätta i sin tjänst tills de har fyllt 70 år, dvs. fram till sin nuvarande avgångsålder. På motsvarande sätt stadgas i lagen om införande av statstjänstemannalagen (756/86) om att avgångsåldern för en domartjänst inte förändras i en situation där avgångsåldern har sänkts. I stadgandet föreslås även att den gamla lagen tillämpas på besättande av tjänster, om ansökningstiden har gått ut innan den nya lagen träder i kraft. Eftersom vissa stadganden i lagförslaget om besättande av tjänster skiljer sig från stadgandena i gällande lag, t.ex. uppställandet av en extra

kandidat vid prästval och besättande av lektorstjänster, bör det när lagen träder i kraft vara möjligt att fortsätta ett oavslutat förfarande för besättande av tjänster enligt tidigare stadganden. Enligt den nya kyrkolagen skall kontraktsprosten väljas för sex år i sänder. Därför föreslås i 2 mom. att en kontraktsprost som har valts på obestämd tid och tjänstgör när lagen träder i kraft kan fortsätta som kontraktsprost under sex år räknat från lagens ikraftträdande.

I 3 mom. föreslås att tjänstebenämningen för en extraordinarie präst ändras till församlingspastor, för en teologiskt bildad assessor till prästassessor och den finska benämningen för en lagfaren assessor från lainoppinut asessori till lakimiesassessor.

Enligt lagen om upphävande av lönelagen för den evangelisk-lutherska kyrkan (391/90) kan en församling, där kyrkoherdetjänsten eller kapellförsamlingens kaplanstjänst berättigar till naturaförmåner, när lagen träder i kraft upphäva den skyldighet att bo i en tjänstebostad som tjänsten är förenad med. I 4 mom. föreslås att skyldigheter som har upphävts på detta sätt fortfarande skall gälla, om inte kyrkofullmäktige beslutar annorlunda genom ett beslut som skall underställas domkapitlet. Även domkapitlet kan enligt stadgandet befria tjänsteinnehavaren från denna boendeskyldighet.

5 §. *Pensionsavgifter.* Enligt ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av 501 och 529 §§ kyrkolagen (1127/90) återbetalas pensionsavgifter i vissa fall till församlingar under åren 1991—1995 och tillägsavgifter uppbärs på motsvarande sätt under åren 1991—1996. Eftersom den föreslagna nya kyrkolagen sannolikt träder i kraft under den tid som ovan nämnda ikraftträdelsestadgande gäller, föreslås det att utjämningsystemet för pensionsavgifter fortsättningsvis skall iaktas.

6 §. *Vissa pensionsrättigheter.* I 22 kap. 7 § i den nya kyrkolagen föreslås ändringar i den ställning som en föreståndarinna för en diakonissanstalt och en diakonissa som undervisar i huvudsyssla vid en diakonissanstalt har som pensionstagare. Därför föreslås i paragrafen att de rättigheter i fråga om pension och familjepension som gäller då denna lag träder i kraft fortfarande skall gälla dem som är verksamma eller har varit verksamma i en dylik uppgift.

7 §. *Begravningsväsendet.* På församlingarnas begravningsplatser finns många gravar som har överlåtits för all framtid, dvs. så länge som

graven utgör en del av en fredad begravningsplats. Eftersom det enligt förslaget till kyrkolag är möjligt att överlåta en grav endast för en viss tid, föreslås bli stadgat i 1 mom. att rättigheterna till gravar som överlåtits för all framtid kvarstår under samma förutsättningar som förut. På dessa gravar skall dock tillämpas den nya lagens stadganden om skyldigheten att vårda graven, försummelse av skyldigheten samt gravvårdar. I 2 mom. föreslås att på gravar som innan denna lag träder i kraft har överlåtits för en viss tid tillämpas den nya lagen till den del som den inte begränsar de rättigheter som gravrättens innehavare har haft enligt den lag som upphävs. Då en dylik gravrätt upphör, sker en eventuell förlängning av tiden enligt den nya lagen.

8 §. *De upplösta församlingarnas egendom och pensioner till deras anställda.* Stadgandet gäller upplösta församlingar. Dylika församlingar är sådana vilkas område genom det fredsavtal som undertecknades den 10 februari 1947 överläts till det dåvarande Socialistiska Rådsrepublikernas förbund. Stadganden som gäller de upplösta församlingarnas egendom samt pensioner för deras funktionärer togs in i gällande kyrkolag den 27 maj 1949 (384/49) och skall alltjämt iaktas. Avsikten med paragrafen är att garantera vissa pensionsrättigheter och att den egendom som nämns i stadgandet på samma sätt som nu används till andligt arbete bland före detta församlingsbor i de upplösta församlingarna.

9 §. *Disciplinärenden och tjänstebrott.* Enligt 1 mom. skall ett disciplinärt ärende som har anhängiggjorts innan den nya kyrkolagen träder i kraft slutbehandlas under iakttagande av de stadganden som gäller då lagen träder i kraft. Enligt förslaget till kyrkolag skall behandlingen av prästers, lektors och kantors tjänstebrott helt upphöra i domkapitlet. Där emot kan dessa tjänsteinnehavare enligt förslaget dömas till disciplinstraff. Om åtal väcks i ett tjänstebrottsärende som har anhängiggjorts i domkapitlet innan den nya kyrkolagen träder i kraft, skall ärendet enligt 2 mom. slutbehandlas under iakttagande av stadgandena i den kyrkolag som upphävs. Om domkapitlet inte har meddelat utslag i ett åtal mot en präst, lektor eller kantor och om förseelsen är av sådan art att den enligt den nya kyrkolagen kan behandlas som ett disciplinärt ärende, skall åtalet behandlas som sådant. Om ett tjänstefel eller ett fel i uppförande eller en förseelse

inträffar innan denna lag träder i kraft, skall straffet enligt 3 mom. dömas ut eller disciplinstraffet påföras enligt den lag som leder till ett lindrigare straff för den skyldige.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Med stöd av 2 kap. 1 § 2 mom. i förslaget till kyrkolag befullmäktigas kyrkomötet att utfärda en kyrkoordning och med stöd av 3 § 1 mom. i samma kapitel en valordning för kyrkan. Kyrkomötet har den 8 november 1991 tillsammans med förslaget till kyrkolag godkänt ovan nämnda författningar att träda i kraft samtidigt som den nya kyrkolagen förutsett att riksdagen och republikens president antar den nya kyrkolagen.

Enligt 2 kap. 3 § 2 mom. i förslaget har kyrkomötet en allmän fullmakt att utfärda bestämmelser om verkställighet av kyrkolagen och kyrkoordningen. Biskopsmötet och kyrkostyrelsen kan med stöd av en särskild fullmakt i lagen utfärda verkställighetsbestämmelser. Gällande kyrkolag innehåller motsvarande stadganden. Kyrkomötet har med stöd av gällande lag utfärdat bestämmelser om bl.a. val av lekmannaombud till kyrkomötet och om kontakterna mellan biskopsmötet och andra myndigheter inom kyrkan. De verkställighetsbestämmelser som biskopsmötet utfärdar gäller främst behörighetsvillkoren för kyrkliga tjänster. Kyrkostyrelsen har utfärdat talrika verkställighetsbestämmelser om församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas förvaltning, t.ex. om förrättande av församlingsval, bildande av en kyrklig samfällighet samt semester, tjänstledighet och fritid för vissa tjänsteinnehavare. De verkställighetsbestämmelser som kyrkliga myndigheter utfärdar har publicerats i kyrkans författningssamling.

Vissa ovan nämnda verkställighetsbestämmelser kan upphävas när den nya kyrkolagen träder i kraft, eftersom deras stadganden ingår i kyrkoordningen eller i valordningen för kyrkan. Sådana är t.ex. verkställighetsbestämmelserna för kyrkliga val. Dessa verkställighetsbestämmelser, som alljämt behövs, måste ändras så att de motsvarar stadgandena i den nya kyrkolagen, kyrkoordningen och valordningen för kyrkan. Beredningen av dessa närmare

stadganden och bestämmelser pågår för närvarande i den kyrkliga förvaltningen.

3. Ikraftträdande

Kyrkomötet har redan godkänt den kyrkoordning och valordning för kyrkan som den nya kyrkolagen förutsätter så, att de träder i kraft samtidigt som kyrkolagen. Även övriga stadganden och bestämmelser som den föreslagna kyrkolagen förutsätter bör beredas innan lagen träder i kraft. Av ovan nämnda skäl föreslås det att lagen träder i kraft den 1 januari 1994.

4. Lagstiftningsordning

Enligt 2 kap. 2 § i lagförslaget har kyrkan ensamrätt att i kyrkolagen föreslå allt som rör endast kyrkans egna angelägenheter samt ändrande och upphävande av kyrkolag. Denna rätt utövas enligt förslaget till stadgande av kyrkomötet. Prövning och fastställande av dess förslag hör till republikens president och till riksdagen. Förslaget till stadgande innebär en avvikelse från den rätt till lagmotioner som republikens president och riksdagen enligt 18 § regeringsformen har när det gäller stiftande, ändring och upphävande av lag.

Ett stadgande om en särskild lagstiftningsordning i fråga om kyrkolagen intogs första gången i 455 § kyrkolagen (Nr 30) den 6 december 1869 och ett till innehållet i sak motsvarande stadgande i 15 § i gällande kyrkolag. Det föreslagna stadgandet i den nya kyrkolagen om lagstiftningsordningen beträffande kyrkolagen motsvarar i sak 15 § i gällande kyrkolag.

Gällande kyrkolag har stiftats i normal lagstiftningsordning. Enligt 83 § regeringsformen stadgas i kyrkolagen om den evangelisk-lutherska kyrkans organisation och förvaltning. I 31 § statsordningen enligt vilken riksdagen bl.a. ha rätt till lagmotioner utesluts riksdagsmännens motionsrätt i fråga om kyrkolagen genom att det i 2 mom. stadgas att om

stiftande av kyrkolag gäller vad som därom särskilt stadgas. Dessa specialstadganden som intagits i vår statsförfattning bör anses omfatta en fullmakt att genom kyrkolagen även stadga om en särskild lagstiftningsordning i fråga om kyrkolagen. Att stadgandet intas i kyrkolagen

förutsätter sålunda inte att kyrkolagen stiftas i ordning för stiftande av grundlag.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Kyrkolag

På förslag av kyrkomötet och enligt riksdagens beslut stiftas för Finlands evangelisk-lutherska kyrka följande kyrkolag:

I AVDELNINGEN ALLMÄNNA STADGANDEN

1 kap.

Kyrkans bekännelse, uppgift och medlemmar

1 §

Bekännelsen

Den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland bekänner sig till den kristna tro som, grundande sig på Bibeln, är uttalad i den äldsta kyrkans tre bekännelser samt i de lutherska bekännelseskrifterna. Kyrkans bekännelse uttrycks närmare i kyrkoordningen.

2 §

Uppgift

I enlighet med sin bekännelse förkunnar kyrkan Guds ord och förvaltar sakramenten samt verkar också i övrigt för att utbreda det kristna budskapet och förverkliga kärleken till nästan.

3 §

Medlemmar

Medlemmar i kyrkan upptas genom dopet. I kyrkoordningen bestäms på vilket sätt en person som redan är döpt blir medlem av kyrkan.

2 kap.

Kyrkolagen och andra författningar som gäller kyrkan

1 §

Kyrkolagen och kyrkoordningen

Om kyrkans författning och förvaltning stadgas i denna lag.

Om kyrkans förvaltning stadgas närmare i kyrkoordningen, i vilken det även ges bestämmelser om kyrkans verksamhet. Kyrkoordningen utfärdas av kyrkomötet.

2 §

Stiftande av kyrkolag. Utlåtanden och framställningar

Kyrkan har ensamrätt att föreslå kyrkolag i allt som rör endast kyrkans egna angelägenheter, även ändrande och upphävande av kyrkolag. Kyrkans förslag framställs av kyrkomötet. Republikens president och riksdagen har till uppgift att pröva och stadfästa kyrkomötets förslag. Kyrkomötet har även rätt att göra framställningar om annan lagstiftning som gäller kyrkan.

När stadganden utfärdas i frågor som gäller kyrkans förhållande till staten eller till andra religionssamfund skall kyrkan ges tillfälle att avge utlåtande.

Kyrkan har rätt att göra framställningar till statliga myndigheter och att avge utlåtanden

till dessa i samhälleliga frågor som är av vikt utgående från kyrkans lära och uppgift.

3 §

Valordning för kyrkan och verkställighetsbestämmelser. Publiceringen av författningar

Kyrkomötet utfärdar en valordning för kyrkan, som innehåller närmare bestämmelser om församlingsval, om val av ombud till kyrkomötet, stiftsmöte och prosterimöte samt om val av biskop, präst, prästassessor och kontraktsprost.

Kyrkomötet kan utfärda närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av kyrkolagen och kyrkoordningen. Bestämmelserna utfärdas av kyrkostyrelsen eller biskopsmötet, om så stadgas i kyrkolagen. Gäller ett stadgande i kyrkoordningen gudstjänster, kyrkliga förrättningar eller undervisning eller sådan utbildning eller språkkunskap som fordras av en sökande till uppgifter som har samband med detta, skall biskopsmötet utfärda de bestämmelser som gäller verkställigheten och tillämpningen av stadgandet.

Kyrkoordningen och valordningen för kyrkan skall publiceras i Finlands författningssamling.

3 kap.

Kyrkans administrativa och språkliga indelning

1 §

Stiftet

För den kyrkliga förvaltningen är landet indelat i stift. Kyrkomötet beslutar om grundande och indragning av stift. Kyrkomötet beslutar även om ändring av stiftsgränserna, om inte något annat följer av 6 § 3 mom. Besluten skall underställas statsrådet för avgörande.

Stiften är indelade i prosterier. Om prosteriindelningen beslutar domkapitlet.

2 §

Församlingen och dess medlemmar

Kyrkans medlemmar tillhör församlingar, vilka var och en har ett bestämt område. På språklig grund kan på samma område finnas flera församlingar.

Varje medlem av kyrkan är medlem av den

församling på vars område han är bosatt eller enligt vars område hans hemort enligt stadgandena i lagen om befolkningsböcker (141/69) annars bestäms. Kyrkostyrelsen kan dock utfärda bestämmelser om när en person kan vara medlem av någon annan församling inom sin egen hemkommun.

I en församling kan det även finnas medlemmar som antecknats som frånvarande. Församlingens folkmängd utgörs av det antal medlemmar som antecknats såsom närvarande.

3 §

Församlingsindelningen

Församlingsindelningen skall motsvara kommunindelningen så, att varje kommun i sin helhet befinner sig på området för samma församling eller samma kyrkliga samfällighet.

Beslut om ändring av en församlings område, delning av en församling på territoriell eller språklig grund, indragning av en församling samt om grundande av en ny församling fattas av kyrkostyrelsen.

4 §

Kyrkliga samfälligheter, kapellförsamlingar och församlingsdistrikt

Om kyrkliga samfälligheter stadgas i 11 kap. Av en viss del av en församling kan bildas en kapellförsamling eller ett församlingsdistrikt. Om dessa bestäms närmare i kyrkoordningen.

5 §

Församlingars och kyrkliga samfälligheters språk

Församlingarna är finsk- eller svenskspråkiga eller tvåspråkiga, om annat inte bestäms om församlingens språk då den grundas. Församlingen är tvåspråkig då den finsk- eller svenskspråkiga minoriteten är så stor, att en kommun på motsvarande sätt skulle vara tvåspråkig enligt stadgandena i språklagen (148/22). Finns på samma område flera församlingar på grund av språklig indelning, är dessa alltid enspråkiga.

I domkapitlet i Uleåborgs stift och i de församlingar vilka helt eller delvis befinner sig på samernas hembygdsområde, skall iakttas lagen om användning av samiska hos myndigheter (516/91).

En kyrklig samfällighet som omfattar för-

samlingar med olika språk eller tvåspråkiga församlingar anses beträffande varje församling ha samma språk som respektive församling.

I landskapet Åland är församlingarna enspråkiga.

Domkapitlet fastställer vart femte år på grundval av den språkliga indelningen av församlingens närvarande medlemmar vid slutet av föregående kalenderår vilka församlingar som är att anse som finskspråkiga eller svenskspråkiga och vilka som tvåspråkiga.

I språklagen (148/22) stadgas om det språk som skall användas vid kyrkans eller församlingarnas myndigheter, om expeditionsspråket och om myndigheternas inre ämbetspråk. På en församling och kyrklig samfällighet som enligt 1 eller 3 mom. är tvåspråkig tillämpas vad som i språklagen stadgas om ett tvåspråkigt ämbetsdistrikt och på en församling eller kyrkosamfällighet som är enspråkig vad som i språklagen stadgas om ett enspråkigt ämbetsdistrikt.

På samernas hembygdsområde kan tvåspråkiga finsk-samiska församlingar inrättas.

6 §

Församlingarnas stiftstillhörighet

En församling i vilken flertalet medlemmar är svenskspråkiga tillhör det svenskspråkiga stiftet.

En församling i vilken medlemmarnas flertal har ett annat språk än finska eller svenska tillhör det stift till vilket församlingen hänförs då den grundas.

Sker inom församlingens medlemskår en sådan förändring att flertalets språk har blivit ett annat, beslutar kyrkostyrelsen på domkapitlets framställning om överföring av församlingen till ett annat stift.

En kyrklig samfällighet lyder under domkapitlet i det stift som majoriteten av församlingarnas sammanlagda folkmängd tillhör.

7 §

Församlingsindelningen och språkliga minoriteter

Beslut om ändring i församlingsindelningen får inte fattas utan synnerligen vägande skäl, om indragningen av en församling, sammanläggningen av församlingar eller någon annan ändring i församlingsindelningen har som följd att medlemmarna i en enspråkig församling

eller den språkliga majoriteten i en tvåspråkig församling kommer att tillhöra en språklig minoritet i en ny eller en tidigare församling.

4 kap.

Församlingens verksamhet

1 §

Församlingens uppgifter

För att fullgöra kyrkans uppgifter sköter församlingen förrättande av gudstjänster och dop, utdelning av nattvarden samt andra kyrkliga förrättningar, kristen fostran och undervisning, själavård, diakoni och missionsarbete samt övriga uppgifter som grundande sig på det kristna budskapet avser förkunnelse och tjänst.

2 §

Gudstjänster och kyrkliga förrättningar

Om gudstjänsterna, sakramenten och de kyrkliga förrättningarna ges bestämmelser i kyrkoordningen och kyrkohandboken. Domkapitlet meddelar vid behov kompletterande anvisningar om dessa.

Vid gudstjänster och andra kyrkliga sammankomster eller församlingsmöten kan kollekt uppbäras för att stöda kyrkans och församlingens verksamhet eller sådana syftemål som svarar mot kyrkans och församlingens uppgift.

3 §

Kyrkliga högtidsdagar

Kyrkliga högtidsdagar är juldagen, annandag jul, nyårsdagen, trettondagen, långfredagen, påskdagen, annandag påsk, Kristi himmelfärdsdagen, pingstdagen, Johannes Döparens dag och alla helgons dag.

Högtidsdagarna infaller på de tider som av ålder har varit brukligt i västerlandets kyrka. Johannes Döparens dag firas dock lördagen närmast efter den 19 juni och alla helgons dag lördagen närmast efter den 30 oktober.

4 §

Språket i verksamheten

Om församlingens språk stadgas i 3 kap. 5 §. Gudstjänster och annan verksamhet skall vid

behov anordnas såväl på den finskspråkiga eller den svenskspråkiga minoritetens som på någon annan minoritets språk.

En medlem av kyrkan har rätt att få de enskilda kyrkliga förrättningar som gäller honom själv utförda på sitt modersmål, finska eller svenska. Vid gudstjänster och kyrkliga förrättningar kan även något annat språk användas.

På samernas hembygdsområde skall församlingens verksamhet anordnas och församlingens medlemmar betjänas även på samiska.

II AVDELNINGEN

PRÄSTÄMBETET, TJÄNSTEINNE- HAVARE OCH ARBETSTAGARE

5 kap.

Prästämberet

1 §

Prästämberet och ordinationen

För förkunnande av evangelium och förvaltande av sakramenten har kyrkan ett prästämbete, som erhålls genom ordinationen.

Biskopen och domkapitlet beslutar om godkännande till ordination. Om förutsättningarna för ordination och om de övriga omständigheter som skall beaktas då en ansökan om ordination skall prövas, bestäms i kyrkoordningen.

2 §

Bikthemligheten

Det som har anförtrots en präst i enskilt skriftermål eller annars vid själavård får inte röjas, ej heller den person som har anförtrott sig åt prästen.

När en präst hörs som vittne får han inte yppa det som har anförtrots honom i enskilt skriftermål eller vid själavård.

Uppenbarar någon i enskilt skriftermål eller vid själavård att ett sådant brott är förestående som enligt allmän lag måste anges, skall prästen uppmana personen i fråga underrätta myndigheterna eller den som är utsatt för fara. Är han inte villig härtill, skall prästen i god tid och med iakttagande av varsamhet ge saken till

känna för myndigheterna, dock på ett sådant sätt att den som har anförtrott saken inte direkt eller indirekt blir röjd.

3 §

Avsked från prästämbetet

Avsked från prästämbetet beviljas av domkapitlet på begäran.

Har en präst avvikit från kyrkans bekännelse, kan domkapitlet avstänga honom från utövning av prästämbetet. Har en från prästämbetet avstängd präst inte inom sex månader efter avstängningen begärt avsked från prästämbetet eller visat att han vill hålla fast vid bekännelsen, kan domkapitlet efter att ha hört honom och utan att han begär det bevilja honom avsked.

4 §

Förlust av valbarhet eller rösträtt

En präst som är avstängd eller på viss tid skild från utövning av prästämbetet eller prästtjänsten eller som är avsatt från sin prästtjänst är inte valbar till prästerliga förtroendeuppdrag i kyrkan. En präst som är avstängd från utövning av prästämbetet har inte heller rätt att rösta vid val av biskop, prästassessor eller kontraktsprost eller vid val av ombud till ett stiftsmöte eller till kyrkomötet.

5 §

Stifts- och prosteritillhörighet samt rösträtt

Om prästers stifts- och prosteritillhörighet bestäms i kyrkoordningen.

En präst som har avgått från sin prästtjänst eller från någon annan tjänst i en församling eller kyrkan tillhör fortfarande det stift som han tillhörde vid sin avgång. Han har därvid rösträtt såsom präst i detta stift vid val av biskop, prästassessor och kontraktsprost samt vid val av ombud till stiftsmöte eller kyrkomötet under fyra år räknat från det tjänsteförhållandet upphörde, dock inte efter uppnädd avgångsålder. En präst som på egen begäran har överförs till ett annat stift efter tjänsteförhållandets upphörande saknar rösträtt i ovan nämnda val, om inte något annat följer av 4 mom.

Vad som stadgas i 2 mom. gäller i tillämpliga delar även en sådan präst som har verkat som

lärare i teologisk vetenskap vid ett universitet eller en annan högskola eller som religionslärare vid en läroinrättning eller som med domkapitlets bifall har tjänstgjort som präst i en förening, annan sammanslutning, stiftelse eller anstalt.

Har en präst återinträtt i en sådan tjänst eller uppgift som avses i 2 eller 3 mom. innan han har uppnått den för en präst föreskrivna avgångsåldern, erhåller han åter rösträtt.

6 kap.

Tjänsteinnehavare och arbetstagare

A. Allmänna stadganden

1 §

Tjänsteinnehavare och arbetstagare

Tjänsteinnehavare i kyrkan, i en församling eller i en kyrklig samfällighet är den som anställts i tjänsteförhållande och arbetstagare är den som anställts i arbetsavtalsförhållande.

Endast en medlem av den evangelisk-lutherska kyrkan kan vara tjänsteinnehavare i kyrkan eller i en församling eller i en kyrklig samfällighet eller stå i ett sådant varaktigt arbetsförhållande som ansluter sig till uppgifter vid gudstjänster eller kyrkliga förrättningar eller som berör diakoni eller undervisning.

Om behörighetsvillkoren för tjänsterna stadgas eller bestäms särskilt.

Om den språkkunskap som krävs av tjänsteinnehavarna föreskrivs i kyrkoordningen med beaktande av vad som stadgas i 3 kap. 5 § och 4 kap. 4 §.

Över tjänsteinnehavare och arbetstagare i kyrkan, domkapiteln, församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna samt även över de präster som inte innehar någon prästtjänst förs matrikel. Om uppbevaring, användning och avlägsnande av uppgifter i matrikeln skall iaktas vad som stadgas i matrikellagen (1010/89).

2 §

Utlänningars behörighet till tjänst i kyrkan eller i en församling eller kyrklig samfällighet

Till en tjänst i kyrkan eller i en församling eller kyrklig samfällighet kan utnämnas även andra än finska medborgare.

Till följande tjänster kan endast en finsk medborgare utnämnas:

- 1) biskopsämbete,
- 2) assessorstjänst i domkapitlet,
- 3) ecklesiastikrådstjänst,
- 4) kyrkoherdetjänst, om inte något annat följer av 25 kap. 12 §, samt

5) sådan ledande tjänst som direkt är underställd kyrkostyrelsen eller kyrkorådet eller gemensamma kyrkorådet i kyrkan, i en församling eller kyrklig samfällighet samt en ledande tjänst som är jämställd med en sådan tjänst och beträffande vilken detta bestäms i tjänstestadgan.

3 §

Tystnadsplikt

En tjänsteinnehavare får inte under den tid han står i tjänsteförhållande eller därefter utnyttja eller olovligen för andra röja en sådan omständighet som i tjänsten kommit till hans kännedom och som enligt vad som särskilt stadgas eller bestäms skall hållas hemlig eller som gäller någon annans hälsotillstånd eller som på grund av sakens beskaffenhet annars uppenbarligen inte får röjas.

4 §

Hälsundersökningar

En tjänsteinnehavare eller en person som ansökt om en tjänst kan förordnas att undergå kontroll eller undersökning av sitt hälsotillstånd, om detta är nödvändigt för klarläggande av hans förutsättningar att sköta tjänsten. De härav föranledda direkta kostnaderna skall betalas av församlingens, den kyrkliga samfällighetens eller kyrkans centralfonds medel.

5 §

Kyrkans tjänste- och arbetskollektivavtal

Genom tjänste- och arbetskollektivavtal mellan den evangelisk-lutherska kyrkans avtalsdelegation och föreningar som bildats för att bevaka tjänsteinnehavarnas och arbetstagarnas intressen kan, på det sätt som därom särskilt stadgas, överenskommas om avlöning och övriga villkor i anställningsförhållandet för kyrkans, församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas anställda, utan hinder av vad som stadgas i denna lag eller i övriga författningar rörande kyrkan eller dess församlingar.

6 §

Anordnande av tjänstledighet, semester och fritid för präster, lektorer och kantorer

Kyrkostyrelsen meddelar närmare föreskrifter om hur en prästs, lektors eller kantors tjänstledighet, semester och fritid skall ordnas.

7 §

Boendeskyldighet

En tjänsteinnehavare är skyldig att bo i en för honom reserverad tjänstebostad eller annars tillräckligt nära sitt tjänstgöringsområde, om en ändamålsenlig skötsel av tjänsten kräver detta. Kyrkostyrelsen kan meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av detta stadgande.

8 §

Avgång från tjänst

Den allmänna avgångsåldern för tjänsteinnehavare är 67 år. I tjänstestadgan kan det dock för en tjänst vars art det kräver bestämmas att avgångsåldern är lägre än den allmänna avgångsåldern. Avgångsåldern får dock inte vara lägre än den föreskrivna pensionsåldern.

En tjänsteinnehavare är skyldig att avgå från sin tjänst, om hans arbetsförmåga väsentligen och varaktigt har nedgått på grund av sjukdom, lyte eller skada. Om en präst eller en tjänsteinnehavare som utnämns till en lektor- eller kantorstjänst därvid inte efter uppmaning avgår, och har han rätt till invalidpension, kan han beviljas avsked utan ansökan. Annan tjänsteinnehavare kan under samma förutsättning uppsägas från sin tjänst.

9 §

Avstängning från tjänsteutövning

En tjänsteinnehavare kan vid behov avstängas från tjänsteutövningen och en präst dessutom från utövning av prästämbetet,

1) under tiden för åtal för brott och disciplinärt förfarande samt därav föranledda undersökningar,

2) om tjänsteinnehavaren vägrar att delta i en i 4 § nämnd hälsokontroll eller hälsoundersökning,

3) om tjänsteinnehavaren lider av en sjukdom, ett lyte eller en skada som i väsentlig mån stör skötseln av tjänsten, eller

4) omedelbart efter uppsägning, om allmän fördel kräver detta.

Har ett beslut om uppsägning av en tjänste-

innehavare inte vunnit laga kraft vid uppsägningstidens utgång, skall tjänsteinnehavaren avstängas från tjänsteutövningen, om inte besvärsmyndigheten av särskilda skäl bestämmer något annat. Har en tjänsteinnehavare avsatts, skall han omedelbart avstängas från tjänsteutövningen även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Avstängning från tjänsteutövning får inte pågå längre än vad som är behövt.

10 §

Förfarandet vid avstängning från tjänsteutövning

Beslut om avstängning från tjänsteutövning fattas av den i 23 kap. 3 § nämnda myndigheten också i det fall att beslutet inte fattas i samband med ett disciplinärt ärende.

Innan tjänsteinnehavaren avstängs från tjänsteutövningen skall han beredas tillfälle att avge förklaring i saken, om inte avstängningen på grund av sakens natur skall träda i kraft omedelbart.

Ett beslut genom vilket en tjänsteinnehavare avstängs från tjänsteutövning eller en präst från utövning av prästämbetet skall iakttas även om besvär anförs över beslutet.

11 §

Tjänster till vilka en präst eller en lektor kan utnännas

Skall enligt behörighetsvillkoren för en tjänst tjänsteinnehavaren vara antingen präst eller lektor, tillämpas på tjänsteförhållandet de stadganden som gäller prästtjänster, om tjänsteinnehavaren är präst, och de stadganden som gäller lektorstjänster, om tjänsteinnehavaren är lektor.

12 §

Vissa skyldigheter som hänför sig till en lektorstjänst

Vad som i 5 kap. 2 och 3 §§ stadgas om en prästs tystnadsplikt i fråga om bikthemligheten samt om skyldigheten att hålla sig till bekännelsen, gäller även en lektor. I stället för att

skiljas från prästämbetet förverkar en lektor sin rätt att verka som lektor.

B. Tjänster i en församling och kyrklig samfällighet

13 §

Församlingens tjänster

I en församling skall det finnas en kyrkoherdetjänst. Om de övriga tjänster som en församling skall inrätta för att fullgöra sina uppgifter bestäms i kyrkoordningen.

Två eller flera församlingar som hör till samma stift kan gemensamt ha en kyrkoherdetjänst om vars inrättande eller indragning domkapitlet beslutar. Om övriga gemensamma tjänster bestäms i kyrkoordningen.

Ett beslut om inrättande av en gemensam kyrkoherdetjänst skall iakttagas då tjänsten i den ena församlingen blir ledig och tjänsteinnehavaren i den andra församlingen samtycker till att övergå till den för de båda församlingarna gemensamma tjänsten. Domkapitlet kan dock av särskilda skäl bestämma att beslutet skall verkställas samt förplikta tjänsteinnehavaren att övergå till den gemensamma tjänsten utan dennes samtycke. Kyrkostyrelsen kan meddela närmare föreskrifter om förfarandet vid val av tjänsteinnehavare.

14 §

Tjänstestadga

Närmare bestämmelser om villkoren i tjänsteinnehavarnas anställningsförhållanden utöver gällande stadganden och tjänstekollektivavtal meddelas i en tjänstestadga. I stadgan meddelas även allmänna bestämmelser om anställning och avsked. Tjänstestadgan godkänns av kyrkofullmäktige, vars beslut skall underställas domkapitlet för fastställelse.

Tjänstestadgan gäller inte präster eller tjänsteinnehavare som utnämnts till lektors- eller kantorstjänster, om inte något annat bestäms i kyrkoordningen. En församling eller kyrklig samfällighet kan inte genom uppsägning avbryta tjänsteförhållandet för en tjänsteinnehavare som utnämnts till en präst-, lektors- eller kantorstjänst eller ett förordnande för en präst att tjänstgöra som församlingspastor eller att sköta en prästtjänst.

C. Specialtjänster

15 §

Vissa tjänster i domkapitlet. Tjänstestadga för anställda i specialuppgifter

På de tjänster i domkapitlet vilkas avlöning betalas av statsmedel tillämpas statstjänstemannalagen, om inte något annat stadgas.

Om besättande av tjänster för stiftsverksamhet samt för övriga specialuppgifter i kyrkan och om tjänsteförhållandets upphörande samt om tjänsteinnehavarnas rättigheter och skyldigheter bestäms utan hinder av 11 § i en av kyrkomötet fastställd tjänstestadga, om inte något annat särskilt stadgas, bestäms eller avtalas.

16 §

Militärpräster

Vid försvarsmakten kan det finnas prästtjänster. Ledningen och tillsynen över militärpräster ankommer på fältbiskopen såsom ledare för försvarsmaktens andliga arbete. En militärpräst är underställd fältbiskopen i det som gäller utövningen av prästämbetet. Militärprästtjänsterna besätts på det sätt som stadgas särskilt.

Om disciplinär bestraffning av en militärpräst i sådant som ansluter sig till prästämbetet stadgas i 23 kap. 9 § 2 och 3 mom.

Fältbiskopen tillhör ärkestiftet och en annan militärpräst det stift på vars område hans egentliga tjänstgöringsplats finns.

17 §

Tjänster för särskilda behov

Präst- och lektorstjänster kan inrättas vid fängelser samt för dövas själavård och för övriga särskilda behov. I allt som rör prästämbetet eller verksamheten som lektor lyder tjänsteinnehavaren under domkapitlet.

Domkapitlet besätter en vid ett fängelse eller någon annan anstalt inrättad präst- eller lektorstjänst efter att ha ledigförklarat tjänsten och erhållit utlåtande om sökandena av den myndighet som saken gäller. Domkapitlet förordnar vid behov tillfälliga tjänsteinnehavare samt tjänsteinnehavare att sköta en tjänst

interimistiskt eller som vikarie. De tjänster som har inrättats för dövas självavård besätts på det sätt som stadgas särskilt.

III AVDELNINGEN

FÖRSAMLINGENS FÖRVALTNING

7 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Församling och kyrklig samfällighet

En församling handhar själv sina angelägenheter och förvaltar sin egendom i enlighet med denna lag och kyrkoordningen samt enligt särskilt utfärdade författningar om kyrkans ekonomi.

Församlingarna kan även sköta sina angelägenheter och förvalta sin egendom som kyrkliga samfälligheter på det sätt som stadgas i 11 kap.

2 §

Institutioner och förtroendevalda

Församlingens förvaltning handhas av kyrkofullmäktige, kyrkoråd eller församlingsråd, direktioner, kapell- och distriktsråd samt av tjänsteinnehavare i församlingen.

Den kyrkliga samfällighetens förvaltning handhas av gemensamma kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkoråd, direktioner och av tjänsteinnehavare i samfälligheten.

Förtroendevalda är de medlemmar som valts till de i 1 och 2 mom. nämnda institutionerna samt de övriga personer som har utsetts till förtroendeuppdrag i församlingen. En tjänsteinnehavare som med stöd av lag eller någon annan författning är medlem av en institution på tjänstens vägnar anses dock inte heller i detta uppdrag vara förtroendevald.

3 §

Valbarhet

Valbar till förtroendeuppdrag i församlingen är en för kristen övertygelse känd konfirmerad medlem av församlingen,

- 1) som enligt 8 kap. 3 § 1 mom. har rösträtt i samma eller i någon annan församling, och
- 2) som inte står under förmynderskap.

Den som har fyllt 60 år eller under de fyra närmast föregående åren har innehåft förtroendeuppdrag i en församling har rätt att vägra ta emot förtroendeuppdrag i en församling. I kyrkoordningen ges bestämmelser om godkännande av vägran som grundas på något annat skäl. I 8 kap. 4 § 1 mom. stadgas om samtycke som krävs för uppställande av kandidater i församlingsval.

4 §

Beslutförhet, omröstning och val

Församlingens institutioner är beslutföra då över hälften av medlemmarna är närvarande.

I en församlingsinstitution verkställs omröstning mellan ett framställt förslag och samtliga understödda motförslag genom att två förslag åt gången ställs mot varandra så, att svaret "ja" eller "nej" uttrycker majoritetens ståndpunktstagande.

Val förrättas som majoritetsval. Skall två eller flera förtroendevalda utses, måste proportionellt valsätt dock tillämpas, om detta krävs av så många i valet deltagande personer att de vid ett proportionellt val tillsammans kunde få minst en kandidat vald.

5 §

Jäv

En medlem i kyrkofullmäktige är jävig att delta i beslut som gäller honom personligen eller en sådan nära släkting till honom eller därmed likställd person som avses i jävsstadgandet i lagen om förvaltningsförfarande (598/82). Då ordföranden eller vice ordföranden deltar såsom självskrivnen i någon annan församlingsinstitutionens sammanträde, tillämpas på honom vad som stadgas i 2 mom.

Angående jäv för övriga förtroendevalda samt för församlingens tjänsteinnehavare gäller vad som stadgas i lagen om förvaltningsförfarande. Ett tjänste- eller arbetsförhållande eller ett motsvarande förhållande till församlingen eller den kyrkliga samfälligheten medför dock inte jäv för en förtroendevald eller tjänsteinnehavare i ett sådant förvaltningsärende i vilket församlingen eller samfälligheten är part, om han inte på grund av sitt anställningsförhållande har föredragit eller annars på motsvarande sätt handlagt ärendet.

Ordföranden och en medlem av kyrkorådet eller församlingsrådet är dessutom jävig att

handlägga ett besvärssärende, om han tidigare på grund av ett sådant anställningsförhållande som avses i 2 mom. har deltagit i beredningen av ärendet eller föredragit det eller såsom förtroendevald handlagt det.

6 §

Sammanträdes offentlighet

Kyrkofullmäktiges sammanträden är offentliga, om inte fullmäktige i fråga om något visst ärende beslutar annorlunda.

Övriga församlingsinstitutioners sammanträden är inte offentliga.

8 kap.

Prästval och församlingsval

1 §

Prästval

Församlingens kyrkoherde och kaplan utses genom omedelbara och hemliga val.

Av de präster som domkapitlet har uppställt på förslag utses till tjänsten den som i valet har erhållit de flesta rösterna.

Församlingen kan dock, på det sätt som föreskrivs i valordningen för kyrkan, till tjänsten utse någon annan sökande som domkapitlet har konstaterat vara behörig som extra valkandidat. För att bli vald skall en extra valkandidat erhålla minst en tiondel av församlingens hela röstetal och mer än hälften av de avgivna rösterna.

2 §

Församlingsval

Vid församlingsval utses medlemmar till kyrkofullmäktige eller till gemensamma kyrkofullmäktige och församlingsråden i de församlingar som är i fullständig ekonomisk gemenskap. Val förrättas vart fjärde år samtidigt i samtliga församlingar, om inte något annat följer av 5 §.

Församlingsvalen är omedelbara och hemliga samt proportionella på det sättet att de kandidater som varje valmansförening har uppfört på samma kandidatlista tilldelas jämförelsetal i den ordning som utvisas av storleken av deras personliga röstetal, den första kandidaten ett jämförelsetal som utgör kandidatlistans hela antal röster, den andra hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel och

så vidare. Kandidaterna på de olika kandidatlistorna blir valda i den ordning som deras jämförelsetal utvisar.

3 §

Rösträtt

Alla de medlemmar av kyrkan som före ingången av valåret har fyllt 18 år har lika rösträtt i valen. Rösträtten utövas i den församling i vilken den röstberättigade vid valårets ingång har antecknats som närvarande medlem av församlingen.

Om vallängden, förrättande av val och uträknande av valresultatet bestäms närmare i valordningen för kyrkan.

4 §

Kandidats samtycke. Begränsning av valbarheten

I församlingsval kan endast en sådan valbar församlingsmedlem uppställas som kandidat som har gett sitt samtycke härtill.

I församlingsval kan en tjänsteinnehavare eller en sådan arbetstagare i huvudsyssla som är anställd i arbetsavtalsförhållande i församlingen inte väljas till förtroendeuppdrag i denna församling eller en tjänsteinnehavare eller en sådan arbetstagare i huvudsyssla som är anställd i arbetsavtalsförhållande i en kyrklig samfällighet eller i en därtill ansluten församling till medlem av gemensamma kyrkofullmäktige i samfälligheten.

5 §

Undantagsval i församlingen

Extra församlingsval verkställs då under en löpande valperiod i församlingen vidtas ändringar i församlingsindelningen eller då församlingen sammanförs i fullständig ekonomisk gemenskap eller då formen för den ekonomiska gemenskapen ändras eller denna helt upphör. Mandatperioden för de förtroendevalda som utsetts vid ett extra församlingsval varar till utgången av den löpande valperioden eller, om valet förrättas under valperiodens sista år, till utgången av påföljande valperiod. Kyrkostyrelsen kan besluta att valen förrättas med beaktande av den förändrade församlingsindelningen eller den kyrkliga samfällighetens nya eller förändrade grundstadga redan innan ändringen i församlingsindelningen eller grundstadgan har trätt i kraft.

Har i samband med ändringar i församlingsindelningen grundats en ny församling, som inte anslutits till någon kyrklig samfällighet, skall extra församlingsval förrättas, om kyrkofullmäktige i församlingen inte har valts i ett sådant val som avses i 2 §. I andra fall som avses i 1 mom. kan kyrkostyrelsen under de förutsättningar som nämns i kyrkoordningen bestämma att extra församlingsval inte skall föranstaltas.

Om framskjutande av församlingsval eller anordnande av val under en avvikande tidpunkt, om föranstaltande av kompletteringsval samt om mandatperioden i undantagsfall för dem som valts vid de i detta moment avsedda valen bestäms i valordningen för kyrkan.

9 kap.

Kyrkofullmäktige

1 §

Beslutanderätten och dess överföring

Församlingens beslutanderätt utövas av kyrkofullmäktige, om inte något annat stadgas eller bestäms. Genom ett reglemente eller en instruktion kan kyrkofullmäktiges beslutanderätt överföras på kyrkorådet eller på dess sektioner samt på direktorer i de ärenden som nämns i reglementet eller instruktionen.

Beslutanderätten får dock inte överföras

1) i ärenden i vilka fullmäktige skall fatta beslut enligt uttrycklig föreskrift i denna lag, i kyrkoordningen eller i verkställighetsbestämmelser som utfärdats med stöd av dessa eller i allmän lag eller förordning,

2) i ärenden vilkas avgörande kräver kvalificerad majoritet eller som skall underställas, eller

3) då det är fråga om upptagande eller förnyande av lån eller förlängning av betalningstiden för ett lån, om det inte gäller ett sådant lån som är avsett att upptas för ett tillfälligt behov.

2 §

Antalet medlemmar och mandatperioden

Antalet medlemmar i kyrkofullmäktige är minst 11 och högst 39. Antalet medlemmar fastställs i kyrkoordningen på grundval av församlingens folkmängd.

Medlemmarna i kyrkofullmäktige och supp-

leanter för dessa skall utses för fyra kalenderår i sänder, om inte något annat följer av 8 kap. 5 §.

3 §

Kvalificerad majoritet

För fattande av beslut krävs att minst två tredjedelar av de närvarande och över hälften av samtliga medlemmar i kyrkofullmäktige biträder beslutet i de ärenden som gäller

1) uppförande av kyrka och därtill anslutna byggnader eller sådan renovering som avses i 14 kap. 2 § 2 mom. samt uppförande av jordfästningskapell, församlingshem, ämbetshus eller läger- och kurscentrum samt anläggande eller utvidgning av en begravningsplats,

2) överlåtelse av fast egendom, eller

3) inrättande av en ny tjänst.

10 kap.

Kyrkorådet

1 §

Uppgifter

På kyrkorådet ankommer, om inte något annat stadgas eller bestäms,

1) att allmänt leda församlingens verksamhet, att främja församlingens andliga liv och även i övrigt verka för ett fullföljande av församlingens uppgift,

2) att inom de gränser som fastställs av kyrkomötet besluta om ibruktage av kyrkans böcker,

3) att leda församlingens förvaltning samt skötseln av församlingens ekonomi och egendom,

4) att sköta verkställigheten av kyrkofullmäktiges beslut, och

5) att bevaka församlingens intresse, företräda församlingen samt ingå avtal och företa övriga rättshandlingar på församlingens vägnar.

Kyrkorådet skall bereda de ärenden som behandlas av kyrkofullmäktige. Kyrkorådet behöver dock inte bereda de ärenden som gäller den interna organisationen av fullmäktiges verksamhet.

2 §

Medlemmar

Kyrkoherden är kyrkorådets ordförande,

och dess övriga medlemmar är en vice ordförande samt, i enlighet med vad som föreskrivs i reglementet, minst 5 och högst 11 övriga personer. De valda medlemmarna har personliga suppleanter.

Val av vice ordförande och övriga medlemmar verkställs i januari under det första och tredje året av kyrkofullmäktiges mandatperiod.

Av kyrkorådets valda medlemmar får högst hälften vara medlemmar av kyrkofullmäktige. Till vice ordförande får inte väljas en tjänsteinnehavare i församlingen.

3 §

Reglemente. Sektionerna och dessas befogenheter

Kyrkofullmäktige godkänner för kyrkorådet ett reglemente, som skall underställas domkapitlet för fastställelse.

Enligt reglementet kan i kyrkorådet finnas en ekonomisektion och även andra sektioner. Kyrkorådets vice ordförande är ordförande för ekonomisektionen.

Kyrkorådets sektioner kan ges befogenhet att på kyrkorådets vägnar avgöra i reglementet nämnda ärenden, dock inte sådana i vilka beslutet skall underställas eller som gäller framställningar till kyrkofullmäktige eller verkställighet av fullmäktiges beslut.

Om sektionerna gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om kyrkorådet.

4 §

Direktioner. Tjänsteinnehavarnas och de förtroendevaldas befogenheter

Kyrkofullmäktige kan högst för sin mandatperiod tillsätta direktioner att under kyrkorådets tillsyn biträda detta. Direktionernas uppgifter bestäms i instruktioner som antas av kyrkofullmäktige.

I ett reglemente eller en instruktion kan kyrkorådets ordförande och vice ordförande samt kyrkorådet underställda tjänsteinnehavare ges befogenhet att avgöra på kyrkorådet ankommande ärenden som avses i reglementet eller instruktionen, och vilkas betydelse inte är sådan att det skall anses nödvändigt att ärendet behandlas vid kyrkorådets sammanträde.

Ett ärende som enligt 3 § 3 mom. inte får avgöras av en sektion kan inte överföras på en

direktion, och en i 2 mom. nämnd förtroendevald eller tjänsteinnehavare kan inte heller ges befogenhet att avgöra ärendet.

5 §

Överföring av beslutanderätt

Kyrkorådet eller dess ordförande kan inom en i reglementet föreskriven tid överföra ett av en direktion eller en i 4 § avsedd förtroendevald eller tjänsteinnehavare avgjort ärende till handläggning i kyrkorådet. Kyrkorådet kan därvid upphäva eller ändra beslutet eller återförvisa ärendet för ny handläggning.

6 §

Tillsynen över lagligheten av kyrkofullmäktiges beslut

Finner kyrkorådet att ett beslut av kyrkofullmäktige har fattats i oriktig ordning eller att det överskrider fullmäktiges befogenheter eller annars strider mot lag, skall kyrkorådet vägra verkställa beslutet och, med uppgivande av orsaken härtill, utan dröjsmål hänskjuta ärendet till fullmäktige för ny handläggning.

Vidhåller fullmäktige sitt beslut, skall kyrkorådet underställa domkapitlet för avgörande huruvida lagligt hinder föreligger för att verkställa beslutet. Domkapitlet får inte avgöra ärendet förrän tiden för besvär över kyrkofullmäktiges beslut har gått ut.

11 kap.

Kyrklig samfällighet

1 §

Grundande samt formen för gemensam ekonomi

Församlingar som är belägna inom samma kommun skall bilda en kyrklig samfällighet. En kyrklig samfällighet kan även bildas av församlingar som är belägna inom två eller flera kommuner.

De församlingar som tillhör en kyrklig samfällighet skall sköta de ärenden som nämns i 2 § och som bestäms i grundstadgan antingen i fullständig eller i partiell ekonomisk gemenskap.

2 §

Uppgifter

Den kyrkliga samfälligheten skall sköta de

ärenden som gäller de till samfälligheten anslutna församlingarnas kyrkliga beskattning, fördelningen av kyrkoskatten och övriga gemensamma inkomster mellan församlingarna samt avgifterna till kyrkans centralfond.

Den kyrkliga samfälligheten skall även sköta församlingarnas finansförvaltning, bokföring och revision. Är församlingarna i partiell ekonomisk gemenskap, kan skötseln av finansförvaltningen och bokföringen överlåtas på församlingarna på det sätt som bestäms i grundstadgan.

I grundstadgan kan det bestämmas att den kyrkliga samfälligheten även skall sköta andra frågor som gäller förvaltning och ekonomi samt i stadgan nämnda uppgifter och arbetsformer som hänför sig till församlingsverksamheten.

3 §

Överföring av egendom

Förenas församlingarna i en kyrklig samfällighet som grundas i fullständig ekonomisk gemenskap, övergår församlingarnas egendom till den kyrkliga samfälligheten, om inte något annat följer av 2 mom. Förenas församlingarna i partiell ekonomisk gemenskap, skall beslut om överföring av egendom fattas på det sätt som stadgas i 4 §. Som åtkomsthändelse gäller den förteckning över egendom som skall överföras, vilken skall fogas till grundstadgan.

I grundstadgan kan det bestämmas att egendom som tillfallit en församling genom gåva eller testamente eller som församlingen anskaffat med gåvomedel skall kvarstå i dess ägo och besittning även då församlingen ansluts eller befinner sig i fullständig ekonomisk gemenskap.

4 §

Grundstadgan

För den kyrkliga samfälligheten skall godkännas en grundstadga, i vilken det bestäms åtminstone om formen för den ekonomiska gemenskapen samt om de uppgifter som skall omhändertas av samfälligheten. Kyrkofullmäktige beslutar om grundandet av den kyrkliga samfälligheten genom att godkänna grundstadgan och förteckningen över den egendom som skall övergå till samfälligheten. Besluten skall underställas kyrkostyrelsen för avgörande. Har de församlingar som ansluts i

partiell ekonomisk gemenskap ingått en överenskommelse om egendomens övergång, kan kyrkostyrelsen inte utan särskilda skäl avvika från överenskommelsen.

Har församlingarna inte uppnått enighet om grundstadgan och överföring av egendomen, skall domkapitlet förordna en utredningsman att bereda förslag om detta. Förslaget jämte kyrkofullmäktiges utlåtanden om detta skall tillställas kyrkostyrelsen som, efter att ha erhållit domkapitlets utlåtande, beslutar om grundandet av den kyrkliga samfälligheten och om grundstadgan samt om den egendom som skall övergå till samfälligheten. Domkapitlet kan även annars tillsätta en utredningsman, om domkapitlet anser att det behövs.

5 §

Ändring av grundstadgan och upplösning av en samfällighet

För ändring av grundstadgan och för beslut om upplösning av en kyrklig samfällighet krävs att minst två tredjedelar av de närvarande och mer än hälften av kyrkofullmäktiges samtliga medlemmar omfattar beslutet. Beslutet skall underställas kyrkostyrelsen för avgörande.

Skall egendom som tillhör en kyrklig samfällighet delas på grund av att grundstadgan ändrats eller samfälligheten upplösts och kan någon överenskommelse om delningen inte nås, skall delningen verkställas med iakttagande i tillämpliga delar av de stadganden som gäller delning av egendom i samband med en församlingsdelning.

6 §

Beslutanderätten

Den kyrkliga samfällighetens beslutanderätt utövas av gemensamma kyrkofullmäktige, om inte något annat stadgas eller bestäms.

Är församlingarna i fullständig ekonomisk gemenskap, utövas beslutanderätten av gemensamma kyrkofullmäktige även i sådana ärenden som gäller den enskilda församlingen och som ankommer på kyrkofullmäktige, om inte beslutanderätten har överförts till församlingsrådet.

Är församlingarna i partiell ekonomisk gemenskap, utövas den enskilda församlingens beslutanderätt av dess egna kyrkofullmäktige, om inte saken enligt grundstadgan skall skötas av den kyrkliga samfälligheten.

7 §

Gemensamma kyrkofullmäktiges medlemmar

Antalet medlemmar i gemensamma kyrkofullmäktige är minst 21 och högst 91 beroende på den sammanlagda folkmängden i de församlingar som hör till samfälligheten. Medlemsantalet fastställs närmare i kyrkoordningen.

Av mandaten i gemensamma kyrkofullmäktige tilldelas varje till samfälligheten ansluten församling först två eller, om antalet församlingar är över tjugo, ett mandat. De återstående mandaten fördelas mellan församlingarna i förhållande till församlingarnas folkmängd. Mandatfördelningen fastställs av domkapitlet för varje valperiod.

Är församlingarna i partiell ekonomisk gemenskap, utser varje församlings kyrkofullmäktige medlemmar och suppleanter till gemensamma kyrkofullmäktige.

8 §

Gemensamma kyrkorådet

Verkställande och förvaltande organ i den kyrkliga samfälligheten är ett gemensamt kyrkoråd, som även leder skötseln av de uppgifter och arbetsformer som hänför sig till församlingsverksamheten och som nämns i 2 § 3 mom. Om gemensamma kyrkorådets sammansättning bestäms i kyrkoordningen.

9 §

Församlingsrådet

De församlingar som är i fullständig ekonomisk gemenskap har ett församlingsråd. Detta sköter kyrkorådets uppgifter enligt 10 kap. 1 § vilka inte ankommer på gemensamma kyrkorådet i den kyrkliga samfälligheten samt de övriga uppgifter som ankommer församlingsrådet enligt denna lag eller om vilka så särskilt bestäms. På församlingsrådet skall även tillämpas vad som i 5 § i samma kapitel stadgas om kyrkorådet.

Församlingsrådet beslutar om användningen av de medel som i samfällighetens budget anvisas för församlingsverksamheten samt utövar beslutanderätten vad gäller äganderätten och besittningen till den egendom som avses i 3 § 2 mom. samt dess avkastning.

Församlingsrådet består av kyrkoherden som ordförande samt minst 6 och högst 14 övriga

medlemmar. Antalet medlemmar fastställs i kyrkoordningen enligt församlingens folkmängd.

10 §

Överföring av beslutanderätten

Genom ett reglemente eller en instruktion kan gemensamma kyrkofullmäktiges beslutanderätt i ärenden som anges i reglementet eller instruktionen överföras på gemensamma kyrkorådet eller dess sektioner eller på samfällighetens direktioner samt, genom beslut som skall underställas domkapitlet, även på församlingsrådet. Beslutanderätten får dock inte överföras i ärenden som avses i 9 kap. 1 § 2 mom.

11 §

Stadganden som skall tillämpas på olika verksamhetsorgan

Om något annat inte följer av denna lag eller kyrkoordningen, gäller om gemensamma kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkorådet och om samfällighetens direktioner samt om handläggningen av ärenden i dessa institutioner vad som på motsvarande sätt stadgas eller bestäms om kyrkofullmäktige, kyrkorådet och direktioner i församlingen samt om handläggningen av ärenden i dessa.

12 §

Fördelningen av inkomster i samfälligheter med partiell ekonomisk gemenskap

De kyrkoskatter och övriga gemensamma inkomster som tillfaller församlingarna i partiell ekonomisk gemenskap skall först fördelas mellan samfälligheten och dess församlingar, varefter församlingarnas andel fördelas mellan dessa enligt grunder som fastställs av gemensamma kyrkofullmäktige. Beslutet skall underställas kyrkostyrelsen för avgörande.

12 kap.

Andra samarbetsformer

1 §

Samarbetet mellan församlingar

Församlingar kan ingå avtal om att gemensamt sköta uppgifter som hör till dem.

En församling kan med stöd av avtal sköta

uppgifter även för någon annan församlingsräkning. I avtalet kan det bestämmas att den sistnämnda församlingen är berättigad att invälja personer, som är valbara till förtroendeuppdrag i den egna församlingen, till medlemmar i respektive direktions i den församling som handhar uppgiften.

Ett avtal som avses ovan i 1 eller 2 mom. kan ingås även av en kyrklig samfällighet.

2 §

Samarbete med kommuner

En församling eller en kyrklig samfällighet kan med stöd av avtal även sköta uppgifter som ankommer på en kommun eller ett kommunalförbund. Inrättas för skötseln av uppgiften en direktions i församlingen eller i den kyrkliga samfälligheten, kan det bestämmas i avtalet att kommunen eller kommunalförbundet har rätt att utse medlemmar i direktionen, dock högst hälften av dessa.

13 kap.

Ändringar i församlingsindelningen

1 §

Initiativrätten

Initiativ till ändringar i församlingsindelningen kan tas av kyrkofullmäktige i en församling och av församlingsrådet i varje församling i en kyrklig samfällighet samt av domkapitlet eller biskopen. Föranleds ändringen i församlingsindelningen av ändringar i den kommunala indelningen, kan ärendet också väckas av kyrkostyrelsen.

2 §

Överföring av tjänsteinnehavare och arbetstagare

Ansluts en församling till en annan eller upplöses församlingen eller blir en tjänst i församlingen överflödigt på grund av områdesminskning, skall, om något annat inte följer av 3 §, dess i huvudtjänst anställda tjänsteinnehavare överföras till för dem lämpade tjänster i den församling som utvidgas eller i den nya församlingen eller i respektive kyrkliga samfällighet.

En överförd tjänsteinnehavare är berättigad att erhålla de förmåner som hör till tjänsteför-

hållandet i sådan form, att de inte är oförmånligare än de motsvarande förmåner som han tidigare har haft.

Vad som stadgas i 1 och 2 mom. skall på motsvarande sätt tillämpas på arbetstagare i arbetsavtalsförhållande av bestående natur, då anställningsförhållandet har karaktären av huvudsyssla.

3 §

Kyrkoherde, kaplan och kantor

Kyrkoherdetjänsten i en församling som ansluts till en annan församling upphör när ändringen i församlingsindelningen träder i kraft. Tjänsteinnehavaren överförs till kyrkoherdetjänsten i den församling som utvidgas eller, om tjänsten inte är ledig, till en kaplanstjänst enligt 3 mom.

Bildas en ny församling genom sammanslagning av två eller flera församlingar, skall det i delningsbeslutet bestämmas vilken eller vilka av kyrkoherdetjänsterna som upphör.

En kyrkoherde eller kaplan vars tjänst upphör på grund av ändringar i församlingsindelningen överförs till en kaplanstjänst i den församling som utvidgas eller bildas eller som annars berörs av ändringarna. Upphör en kantorstjänst, överförs tjänsteinnehavaren till en kantorstjänst i någon av de församlingar som avses i detta moment. Om avlöning av en förflyttad tjänsteinnehavare gäller vad som stadgas i 2 § 2 mom.

4 §

Delning av egendom

När församlingsindelningen ändras på territoriell grund genom att en ny församling bildas eller när ändringen i församlingsindelningen på ett betydande sätt inverkar på församlingens folkmängd, skall församlingarnas egendom fördelas mellan de församlingar som berörs av ändringen eller som bildas i samband med denna. Är församlingarna av olika mening om delningens behövlighet, avgörs ärendet av kyrkostyrelsen.

Förenas en församling i sin helhet med en annan församling eller med en ny församling som bildas, övergår församlingens egendom till den sistnämnda församlingen. Kommer alla de församlingar som berörs av församlingsindel-

ningen att tillhöra samma kyrkliga samfällighet, skall bestämmelser om egendomens fördelning intas i grundstadgan.

Kyrkostyrelsen beslutar om egendomens fördelning när den fattar beslut om ändring i församlingsindelningen. Föreligger det anledning därtill, kan kyrkostyrelsen framskjuta beslutet om fastställelse av egendomsfördelningen till att ske vid en senare tidpunkt, varvid kyrkostyrelsen i samband med delningsbeslutet endast beslutar huruvida en delning behövs samt vid behov även om de undantag som enligt 6 § möjligen skall göras i de delningsgrunder som nämns i 5 §. Sedan delningen av egendomen har fastställts, utgör en i beslutet intagen bestämmelse om att en församling har tilldelats egendom åtkomsthandling för egendomen.

5 §

Allmän delningsgrund

Delas en församling territoriellt i två eller flera församlingar, skall var och en av dessa erhålla egendom i den proportion som församlingens folkmängd utvisar enligt läget den dag då församlingsindelningen träder i kraft.

Fogas en del av församlingens område till någon annan församling eller bildas det av delen en ny församling, skall den församling till vilken delen fogas eller som bildas därav erhålla en så stor andel av den förstnämnda församlingens tillgångar, att den motsvarar förhållandet mellan folkmängden på det område som överförs från församlingen och folkmängden på det kvarstående området, om inte något annat föranleds av 6 §.

Skulder och andra motsvarande förbindelser skall fördelas mellan församlingarna i samma förhållande som de erhåller tillgångar. Ansvaret för skulder eller förbindelser får dock inte överföras utan tillstånd av fordringsägaren eller innehavaren av den rättighet saken gäller.

6 §

Undantag från fördelningsgrunderna

Vid egendomens fördelning i de fall som avses i 5 § 2 mom. skall med avvikelse från fördelningsgrunderna och utan att någon delning av ifrågavarande egendomsposter sker,

1) församlingens huvudkyrka och de byggnader som är avsedda för kyrkans bruk jämte lösöre samt den begravningsplats som eventu-

ellt finns i anslutning till kyrkan lämnas åt den församling från vilket området avskiljs, och

2) en sådan annan kyrka eller ett församlingshus, en begravningsplats eller någon annan fastighet eller byggnad som enbart eller huvudsakligen betjänar ett visst område överlåtas åt den församling till vilket området kommer att höra.

En församling som berörs av ändringarna i församlingsindelningen kan dock berättigas att för en bestämd tid använda i 1 mom. nämnd egendom på de villkor som närmare fastställs i delningsbeslutet, under förutsättning att detta inte förorsakar betydande olägenhet för den församling som egendomen tillhör.

Skulle ändringarna i församlingsindelningen, egendomens fördelning eller ett i 1 mom. nämnt förfaringsätt medföra att ekonomin uppenbart försvagas för någon församling eller någon annan väsentlig olägenhet, kan avvikelser i fördelningsgrunderna ske.

14 kap.

Kyrkor, församlingens fastigheter och byggnadsskydd

1 §

Kyrkor

Varje församling skall ha en kyrka. I kyrkoordningen bestäms när församlingar kan använda en kyrka gemensamt eller såsom sin kyrka använda någon annan än en församling tillhörig kyrka.

Beslut av kyrkofullmäktige om uppförande av en ny kyrka eller ett jordfästningskapell skall underställas kyrkostyrelsen för fastställelse.

2 §

Kyrkliga byggnader

Kyrkliga byggnader är kyrkor och klockstaplar, jordfästnings- och gravkapell samt härmed jämförbara byggnader på en begravningsplats. Vad som stadgas eller bestäms om kyrkliga byggnader skall även gälla kyrkogård samt inhägnad och port som hör till en kyrkogård eller begravningsplats.

Ett beslut som innebär att en kyrka lämnas oanvänd eller som gäller rivning av en kyrklig byggnad eller en sådan renovering av en

kyrklig byggnad som väsentligen förändrar dess exteriör eller interiör skall underställas kyrkostyrelsen för fastställelse.

3 §

Kyrkans jordagods och överlåtelse därav

Sådana jordagods som tillhör församlingens kyrka skall bevaras och användas för församlingens kyrkans behov. Kyrkofullmäktige kan fatta beslut om överlåtelse av kyrkans jordagods endast då detta är oundgängligt för underhåll av kyrkobyggnaden eller om det finns andra synnerligen vägande skäl för överlåtelsen. Kyrkofullmäktiges beslut skall underställas kyrkostyrelsen för fastställelse.

Om de ecklesiastika boställena gäller vad som stadgas särskilt.

4 §

Överlåtelse av annan fastighet

Kyrkofullmäktiges beslut om försäljning, byte eller annan överlåtelse av församlingens fasta egendom skall underställas kyrkostyrelsen för fastställelse.

Beslut som gäller utarrendering av kyrkans jordagods eller församlingens fasta egendom skall underställas domkapitlet för fastställelse, om arrendetiden är över 5 år.

5 §

Skyddet av kyrkliga byggnader

En kyrklig byggnad som är uppförd före år 1917 är underkastad byggnadsskydd. Kyrkostyrelsen kan besluta att en kyrklig byggnad som är yngre skall förklaras skyddad, om det finns sådana skäl för åtgärden som medför att en motsvarande byggnad skulle kunna förklaras skyddad enligt byggnadsskyddslagen (60/85). Kyrkostyrelsen kan även besluta om byggnadsskydd på initiativ av domkapitlet, en församling eller museiverket. Byggnadsskyddet omfattar även en byggnads fasta inredning, därtill anslutna målningar och konstverk samt gårdsplan.

Har i enlighet med 2 § 2 mom. ett beslut om rivning eller en sådan renovering av en skyddad kyrklig byggnad som väsentligen ändrar dess exteriör eller interiör underställts kyrkostyrelsen, skall kyrkostyrelsen innan ärendet avgörs bereda museiverket tillfälle att avge yttrande.

Har en i denna paragraf avsedd byggnad

skadats på ett sådant sätt, att den inte längre kan återställas i ursprungligt skick, eller är det av något annat särskilt skäl motiverat att inte längre skydda byggnaden, kan kyrkostyrelsen, efter att ha berett museiverket tillfälle att yttra sig, besluta att byggnaden inte längre skall vara skyddad.

Kyrkostyrelsens beslut enligt 2 och 3 mom. skall underställas undervisningsministeriet för fastställelse.

6 §

Övervakningen av byggnadsskyddet

För att verkställa inspektioner och undersökningar som behövs för anhängiggörande av ett byggnadsskyddsärende eller för kontroll av hur skyddet följs och tillämpas har en av kyrkostyrelsen, domkapitlet eller museiverket utsedd inspektör tillträde till kyrkliga byggnader.

Är det uppenbart att sådana ändringar eller renoveringar som avses i 2 § 2 mom. utförs i en kyrklig byggnad, utan att underställningsmyndigheten har fastställt detta, kan kyrkostyrelsen förbjuda åtgärden eller bestämma att arbetet skall avbrytas. Kyrkostyrelsens beslut kan verkställas även om det har överklagats genom besvär.

7 §

Kostnaderna för byggnadsskydd

En församling som inte i sin verksamhet kan använda en skyddad kyrklig byggnad som den äger eller annars kan få en skäligen nytta därav, kan inte förpliktas att vidta sådana skyddsåtgärder för vilka kostnaderna står i uppenbart missförhållande till de medel som församlingen kan anvisa för underhåll och renovering av alla sina kyrkliga byggnader.

15 kap.

Församlingens ekonomi

1 §

Användningen av församlingens tillgångar

Församlingens tillgångar och inkomster får användas endast för att fullfölja församlingens uppgifter.

Församlingarna skall betala avgifter till kyrkans centralfond på det sätt som stadgas i 22 kap. 8 §.

2 §

Kyrkoskatt

Församlingens medlemmar är skyldiga att bidra till anskaffande av medel som behövs för att täcka de i 1 § nämnda utgifterna.

Det belopp som enligt den av kyrkofullmäktige årligen godkända budgeten behövs för att bestrida utgifterna utöver övriga inkomster insamlas genom kyrkobeskattning för räkenskapsåret.

Kyrkofullmäktige fastställer uttaxeringen per skatteöre. Grund för fastställande av uttaxeringen per skatteöre är det belopp som uppskattas bli hopbringat genom kyrkoskatten för räkenskapsåret, vilket belopp divideras med det antal skatteören som beräknats bli fastställt för inkomsterna under samma räkenskapsår. Uttaxeringen per skatteöre fastställs genom avrundning uppåt till det närmaste tal som är delbart med fem hundradels penni. Uttaxeringen per skatteöre kan dessutom höjas med högst tjugofem hundradels penni.

Om grunderna för betalning av kyrkoskatt stadgas särskilt.

3 §

Befrielse från kyrkoskatt

Har den skattskyldige i enlighet med lagstadgade skälighetsgrunder helt eller delvis beviljats befrielse från betalning av skatt till såväl staten som kommunen eller från påföljder med anledning av försenad skattebetalning eller uppskov därmed, erhåller han motsvarande befrielse från den kyrkoskatt som skall betalas för samma inkomst samt från påföljder med anledning av försenad skattebetalning eller uppskov med skattebetalningen på motsvarande villkor.

Kyrkorådet kan även i andra än i de fall som avses i 1 mom. helt eller delvis bevilja befrielse från kyrkoskatt eller från påföljder med anledning av försenad skattebetalning eller uppskov med skattebetalning på samma grunder som statens och kommunens myndigheter kan bevilja befrielse eller uppskov som gäller stats- eller kommunalskatt.

4 §

För särskilt ändamål donerad eller testamenterad egendom

Vid förvaltande och nyttjande av egendom som en församling har erhållit som gåva eller genom testamente skall iakttas vad som bestäms i gåvobrevet eller testamentet.

Har förhållandena förändrats på ett varaktigt sätt så, att det blivit omöjligt eller uppenbart onyttigt att använda den i 1 mom. nämnda egendomen enligt de ursprungliga föreskrifterna, kan avvikelser ske från villkoren i gåvobrevet eller testamentet. Det nya användningssyftet får inte väsentligen avvika från det ursprungliga.

Ett beslut genom vilket egendomens användning har ändrats skall underställas domkapitlet för fastställelse.

5 §

Redovisningsskyldiga

Med redovisningsskyldig avses en förtroendevald eller tjänsteinnehavare,

1) som beslutar om åtgärder som gäller utgifter eller inkomst eller som deltar i sådana beslut,

2) som godkänner en utgift för betalning eller en inkomst att tas emot,

3) som förvaltar penningmedel eller annan egendom som tillhör församlingen eller den kyrkliga samfälligheten, eller

4) som har till uppgift att bevaka församlingens eller den kyrkliga samfällighetens ekonomiska intressen eller att övervaka skötseln av dess tillgångar eller dess bokföring.

Såsom redovisningsskyldig betraktas dock inte en medlem av kyrkofullmäktige eller en revisor.

Har anmärkning framställts mot en redovisningsskyldig, beslutar kyrkofullmäktige om åtgärder skall vidtas gentemot denne för bevakande av församlingens intresse. Är det sannolikt att den redovisningsskyldige har förskingrat medel eller gjort sig skyldig till ekonomiskt missbruk eller annars uppsåtligt grovt brutit mot sina skyldigheter, skall kyrkofullmäktige anmäla honom för åtal. Är brottet ringa, behöver anmälan inte ske. Väcks inte åtal, kan ett ersättningsyrkande handläggas som ett anmärkningsärende vid domkapitlet, som kan ålägga den redovisningsskyldige att ersätta den skada som orsakats genom det oriktiga förfä-

ringssättet eller försummelsen. Ärendet kan inte handläggas som ett anmärkningsärende, om inte ersättningsyrkandet har framställts inom tre år från det att anmärkningen mot den redovisningsskyldige föredragits för kyrkofullmäktige.

Ersättningsskyldigheten enligt denna paragraf bestäms med stöd av skadeståndslagen (412/74).

16 kap.

Kyrkböckerna som befolkningsregister samt församlingens arkiv

1 §

Befolkningsregisterföringen

Församlingarnas pastorexpeditioner och centralregister för kyrkböckerna samt sköter under folkbokföringsförvaltningens ledning och under dess tillsyn de uppgifter i samband med befolkningsregisterföringen gäller församlingarnas medlemmar, med iakttagande av vad som stadgas om befolkningsregister i allmän lag eller bestäms med stöd härav.

Beslutsfattandet i ärenden som gäller befolkningsregisterföringen ankommer på kyrkoherden eller, om församlingarna har ett gemensamt centralregister, på direktören för detta.

Om hänskjutande av beslut som angår befolkningsregisterföringen att avgöras av registerbyrån gäller vad som stadgas i lagen om befolkningsböcker (141/69).

2 §

Kyrkböckerna

Kyrkböcker utgör förteckningarna över församlingens medlemmar samt längderna över födda och döpta, skriftskolgångna och konfirmerade, över personer beträffande vilka hinderprövning verkställts för ingående av äktenskap, över vigda, döda och begravade samt över ut- och inflyttade liksom även över dem som utträtt ur eller intagits i kyrkans gemenskap.

Kyrkostyrelsen meddelar närmare föreskrifter om kyrkböckernas innehåll och om hur de skall föras samt om de uppgifter som skall utges ur kyrkböckerna, om inte detta ankommer på någon myndighet inom folkbokföringsförvaltningen.

Lösen för ämbetsbevis samt för utdrag ur

kyrkböcker och församlingens övriga handlingar betalas till församlingen enligt vad undervisningsministeriet bestämmer på kyrkostyrelsens framställning.

3 §

Arkivering av handlingar

Kyrkostyrelsen meddelar närmare föreskrifter om ordnande och uppbevaring samt om förutsättningarna för förstörande av kyrkböcker och andra handlingar som hör till församlingens arkiv.

Gamla kyrkböcker och övriga handlingar i församlingens arkiv kan deponeras i allmänna arkiv på det sätt som stadgas eller bestäms särskilt. Deponerade handlingar förblir fortfarande församlingens egendom.

17 kap.

Begravningsväsendet

1 §

Anläggande av begravningsplats

Kyrkofullmäktige beslutar om anläggande, utvidgning och indragning av en begravningsplats. Ett beslut om anläggande eller utvidgning av en begravningsplats skall underställas undervisningsministeriet för fastställelse.

2 §

Gravrätt

Rätt till grav upplåts på en bestämd tid. Gravrättsinnehavaren får överlåta denna rätt endast till församlingen.

Om gravrättsinnehavaren och om vilka som får gravsättas i en bestämd grav skall överenskommas vid upplåtelsen av gravrätten. Har någon överenskommelse inte träffats inom ett år från dagen för upplåtelsen eller kan en ingången överenskommelse inte iakttas, skall avgörande om gravrättsinnehavaren och om vilka som får gravas fattas enligt vad som bestäms i kyrkoordningen.

Uppstår det oenighet om gravrätten, om gravrättsinnehavaren, om vilka som får gravläggas eller om gravrättsinnehavarens skyldigheter, avgörs ärendet av kyrkorådet.

3 §

Skötsel av gravar

Gravar skall skötas på ett för begravnings-

platsen värdigt sätt. För gravens skötsel svarar gravrättsinnehavaren, om inte kyrkofullmäktige bestämmer annat eller annat avtalas på det sätt som anges i 2 mom.

En församling kan överenskomma med gravrättsinnehavaren om att församlingen för en bestämd tid åtar sig skyldigheten att sköta graven mot ersättning. En församling kan även ingå avtal om gravskötsel på ett sådant sätt, att ersättningarna för skötseln placeras i en särskild gravvårdsfond, med vars medel gravar i fråga skall skötas.

Har skötseln av en grav väsentligt försumrats, kan kyrkorådet ålägga gravrättsinnehavaren att iståndsätta graven inom ett år efter att beslutet har delgetts honom. Gör han det inte, kan kyrkorådet förklara gravrätten förverkad. Beslutet skall delges på det sätt som anges i 25 kap. 2 § 3 mom.

Finns inte uppgifter om gravrättsinnehavaren eller hans vistelseort att tillgå, skall ett meddelande om beslut som avses i 3 mom. eller som annars gäller graven tillkännages genom att ett meddelande härom utsätts på graven. Beslutet skall dessutom kungöras i en på orten allmänt spridd tidning. Delgivningen anses ha skett den dag då kungörelsen publicerades i tidningen.

4 §

Gravvårdar

En gravvård eller någon annan anläggning får inte bortföras från graven utan kyrkorådets tillstånd.

Då gravrätten förverkats eller annars upphör kan gravrättsinnehavaren ges rätt att avlägsna en på graven befintlig gravvård eller annan anläggning. Har inte dessa eller lösa föremål på graven avlägsnats inom sex månader från det gravrätten upphörde, övergår de vederlagsfritt till församlingen.

IV AVDELNINGEN

BISKOPSÄMBETET OCH STIFTETS ÖVRIGA FÖRVALTNING

18 kap.

Biskopsämbetet

1 §

Biskop och biskopens uppgifter

Biskopen leder förvaltningen i sitt stift samt

övervakar församlingarnas och prästernas verksamhet.

På ärkebiskopen ankommer härutöver de uppgifter om vilka stadgas i denna lag eller i kyrkoordningen.

2 §

Vikarier för biskopen

När biskopsämbetet är vakant eller biskopen är förhindrad att sköta sin tjänst, omhänderhas hans brådskande och nödvändiga tjänsteuppgifter av domprosten eller, då denne är förhindrad, av den i tjänsten äldre prästassessorn, om inte något annat stadgas om hur uppgifterna skall skötas.

3 §

Tidpunkten för val samt rösträtt

När biskopsämbetet blivit ledigt, skall domkapitlet förordna att biskopsval förrättas.

Rösträtt i valet har

1) stiftets präster, om inte något annat följer av 5 kap. 5 §,

2) stiftets lektorer,

3) domkapitlets juristassessor, samt

4) de elektorer som utsetts av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet i stiftets alla församlingar bland de medlemmar som enligt 7 kap. 3 § är valbara till församlingens förtroendeuppdrag, så att en elektor utses för varje påbörjat 5 000-tal av församlingens folkmängd.

Rösträtt i valet av ärkebiskop har dessutom domkapitlets medlemmar i de övriga stiftens samt de från stiftens valda ombuden till kyrkomötet.

4 §

Valförrättning, tjänsteförslag och utnämning

Val av biskop sker med slutna sedlar. Var och en skall ge sin röst åt tre präster i den ordning han önskar få dem uppförda på förslag.

Den kandidat som de flesta har ställt främst uppförs på det första förslagsrummet. Av de övriga kandidaterna uppförs på det andra förslagsrummet den som har erhållit de flesta rösterna sammanlagt för det första och det

andra förslagsrummet, samt på det tredje förslagsrummet den av de återstående som sammanlagt fått de flesta rösterna.

Republikens president utnämner en av de på förslag uppförda till biskop.

5 §

Tjänsteförhållandets upphörande

Vad som stadgas om tjänsteförhållandet för statens tjänstemän tillämpas inte på upphörandet av en biskops tjänsteförhållande.

Avgångsåldern för en biskop är 67 år. En biskops tjänsteförhållande upphör utan uppsägning vid utgången av den månad då han uppnår avgångsåldern. Anmäler en biskop därförinnan till undervisningsministeriet och domkapitlet att han kommer att avgå, upphör hans tjänsteförhållande vid den tidpunkt som han därvid meddelar.

Republikens president kan utan ansökan entlediga en biskop som på ett bestående sätt har förlorat sin arbetsförmåga.

19 kap.

Domkapitlet

1 §

Uppgifter och medlemmar

Domkapitlet omhänderhar den kyrkliga förvaltningen och verksamheten i stiftet samt avgör härtill anslutna lagskipningsärenden.

Medlemmar av domkapitlet är biskopen såsom ordförande, domprosten, som är domkyrkoförsamlingens kyrkoherde, såsom vice ordförande samt två prästassessorer och en lagfaren assessor. Domkapitlet förordnar till adjungerade medlemmar för fem år i sänder fem erfarna präster samt två personer, som fyller behörighetsvillkoren för tjänsten som lagfaren assessor, samt fastställer den ordning i vilken en adjungerad medlem skall kallas i stället för en prästerlig medlem eller den lagfarne assessorn då dessa är jäviga eller har förhinder.

Den lagfarne assessorn eller en adjungerad medlem med motsvarande behörighet skall vara närvarande vid den muntliga handläggning som avses i 7 § 2 mom. samt även vid handläggningen av ärenden som gäller lagskipning, tjänstefel eller disciplin. Gäller ett sådant

ärende en militärpräst, skall fältbiskopen närvara som extra medlem i domkapitlet.

Har biskopen eller den som är annan medlem i domkapitlet inte tidigare avlagt domared eller domarförsäkran, skall han göra det inför domkapitlet innan han tillträder sitt uppdrag.

2 §

Behörighetsvillkor

Behörig som prästassessor är en till stiftet hörande kyrkoherde eller kaplan som innehar sådan kompetens som närmare anges i kyrkoordningen.

Prästassessor utses för tre år åt gången genom val, i vilket stiftets präster, om inte något annat följer av 5 kap. 5 §, och stiftets lektorer har rösträtt. Alla får rösta på en kandidat.

Lagfaren assessor skall ha avlagt juriskandidatexamen och vara förtrogen med domarvärv eller förvaltning. Om behörighetsvillkoren för domkapitlets övriga tjänstemän bestäms i kyrkoordningen.

3 §

Beslutförhet

Domkapitlet är beslutfört med fem medlemmar. Gäller inte ärendet uppgörande av val eller tjänsteförslag eller besättande av tjänsten som lagfaren assessor eller en tjänst som kontraktsprost, är domkapitlet beslutfört även med ett mindre antal medlemmar, om minst tre närvarande medlemmar är ense om beslutet.

I handläggningen av ett rättelseyrkande som avser val- eller tjänsteförslag skall utöver det fulltaliga domkapitlet delta två adjungerade medlemmar, av vilka den ena är präst och den andra jurist.

4 §

Omröstning

Om omröstning i domkapitlet gäller vad som i allmän lag stadgas om omröstning i en kollegial domstol.

Vid uppgörande eller rättelse av val- eller tjänsteförslag verkställs omröstning särskilt för varje förslagsrum.

5 §

Lagskipningsärenden

I egenskap av lagskipningsorgan handlägger och avgör domkapitlet

1) besvärsmål som enligt särskilda stadganden skall avgöras av domkapitlet,

2) klagan som anförts i form av ett extraordinärt rättsmedel i ärenden där domkapitlet är besvärmyndighet,

samt såsom första rättsinstans

3) förvaltningsrättsliga tvistemål som gäller en offentligrättslig skyldighet eller rättighet enligt denna lag eller kyrkoordningen. I samma ordning handläggs sådana tvistemål angående ett tjänsteförhållande mellan kyrkan, en församling eller en kyrklig samfällighet och en tjänsteinnehavare, om inte något annat stadgas om avgörandet.

Beslut i lagskipningsärenden skall fattas på föredragning.

6 §

Rättsregler angående förfarandet

Om inte något annat stadgas i denna lag, skall vid handläggningen av förvaltningsärenden iakttas vad som stadgas i lagen om förvaltningsförfarande (598/82), och vid handläggning av lagskipningsärenden allmän rättegångsordning.

7 §

Anhängiggörande av ärenden, muntligt förfarande, syn och hörande

Ett ärende skall anhängiggöras skriftligen i domkapitlet. Ett ärende kan även anhängiggöras på framställning av en annan myndighet eller av en medlem av domkapitlet.

Domkapitlet kan hålla muntlig förhandling eller förrätta syn. Parterna skall bevisligen kallas till dessa. I en muntlig förhandling kan vittnen och sakkunniga höras på ed eller försäkran. Part kan även höras på sanningsförsäkran i andra ärenden än sådana som gäller tjänstefel eller disciplin. För utredning av ett ärende kan domkapitlet även begära utlåtande av någon annan myndighet.

Då förklaring eller bemötande inbegärs av en part eller då denne kallas till muntlig förhandling eller till syn, kan till begäran eller kallelsen fogas en påminnelse om att utebliven förklaring eller frånvaro inte hindrar att saken behandlas och avgörs.

8 §

Ersättande av rättegångskostnader

När domkapitlet avgör ett i 5 § avsett ärende

kan det ålägga den förlorande parten att betala ersättning för rättegångskostnader med iakttagande i tillämpliga delar av de grunder som stadgas i 21 kap. rättegångsbalken.

9 §

Domkapitlets fonder

Domkapitlet förvaltar själv de donationsmedel och fonder av stiftelsenatur som är i dess besittning samt sköter revisionen av dessa med iakttagande av god revisionsssed.

10 §

Forum för tjänstebrott

Biskopen och domkapitlets medlemmar åtalas för tjänstebrott i den hovrätt inom vars domkrets domkapitlet är beläget.

11 §

Kontraktsprost. Stifts- och prosterimöten

Biskopen och domkapitlet biträds i prosteriets kyrkliga förvaltning av kontraktsprosten, som utses för sex år i sänder bland kyrkoherdarna i prosteriets församlingar.

Rösträtt i valet av kontraktsprost har prosteriets präster, om inte något annat följer av 5 kap. 5 §, och lektorer.

Domkapitlet utnämner till kontraktsprost-ämbetet någon av de tre kyrkoherdar som har fått de flesta rösterna i valet.

Om stifts- och prosterimöten bestäms i kyrkoordningen.

V AVDELNINGEN

KYRKANS GEMENSAMMA FÖRVALTNING

20 kap.

Kyrkomötet

1 §

Sammansättning

Kyrkans ombud vid kyrkomötet är

- 1) biskoparna i stiftens eller, om biskopsämbetet är vakant eller biskopen har förhinder, en av domkapitlet inom sig utsedd ledamot,
- 2) fältbiskopen,

3) nittiosex valda ombud, av vilka trettiotvå är präster och sextiofyra lekmän,

4) ett av statsrådet tillförordnat ombud, samt

5) en av högsta domstolen och en av högsta förvaltningsdomstolen inom sig utsedd ledamot.

Ombuden skall vara medlemmar av kyrkan.

Antalet prästerliga ombud och lekmannaombud fördelas mellan stiftet i förhållande till dessas folkmängd, så att först fastställs det sammanlagda antal ombud som skall väljas från stiftet varefter mandatet fördelas mellan de prästerliga ombuden och lekmannaombuden. Från församlingarna på Åland utses ett lekmannaombud, och folkmängden i dessa församlingar lämnas obeaktad då de övriga mandatet fördelas mellan stiftet. Från varje stift väljs minst två präster och fyra lekmän.

Kyrkomötet sammankommer årligen under de dagar som fastställs i arbetsordningen eller annars bestäms av kyrkomötet.

2 §

Valbarhet

Valbara till prästerliga ombud är de präster som hör till stiftet.

Till lekmannaombud kan utses sådana lekmannamedlemmar av församlingarna i stiftet som är valbara till förtroendeuppdrag i församlingen och som har samtyckt till att vara ombud.

3 §

Förfarandet vid val, tidpunkten för val samt ombudens mandatperiod

De prästerliga ombuden och lekmannaombuden väljs särskilt stiftsvis genom proportionella och hemliga val.

Val av ombud förrättas den andra måndagen i februari under det andra året efter de församlingsval som avses i 8 kap. 2 § 1 mom.

Ombudens mandatperiod börjar den 1 maj efter verkställda val och varar fyra år.

4 §

Val av prästerliga ombud

Röstberättigade i valet av prästerliga ombud är stiftets präster, om inte något annat framgår av 5 kap. 5 §. Varje röstberättigad får rösta på en kandidat på kandidatlistan.

5 §

Val av lekmannaombud

Röstberättigade i val av lekmannaombud är lekmannamedlemmarna i kyrkofullmäktige eller församlingsråden. Vid förhinder för en medlem har suppleanten rösträtt. Varje röstberättigad får rösta på en kandidat på kandidatlistan.

Vid fastställandet av valresultatet omräknas det antal röster som kandidaterna har erhållit i varje församling så, att rösterna står i proportion till församlingens folkmängd och antalet medlemmar i kyrkofullmäktige eller församlingsrådet. Det sammanlagda röstetalet för medlemmarna i kyrkofullmäktige eller församlingsrådet i varje församling utgör fyra utökad med en röst för varje helt ettusental av församlingens folkmängd. Detta röstetal fördelas mellan de i valet röstberättigade personerna med tre decimalers noggrannhet.

6 §

Val av lekmannaombud från Åland

I valet av lekmannaombud från församlingarna på Åland röstar varje röstberättigad på en sådan kandidatlista på vilken det har uppställts en kandidat till ombud samt en till första och en till andra suppleant. Har det vid valet inlämnats endast en kandidatlista, utses de på denna lista uppställda kandidaterna utan röstning.

Blir såväl ombudets som de båda suppleanternas platser lediga eller har det vid valet inte inlämnats någon enda kandidatlista, skall nya val förrättas vid en av domkapitlet fastställd tidpunkt.

7 §

Kyrkomötets uppgifter

Kyrkomötet handlägger ärenden som angår kyrkans lära och arbete samt kyrkans lagstiftning, förvaltning och ekonomi.

På kyrkomötet ankommer

1) att godkänna och förordna om i bruktagande av bibelöversättning, den kristna läran, psalmbok, kyrkohandbok och mässmelodier,

2) att handlägga frågor vilka förutsätter principiella ståndpunktstaganden som rör kyr-

kans tro och lära eller som grundar sig härpå, samt att vidta åtgärder med anledning av dessa,

3) att uppgöra förslag till stiftande, ändring eller upphävande av kyrkolag,

4) att godkänna kyrkoordningen,

5) att godkänna valordningen för kyrkan,

6) att avge utlåtanden, göra framställningar och uttala önskemål till statsrådet i frågor som gäller kyrkans förhållande till staten eller i Finland verksamma andra trossamfund, författningar som gäller äktenskapet och familjen, de mänskliga rättigheterna, utkomst och socialskydd, religionsundervisning och fostran i skolan, ed och andra härmed jämförbara frågor samt grunderna för den kyrkliga beskattningen och löner, pensioner eller andra förmåner för kyrkans anställda,

7) att utfärda närmare bestämmelser om verkställigheten av kyrkolagen och kyrkoordningen, till den del denna rätt inte i enlighet med 2 kap. 3 § 2 mom. har anförtrots kyrkostyrelsen eller biskopsmötet,

8) att besluta om inrättande av stift, om ändring av stiftsgränserna eller om indragning av stift, på det sätt som stadgas i 3 kap. 1 § 1 mom.,

9) att besluta om kyrkans förbindelser till övriga kyrkor, trossamfund och mellankyrkliga organisationer samt om samarbetet med dessa,

10) att inrätta och dra in eklelesiastikrådstjänster samt att välja och entlediga eklelesiastikråden och kyrkostyrelsens i 22 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten nämnda ledamöter,

11) att fastställa budgeten för kyrkans centralfond samt att besluta hur mycket församlingarna årligen skall betala till kyrkans centralfond,

12) att låta granska kyrkans centralfonds och övriga under kyrkostyrelsens tillsyn stående fonders räkenskaper och förvaltning, att fastställa fondernas bokslut och besluta om beviljande av ansvarsfrihet,

13) att handlägga verksamhets- och ekonomiplanen för kyrkans centralfond samt kyrkostyrelsens och avtalsdelegationens berättelser, samt

14) att handlägga de övriga ärenden som ombetros kyrkomötet i denna eller någon annan lag eller i kyrkoordningen.

I motiveringarna till budgeten uppger kyrkomötet antalet tjänster som skall inrättas samt den huvudsakliga uppgiftsbeskrivningen för dem.

8 §

Ordförande, arbetsordning och jäv

Kyrkomötets ordförande är ärkebiskopen eller, om ärkebiskopsämbetet är vakant, den i tjänsten äldste biskopen.

Kyrkomötet fastställer för sig en arbetsordning, utser två vice ordförande och tillsätter behövliga utskott.

Kyrkomötets ordförande och de övriga ombuden är jäviga att delta i beslut som rör dem personligen.

Vid förrättande av val av medlemmar och suppleanter till kyrkans avtalsdelegation eller vid fastställande av reglementet för avtalsdelegationen deltar i handläggningen och beslutsfattandet endast de ombud vilkas villkor i anställningsförhållandet inte regleras i kyrkans tjänstekollektivavtal.

9 §

Framställningar, initiativ och handläggningen av ärenden

Biskopsmötet, kyrkostyrelsen och stiftsmötet har rätt att göra framställningar och ombud rätt att ta initiativ till kyrkomötet. Om handläggningen av dessa samt om omröstning och val bestäms i kyrkoordningen. Närmare bestämmelser om dessa kan ges i en arbetsordning.

Ett ärende förfaller, om handläggningen av det inte har slutförts före utgången av kyrkomötets mandatperiod eller överlämnats för beredning till en annan institution än något av kyrkomötets utskott.

Ett ombuds rätt att uttala sig i ett ärende eller om förfarandet vid handläggningen får inte begränsas.

10 §

Ärenden som kräver kvalificerad majoritet

Då i plenum har fattats beslut om varje punkt i ett utskotts förslag gällande ett sådant ärende som avses i 7 § 2 mom. 1, 2, 3, eller 4 punkten, skall förslaget i sin helhet upptas till andra behandling i ett särskilt plenum i den form som det blivit godkänt i den första behandlingen. Förslaget blir godkänt, om det i den andra behandlingen omfattas med minst tre fjärdedelar av de avgivna rösterna.

21 kap.

Biskopsmötet

1 §

Sammansättning

Medlemmar av biskopsmötet är

1) biskoparna i stiftet eller, om biskopsämbetet är vakant eller biskopen har förhinder, en av domkapitlet i hans ställe inom sig utsedd prästerlig ledamot,

2) fältbiskopen, samt

3) en av varje domkapitel inom sig utsedd assessor.

2 §

Uppgifter

Biskopsmötet

1) handlägger ärenden som gäller kyrkans tro, förkunnelse och arbete samt stiftens förvaltning och vård,

2) gör framställningar och avger utlåtanden till kyrkomötet och kyrkostyrelsen, samt

3) sköter de övriga uppgifter som enligt denna lag eller kyrkoordningen ankommer på biskopsmötet.

22 kap.

Kyrkostyrelsen, kyrkans centralfond och kyrkans avtalsdelegation

1 §

Kyrkostyrelsens sammansättning

Medlemmar av kyrkostyrelsen är

1) ärkebiskopen såsom ordförande,

2) två av biskopsmötet för fyra år i sänder valda biskopar, samt

3) två präster och åtta lekmän som kyrkomötet har utsett för samma mandatperiod.

Lekmännen, av vilka en skall utses från varje stift, skall vara valbara till lekmannaombud vid kyrkomötet.

Om kyrkostyrelsens sektioner och ämbetskollegiet bestäms i reglementet för kyrkostyrelsen. Medlemmar av ämbetskollegiet är de tjänsteinnehavare i kyrkostyrelsen som innehar en ecklesiastikrådstjänst.

2 §

Kyrkostyrelsens uppgifter

På kyrkostyrelsen ankommer, om inte något

annat stadgas i denna lag eller i kyrkoordningen,

1) att sköta kyrkans gemensamma förvaltning, ekonomi och verksamhet,

2) att utgöra styrelse för kyrkans centralfond,

3) att till statsrådet avge de utlåtanden som begärts av kyrkan, om inte avgivandet av utlåtande ankommer på kyrkomötet,

4) att bereda ärenden för kyrkomötet,

5) att sköta verkställigheten av kyrkomötets beslut,

6) att handleda och övervaka arbetet inom de organ som kyrkomötet tillsatt att arbeta i samband med kyrkostyrelsen,

7) att inrätta och dra in tjänster för specialuppgifter inom kyrkan samt att ändra uppgiftsbeskrivningen för en tjänst,

8) att i kyrkans författningssamling publicera de författningar som skall tas in i den,

9) att bestämma de allmänna ändamål för vilka kollekt skall uppbäras vid högmässogudstjänsterna,

10) att också i övrigt främja kyrkans verksamhet och bevaka dess intresse, samt

11) att sköta de uppgifter som inte ankommer på någon annan myndighet i kyrkan.

Kyrkostyrelsen företräder kyrkan och för dess talan vid domstolar och andra myndigheter samt ingår avtal och företar andra rättshandlingar på kyrkans vägnar. Kyrkostyrelsen har rätt att anskaffa, överlåta eller pantsätta kyrkan och kyrkans centralfond tillhörig fast egendom samt att uppta lån för kortare tid än ett år.

3 §

Kompetensöverföring

Sektioner, ämbetskollegiet eller kyrkostyrelsens tjänsteinnehavare kan inom de gränser som bestäms i kyrkoordningen ges rätt att avgöra ärenden på kyrkostyrelsens vägnar. Beslut som fattas av dem kan överföras till kyrkostyrelsens avgörande på det sätt som bestäms i kyrkoordningen.

4 §

Beslutförhet

Kyrkostyrelsen, dess sektioner och ämbetskollegiet är beslutföra när mer än hälften av medlemmarna är närvarande.

5 §

Forum för tjänstebrott

Åtal för tjänstebrott som väckts mot en medlem av kyrkostyrelsen eller ett eklestastikråd handläggs vid Helsingfors hovrätt.

6 §

Kyrkans centralfond

Kyrkans centralfond är en för kyrkan gemensam fond, vars tillgångar används inom ramen för centralfondens budget

- 1) för understödande av församlingar i svag ekonomisk ställning,
- 2) för betalning av pensioner och familjepensioner,
- 3) för betalning av de utgifter som föranleds av kyrkomötet och val av ombud till detta,
- 4) för betalning av utgifterna för kyrkostyrelsen och de i anslutning till denna inrättade verksamhetsorganen, samt för kyrkans centralfond och biskopsmötet,
- 5) för betalning av utgifterna för de av kyrkomötet tillsatta kommittéerna,
- 6) för betalning av utgifterna för synodal- och stiftsmötena samt för stiftsverksamheten,
- 7) för arvoden för uppgifter som ankommer på kontraktsprostämber,
- 8) för fullgörande av kyrkans övriga gemensamma uppgifter, samt
- 9) för betalning av kyrkans övriga utgifter enligt lag eller särskilda förbindelser.

7 §

Pensioner

Till den som stått i tjänste- eller arbetsförhållande till kyrkan, till en församling eller till en kyrklig samfällighet betalas pension och efter honom familjepension ur kyrkans centralfond på det sätt som stadgas särskilt.

Avtal kan ingås om betalning av pension ur kyrkans centralfond, på det sätt som härom särskilt stadgas,

- 1) till präst och lektor som i enlighet med domkapitlets berättigande har verkat som präst eller lektor i en förening, annan sammanslutning, stiftelse eller anstalt,
- 2) till personer som har varit anställda i en mellankyrklig eller motsvarande organisation eller som varit anställda av någon annan evangelisk-luthersk kyrka eller dess församling för arbete bland finländska utvandrare,

3) till personer som har varit i missionsarbete utomlands, samt

4) till personer som i egenskap av diakonissa har handhaft en läraruppgift som huvudsyssla i en diakonissanstalt.

Avtal kan ingås om betalning av familjepension även efter en person som avses i 2 mom., på det sätt som stadgas särskilt.

8 §

Avgifter till centralfonden

Varje församling eller kyrklig samfällighet erlägger årligen till kyrkans centralfond

1) högst sju hundraedels procent av den beskattningsbara inkomst för vilken föregående år har påförts eller förelegat rätt att påföra kyrkoskatt (*grundavgift*),

2) för betalning och fondering av pensioner och familjepensioner en avgift fastställd i procent av den lön som under finansåret har betalats till tjänsteinnehavare och arbetstagare som omfattas av pensionsskyddet (*pensionsavgift*), varvid till lönen hänförs också fri bostad inklusive värme, och

3) utöver grundavgiften tolv hundraedels procent av den beskattningsbara inkomst för vilken föregående år har påförts eller förelegat rätt att påföra samfund, sammanslutning, anstalt eller stiftelse kyrkoskatt (*tilläggsavgift*).

9 §

Avtalsdelegationens uppgifter

På kyrkans avtalsdelegation ankommer att på kyrkans samt på församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas vägnar förhandla och avtala om villkoren i anställningsförhållandet för dessas tjänsteinnehavare och arbetstagare genom tjänste- och arbetskollektivavtal samt om samarbete avseende arbetarskydd på det sätt som stadgas särskilt.

VI AVDELNINGEN

DISCIPLINÄRT FÖRFARANDE OCH
LAGSKIPNING

23 kap.

Disciplinärt förfarande

1 §

*Disciplinärt förfarande och åtal mot
tjänsteinnehavare*

Disciplinärt förfarande får inte inledas, om

saken är av sådan beskaffenhet, att den skall göras anhängigt vid domstol.

Disciplinärt förfarande får inte inledas, om åtal mot vederbörande har väckts vid domstol på grund av samma omständighet. Väcks åtal vid domstol medan ett disciplinärt förfarande är anhängigt på grund av samma omständighet som har föranlett det disciplinära förfarandet, skall förfarandet avbrytas för den tid åtalet är anhängigt.

Disciplinärt förfarande får inte heller inledas eller disciplinstraff påföras, om en domstol på grund av samma omständighet har ådömt straff eller om domstolen har förkastat ett sådant åtal mot tjänsteinnehavaren eller lämnat gärningen ostraffad. Utan hinder av detta kan tjänsteinnehavaren dock avsättas med iakttagande av disciplinärt förfarande enligt detta kapitel.

2 §

Domstolarnas anmälningsskyldighet

Åtalas en präst vid allmän domstol, skall domstolen därom underrätta vederbörande domkapitel, som kan utse ett ombud att vara närvarande vid handläggningen av målet. En anmälan behövs dock inte i ett sådant ärende som handläggs genom strafforder- eller ordningsbotsförfarande eller i ett mål som anhängigjorts i sådant förfarande men på grund av den åtalades anmälan har överförts till handläggning vid domstol.

Har en domstol dömt en präst eller en tjänsteinnehavare i kyrkan, i en församling eller kyrklig samfällighet till straff för tjänstebrott eller till frihetsstraff för något annat brott, skall avskrift av utslaget utan dröjsmål tillställas domkapitlet, då ärendet gäller en präst, och i annat fall den församling eller kyrkliga myndighet hos vilken tjänsteinnehavaren är anställd.

3 §

Myndigheter som handlägger disciplinära ärenden

Domkapitlet handlägger disciplinära ärenden som gäller

- 1) innehavare av en präst- eller lektorstjänst i en församling eller kyrklig samfällighet,
- 2) även av någon annan präst i prästämbetet begånget tjänstefel eller oriktigt uppförande

eller frågan om den inverkan som prästens brott eller förseelse har på prästämbetet,

3) innehavaren av en tjänst som kyrkomötet inrättat för stiftsverksamheten, eller

4) tjänsteinnehavare i domkapitlet.

Kyrkostyrelsen handlägger disciplinära ärenden som gäller kyrkostyrelsens tjänsteinnehavare eller någon annan än en i 1 mom. 3 punkten avsedd tjänsteinnehavare som anställts för specialuppgifter i kyrkan.

Kyrkorådet, gemensamma kyrkorådet eller församlingsrådet handlägger disciplinära ärenden som gäller tjänsteinnehavare i en församling eller kyrklig samfällighet, dock inte innehavare av en präst- eller lektorstjänst.

4 §

Disciplinombud

Kyrkostyrelsen och varje domkapitel förordnar för fyra år i sänder för handläggning av disciplinära ärenden vid myndigheten i fråga ett disciplinombud. Disciplinombudet beslutar självständigt om framställande av yrkanden och för även i övrigt myndighetens talan. Disciplinombudet skall vara en i kyrkans verksamhet och förvaltning förfaren person som avlagt juris kandidatexamen.

Om det vid en i 3 § 3 mom. nämnd myndighet yrkas ett annat disciplinstraff gentemot en tjänsteinnehavare i en församling eller kyrklig samfällighet än skriftlig varning, skall myndigheten kalla det vid domkapitlet förordnade disciplinombudet att vara disciplinombud i detta ärende.

5 §

Förberedande undersökning

Har en i 3 § nämnd myndighet grundad anledning att förmoda att en präst eller annan tjänsteinnehavare som lyder under myndighetens disciplinrätt har gjort sig skyldig till ett tjänstebrott eller till ett sådant beteende som kan föranleda disciplinstraff, skall den se till att en förberedande undersökning verkställs i saken. Därefter skall myndigheten, om undersökningen ger anledning därtill, ge undersökningsmaterialet åt den allmänna åklagaren eller åt disciplinombudet eller, i det fall som avses i 3 § 3 mom., inleda ett disciplinärt förfarande.

6 §

Anhängiggörande samt hörande av svaranden

Sedan disciplinombudet har skaffat den

tilläggsutredning som möjligen krävs för sakens avgörande, beslutar han om disciplinärt förfarande skall inledas. I en församling och kyrklig samfällighet beslutar en i 3 § 3 mom. avsedd myndighet om inledande av ett sådant förfarande.

Anhängiggörandet sker så, att den tjänsteinnehavare som är svarande delges yrkandet på disciplinstraff och det material på grundvalen av vilket disciplinstraff yrkas. Disciplinombudet skall ge dessa handlingar även åt den myndighet som handlägger det disciplinära ärendet.

Svaranden skall beredas tillfälle att inom skälig tid avge förklaring. Företas muntlig behandling i det disciplinära ärendet, skall disciplinombudet vara närvarande.

7 §

Ärendets handläggning i kyrkostyrelsen

I handläggningen av ett disciplinärt ärende i kyrkostyrelsen skall i tillämpliga delar iakttas vad som i 19 kap. 7 § 2 och 3 mom. stadgas om handläggning av ärenden. Disciplinombudet och svaranden har rätt att ställa frågor till vittnena och de sakkunniga.

8 §

Disciplinstraffen

En tjänsteinnehavare som handlar mot sin tjänsteplikt eller försummar den eller som uppträder på ett med hänsyn till sin tjänstställning olämpligt sätt kan påföras disciplinstraff.

Disciplinstraffen är

- 1) skriftlig varning,
- 2) skiljande från tjänsteutövning för minst en och högst sex månader, samt
- 3) avsättning.

Disciplinstraff kan inte påföras en biskop. Disciplinstraff kan inte heller påföras en medlem av ett domkapitel för förseelse som denne har gjort sig skyldig till i denna tjänst.

9 §

Disciplinstraff för präster

En präst som är i kyrkans eller i en församlings eller kyrklig samfällighets tjänst och som handlar mot sina tjänsteplikter eller som försummar dem eller uppträder på ett för innehavaren av prästämbetet olämpligt sätt kan,

utöver de påföljder som nämnda i 8 §, dömas till skiljande från prästämbetets utövning för minst en och högst sex månader. Visar förseelsen eller handlandet mot tjänsteplikten att vederbörande är uppenbart olämplig som präst, kan domkapitlet döma honom förlustig prästämbetet.

Har en präst genom ett laga kraft vunnet utslag av domstol befunnits vara skyldig till ett brott eller har en präst påförts disciplinstraff genom disciplinärt förfarande som varit anhängigt vid en annan myndighet än ett domkapitel, kan domkapitlet förklara honom förlustig sitt prästämbete, om skäl härtill föreligger enligt 1 mom.

Handlar en präst, som inte innehar tjänst inom kyrkan eller i församling eller i kyrklig samfällighet, mot prästämbetets förpliktelser, kan domkapitlet ge honom skriftlig varning eller döma honom till en i 1 mom. nämnd påföljd.

10 §

Preskription

Disciplinstraff får inte påföras, om inte ett disciplinärt förfarande har inletts i enlighet med 6 § 2 mom. inom ett år från det att den omständighet som hade kunnat föranleda disciplinärt förfarande blev bekant för en myndighet som avses i 3 §.

Har i de fall som avses i 1 § 2 eller 3 mom. eller i 9 § 2 mom. disciplinärt förfarande inte inletts eller fortsatts inom tre månader efter att domstolens eller myndighetens utslag vann laga kraft, upphör rätten att inleda eller fortsätta det disciplinära förfarandet.

11 §

Skadestånd

Om ersättande av skada som orsakats i tjänsteförhållande gäller vad som stadgas särskilt. Ett yrkande på skadestånd handläggs separat oberoende av ett disciplinärt förfarande som enligt denna lag anhängiggörs mot tjänsteinnehavaren.

24 kap.

Underställning och ändringssökande

1 §

Underställning

När ett beslut som fattats av en myndighet i

en församling eller kyrklig samfällighet skall underställas, ankommer det på kyrkorådet eller församlingsrådet, då beslutet gäller en församlings myndighet, och på gemensamma kyrkorådet, då beslutet gäller en kyrklig samfällighets myndighet, att sköta underställningen och sända handlingarna till domkapitlet. Ankommer det på kyrkostyrelsen, statsrådet eller undervisningsministeriet att pröva det ärende som skall underställas, skall domkapitlet översända handlingarna jämte eget utlåtande till kyrkostyrelsen. Ett beslut som skall underställas statsrådet eller undervisningsministeriet översänds till dessas prövning endast om kyrkostyrelsen har förordat fastställelse av beslutet.

Om en församlings eller kyrklig samfällighets myndighet senare ändrar ett beslut som underställningsmyndigheten har fastställt eller avgjort, skall det ändrade beslutet underställas.

Har underställning inte ägt rum inom ett år efter det beslutet fattades, skall beslutet anses ha förfallit.

2 §

Underställningsmyndighetens beslutanderätt

Har ett underställt beslut inte tillkommit i oriktig ordning och överskrider det inte myndighetens befogenhet och är det inte heller i övrigt lagstridigt eller oändamålsenligt, skall beslutet fastställas. I beslutet kan vid fastställelsen företas sådana ändringar med karaktär av rättelse som inte påverkar sakinnehållet. Ankommer det enligt denna lag på underställningsmyndigheten att avgöra ärendet, har myndigheten befogenhet att ändra det underställda beslutet även på annat sätt.

Besvär som anförts över ett beslut som skall underställas skall avgöras i samband med det underställda ärendet. Ett underställt beslut får inte fastställas eller avgöras förrän besvärstiden som gäller det underställda beslutet har löpt ut.

Har ett beslut som underställts av en församlingsmyndighet inte upptagits till prövning eller lämnats utan fastställelse eller har beslutet ändrats, har kyrkorådet eller församlingsrådet rätt att anföra besvär över avgörandet. Har det beslut som underställts fattats av en myndighet i en kyrklig samfällighet, har gemensamma kyrkorådet besvärsrätt. Har det underställda beslutet ändrats, gäller om sakägares eller en församlingsmedlems besvärsrätt vad som stadgas i 3 § 1 och 2 mom.

3 §

Överklagande av myndighets beslut

Över ett beslut av en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet samt över ett domkapitels eller kyrkostyrelsens beslut får var och en anföra besvär på den grund att beslutet kränker hans rätt. Disciplinombudet har rätt att anföra besvär över beslut i sådana disciplinära ärenden som avses i 23 kap. 3 § 1 och 2 mom.

En församlingsmedlem har rätt att anföra besvär över beslut av en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet även på den grund att beslutet tillkommit i oriktig ordning eller överskrider myndighetens befogenhet eller annars är lagstridigt.

Besvär över ett sådant beslut av en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet som skall underställas kan även grundas på att beslutet inte är ändamålsenligt. Besvär över underställningsmyndighetens beslut kan anföras endast på laglighetsgrund.

Över beslut som endast gäller beredning eller verkställighet får besvär inte anföras.

4 §

Rättelseyrkande

En sökande som är missnöjd med domkapitlets val- eller tjänsteförslag har rätt att yrka rättelse hos domkapitlet. Beslut om rättelseyrkandet fattas av domkapitlet i en sådan utvidgad sammansättning som avses i 19 kap. 3 § 2 mom. Den som har ansökt om tjänsten får anföra besvär över beslutet om rättelse på den grund att beslutet kränker hans rätt.

När rättelseyrkande framställs och avgörs samt då beslutet verkställs skall stadgandena om besvär iakttas.

5 §

Besvär över val

Berättigad att anföra besvär över prästval och församlingsval samt över ett val som förrättats av en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet och i vilket en förtroendevald eller en tjänsteinnehavare har utsetts, är var och en på den grund att beslutet kränker hans rätt samt en församlingsmedlem även på de i 3 § 2 mom. nämnda grunderna. På samma grunder är en som kandidat uppställd eller i valet röstberättigad person berättigad att anföra

ra besvär över val av ombud till kyrkomötet.

Finner besvärmyndigheten att valförfarandet, då en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet har utsett en förtroendevald eller tjänsteinnehavare, har varit lagstridigt, skall valet upphävas eller, om det oriktiga förfarandet endast gäller beräkning av valresultatet, myndigheten förordna att valet skall rättas. Har förfarandet i ett annat sådant val som avses i 1 mom. varit lagstridigt och har lagstridigheten kunnat inverka på valresultatet, skall förordnande om förrättande av nytt val utfärdas, om besvärmyndigheten inte kan rätta valresultatet.

Om rättelseyrkande som gäller vallängden vid prästval och församlingsval samt om besvär till domkapitlet över valnämndens beslut som gäller rättelse med anledning av ett sådant yrkande bestäms i valordningen för kyrkan.

6 §

Besvärmyndigheter

Besvär över ett beslut av en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet samt över prästval, församlingsval och val av ombud till kyrkomötet anförs hos domkapitlet, om inte något annat stadgas i denna paragraf. Över beslut av direktioner, kapellråd och distriktsråd samt över ett sådant beslut av kyrkorådets eller församlingsrådets ordförande eller vice ordförande eller en tjänsteinnehavare som grundar sig på åt honom enligt 10 kap. 4 § 2 mom. anförtrödd beslutanderätt, anförs besvär hos kyrkorådet eller församlingsrådet i fråga.

Över beslut av ett domkapitel eller kyrkostyrelsen anförs besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

Över ett beslut som skall underställas anförs besvär hos underställningsmyndigheten.

7 §

Tiden för ändringssökande

Besvärstiden är 30 dagar, om inte något annat bestäms med stöd av 5 § 3 mom.

Besvärstiden räknas från den dag då vederbörande fick del av beslutet, om besvär anförs på de i 3 § 1 mom. nämnda grunderna eller av ett disciplinombud. Anförs besvär på de grunder som nämns i 3 § 2 mom. ellergäller besvären församlingsval, räknas besvärstiden från den dag då beslutet har delgetts offentligt. I prästval räknas besvärstiden från valresultatets

kungörande. Vid besättande av en tjänst i en församling eller kyrklig samfällighet räknas besvärstiden från det beslutet fattades.

När ett beslut som kyrkostyrelsen eller ett domkapitel har fattat i egenskap av besvär- eller underställningsmyndighet skall delges den som har anfört besvär eller någon annan part, räknas besvärstiden från delfäendet. Anför någon annan församlingsmedlem besvär över ett sådant beslut, räknas besvärstiden från den dag då beslutet har delgetts offentligt.

Tiden för ett rättelseyrkande som avser val- eller tjänsteförslag räknas från den dag förslaget uppgjordes. Då besvär anförs över ett i 4 § 1 mom. avsett rättelsebeslut räknas besvärstiden på samma sätt från dagen för beslutet.

8 §

Övriga stadganden om ändringssökande

Om inte något annat stadgas i denna lag, skall vid ändringssökande och vid beslutsfattandet härvidlag iakttas lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

9 §

Begränsningar i besvärsrätten

Utöver vad som i övrigt stadgas i denna lag om begränsning av besvärsrätten får ändring inte sökas genom besvär

1) i beslut som biskopen och domkapitlet gemensamt har fattat om godkännande till prästämbetet,

2) i beslut som biskopen ensam har fattat,

3) i beslut som kyrkostyrelsen har fattat i ett i 8 kap. 5 § 1 mom. nämnt ärende,

4) i biskopsmötets beslut,

5) i biskopsval eller valförslag till biskopsämbetet eller i val som gäller prästassessor, kontraktsprost eller ombud till stiftsmötet, inte heller

6) i beslut av kyrkostyrelsen eller ett domkapitel som gäller utnämning till tjänst, utfärdande av tjänsteförordnande eller upphävande av ett tidigare tjänsteförordnande med anledning härav, anställande i tjänst på provotid, anställande att sköta en tjänst interimistiskt eller som vikarie eller uppsägning av en tjänsteinnehavare som anställts på provotid eller interimistiskt eller som vikarie.

I ett av domkapitlet uppgjort val- eller tjänsteförslag får ändring inte sökas genom

besvär förrän domkapitlet i utvidgad sammanfattning har avgjort ett rättelseyrkande härom.

En medlem av församlingen har inte rätt att i enlighet med 3 § 2 mom. anföra besvär över ett beslut av kyrkorådet eller församlingsrådet, om beslutet gäller sådan själavård, kristen fostran, undervisning eller diakoni som riktar sig till en enskild person.

10 §

Begränsning av besvärsrätten i kyrkoordningen

I kyrkoordningen kan det bestämmas att ändring inte får sökas genom besvär i ett sådant beslut av domkapitlet som gäller

1) gudstjänst och kyrklig förrättning samt omhänderhavande av dessa eller användningen av kyrka eller kollekt eller predikolov,

2) avbrytande av förfarandet vid tillsättning av en församlingstjänst eller avlägsnande av en sökande från valförslag på grund av försummelse att avlägga valprov,

3) en prästs, lektors eller en predikolov beviljad persons verksamhet i tjänsten eller i annan uppgift eller sådana rättigheter och skyldigheter som hänför sig till denna verksamhet, om inte saken gäller ett disciplinärende, eller

4) rättelse av vallängd eller anordnande av i 8 kap. 5 § 3 mom. avsett församlingsval.

I kyrkoordningen kan det bestämmas att ändring inte får sökas genom besvär i ett beslut som fattats av kyrkostyrelsen eller domkapitlet eller av en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet innan samma myndighet har avgjort ett sådant rättelseyrkande som riktats mot detta beslut.

VII AVDELNINGEN

SÄRSKILDA STADGANDEN

25 kap.

Kompletterande stadganden

1 §

Besluts verkställbarhet

Ett beslut av en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet, som inte skall underställas, kan verkställas innan det har vunnit laga kraft, om inte ett överklagande skulle bli överflödigt på grund av verkställigheten eller

den myndighet hos vilken besvär har anförts förbjuder verkställigheten eller bestämmer att den skall avbrytas.

Beslut i ärenden som kan överföras till kyrkostyrelsen, kyrkorådet eller församlingsrådet för handläggning får inte verkställas förrän det har utretts att ärendet inte kommer att överföras.

Stadgas inte annat i denna lag, skall vid verkställigheten av kyrkostyrelsens eller ett domkapitels beslut iakttas lagen om ändringsökande i förvaltningsärenden (154/50). Kyrkostyrelsen eller domkapitlet har dock rätt att själv besluta att beslut skall verkställas omedelbart, om ärendet är så brådskande att ett dröjsmål skulle förorsaka synnerlig skada.

2 §

Delgivning till part

Sakägare som får anföra besvär över ett beslut av kyrkostyrelsen, domkapitlet eller av en myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet på den grund att beslutet kränker hans rätt skall särskilt delges beslutet. Om val- eller tjänsteförslag och om beslut om rättelse av dessa samt om utnämning till en tjänst skall utan dröjsmål meddelas alla dem som sökt tjänsten.

Till ett beslut skall fogas besväransvisning eller, om ändring inte får sökas genom besvär, uppgift om besvärsförbudet. Samtidigt skall det anges på vilket stadgande i denna lag eller kyrkoordningen förbudet grundar sig. Är besvär tillåtna endast efter rättelseyrkande, skall motsvarande anvisning meddelas om rättelseyrkandet.

Har en sakägare inte erhållit beslut jämte den anvisning eller det meddelande som avses i 2 mom. eller resolution, kallelse eller motsvarande meddelande skriftligt vid ett sammanträde, skall dessa delges med iakttagande av vad som stadgas i lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/66). Om meddelande som enligt 1 mom. skall tillställas den som sökt en tjänst, bestäms i kyrkoordningen.

Om delgivning av beslut som gäller gravar då uppgift saknas om gravrättsinnehavaren eller hans vistelseort, stadgas i 17 kap. 3 § 4 mom.

3 §

Delgivning för medlemsbesvär och i annat syfte

Beslut av kyrkofullmäktige, kyrkoråd och

församlingsråd samt beslut som gäller fastställelse av utgången i ett församlingsval samt de avgöranden av en besvärs- eller underställningsmyndighet som gäller dessa beslut skall, om beslutet inte skall hållas hemligt enligt denna lag eller kyrkoordningen, tillkännages församlingens eller församlingarnas medlemmar offentligt, genom att besluten eller meddelande om dessa anslås på församlingens anslagstavla.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller på motsvarande sätt även ett annat församlingsorgans protokoll eller del därav, om detta organ eller dess ordförande anser att det behövs.

4 §

Delgivning till församling, kyrklig samfällighet eller kyrkan

Stämning eller annat tillkännagivande som skall delges en församling eller kyrklig samfällighet skall i en församling tillställas kyrkofullmäktiges ordförande eller kyrkoherden samt i en kyrklig samfällighet ordföranden för gemensamma kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkorådet. Stämning eller tillkännagivande kan även delges en tjänsteinnehavare som i ett reglemente har förordnats att ta emot dessa.

Stämning eller tillkännagivande som skall delges kyrkan skall tillställas kyrkostyrelsens ordförande eller vice ordförande eller den tjänsteinnehavare som i reglementet för kyrkostyrelsen har förordnats att ta emot tillkännagivanden.

I rättegångsbalken stadgas om när delfäendet av en stämning eller ett beslut av allmän domstol har skett. Om delfäendet av andra meddelanden eller handlingar gäller vad som stadgas i lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/66).

5 §

Handläggning av förvaltningsärenden

När ett förvaltningsärende handläggs av en myndighet i kyrkan, i en församling eller i en kyrklig samfällighet skall lagen om förvaltningsförfarande (598/82) iakttagas, om inte något annat följer av denna lag.

6 §

Översändande av handlingar

Ansökningar, besvär, förklaringar och andra

handlingar får insändas till kyrkostyrelsen eller ett domkapitel eller till en annan myndighet i en församling eller kyrklig samfällighet med iakttagande av vad som särskilt stadgas om översändande av handlingar. En myndighet får på samma sätt översända sitt beslut och övriga handlingar till sakägaren.

7 §

Beräkning av laga tid

Vid beräkning av en bestämd tid som i denna lag eller i en med stöd av den utfärdad författning har förelagts i förvaltnings- och lagskipningsärenden samt när det gäller den bestämda tidens sista dag eller en bestämd dag eller klockslag, tillämpas lagen om beräkning av laga tid (150/30). Dock skall de bestämmelser i valordningen för kyrkan iakttagas som gäller bestämd tid, bestämd dag eller klockslag och som förelagts för valhandling.

8 §

Handlingars offentlighet

Vad som stadgas i lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51) gäller sådana av en myndighet upprättade och utfärdade samt till en myndighet insända eller ingivna handlingar som innehas av en kyrklig myndighet eller ett församlingsorgan, om inte något annat följer av 5 kap. 2 §, 6 kap. 3 § eller 2 mom. i denna paragraf.

I kyrkoordningen kan föreskrivas att ett ärende eller en handling skall hemlighållas, om detta påkallas av säkerställandet av kyrkans, en församlings eller en kyrklig samfällighets eller en enskilds rättegång eller datasekretess eller av en enskilds betydelsefulla personliga intresse på själavårdens, hälso- och sjukvårdens eller diakonins område.

9 §

Föredragandens ansvar

Skall ett beslut av en myndighet i kyrkan, en församling eller en kyrklig samfällighet fattas på föredragning av en tjänsteinnehavare enligt stadgande i kyrkolag eller en med stöd därav utfärdad författning eller enligt befallning av en förman i tjänsten, är föredraganden ansvarig för vad som har beslutats på hans föredragning, om han inte har anmält avvikande åsikt till protokollet eller beslutsloggaren.

10 §

Lika röstetal

Faller rösterna vid omröstning lika, gäller som beslut den åsikt för vilken ordföranden gett sin röst. I ett disciplinärt ärende avgör den åsikt som är lindrigare. Faller vid val rösterna eller jämförelsetalen lika, skall lotten avgöra.

Besätts en tjänst eller ett förtroendeuppdrag på tjänsteförslag och faller rösterna därvid lika, blir den vald som uppförts på förslag framom den andra.

11 §

Förtroendevaldas mandatperiod

Ett ombud som valts till kyrkomötet, ett stiftsmöte eller ett prosterimöte samt andra förtroendevalda i kyrkan, stiftet eller en församling kvarstår i sitt uppdrag den tid för vilken han utsetts och även därefter, till dess att någon annan blivit vald i hans ställe.

Har besvär anförts över det val genom vilket en i 1 mom. avsedd person har blivit utsedd, skall denne sköta uppdraget till dess besvären avgjorts och, om nytt val förrättas, tills någon annan blivit vald.

12 §

Församlingar med särskilda rättigheter

En församling som tillförsäkrats särskilda rättigheter, så som särskild rätt vid val av präst, bibehåller dessa rättigheter.

Fullmakt för kyrkoherdetjänsten i en församling med främmande språk kan utfärdas åt en präst som inte är finsk medborgare.

13 §

Arkivering

Om domkapitlens, biskopsmötets, kyrkostyrelsens och kyrkomötets arkiv ges bestämmelser i ett reglemente eller en arbetsordning för dessa.

14 §

Undantagsförhållanden

Råder det sådana undantagsförhållanden som utgör hot mot hälsa och utkomst för landets befolkning, grunderna för landets näringsliv eller rättsordning och medborgarnas grundläggande rättigheter eller rikets territo-

riella integritet eller självständighet, och har statsrådet i enlighet med lag som stiftats i grundlagsordning getts rätt att utöva befogenheter som berättigar till vidtagande av undantagsåtgärder, kan kyrkostyrelsen sammankalla kyrkomötet att sammankomma på en plats som den bestämmer. Kan kyrkomötet härvid inte sammankomma, har kyrkostyrelsen rätt att på kyrkomötets vägnar göra framställningar och avge utlåtanden till statsrådet samt för högst ett år utfärda interimistiska bestämmelser om

1) budgeten för kyrkans centralfond eller tillägg eller ändringar av den tidigare fastställda budgeten eller tillämpning av ett budgetförslag, tills kyrkomötet fattat beslut i ärendet,

2) kyrkostyrelsens och de i anslutning till kyrkostyrelsen grundade verksamhetsorganens förvaltning och verksamhet under rådande undantagsförhållanden, samt

3) församlingarnas och de kyrkliga samfundens tillfälliga förvaltning samt skyddet av deras egendom samt om övriga åtgärder som undantagsförhållandena kräver.

Kyrkostyrelsen kan med stöd av 1 mom. 3 punkten framskjuta anordnandet av församlingsval på viss tid eller tills vidare samt bestämma att kyrkofullmäktige kan sammankallas genom undantagsförfarande eller att kyrkofullmäktiges beslutanderätt överförs på kyrkorådet eller församlingsrådet eller att den beslutanderätt som enligt de bestående stadgandena tillkommer dem skall överföras på kyrkoherden.

Kyrkostyrelsens med stöd av 1 och 2 mom. givna interimistiska bestämmelser skall föreläggas kyrkomötet för handläggning, så snart detta kan sammankomma. Kyrkomötet skall besluta huruvida en bestämmelse skall förbli i kraft som sådan eller upphävas helt eller delvis och huruvida den skall gälla under den av kyrkostyrelsen föreskrivna tiden eller en kortare tid.

15 §

Beslutförheten under undantagsförhållanden

Kyrkostyrelsen kan, om undantagsförhållandena det oundgängligen kräver, fatta de i 14 § 1 och 2 mom. avsedda och även övriga nödvändiga och brådskande beslut, då fem av kyrkostyrelsens medlemmar är närvarande.

Domkapitlet kan i de fall som avses i 1 mom. fatta nödvändiga och brådskande beslut, då

biskopen eller domprosten samt två andra medlemmar av domkapitlet är närvarande.

26 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

1 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1999 och genom den upphävs kyrkolagen av den 23 december 1964 (635/64) jämte ändringar.

Samtidigt med denna kyrkolag träder även kyrkoordningen och valordningen för kyrkan i kraft i den form som dessa har godkänts av kyrkomötet i samband med godkännandet av förslaget till denna kyrkolag. Även övriga åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2 §

Mandatperioden för organ som valts före kyrkolagens ikraftträdande

Kyrkans och stiftens samt församlingarnas och de kyrkliga samfundens verksamhetsorgan, som valts enligt den upphävda kyrkolagen, fortsätter sin verksamhet till dess mandatperioden för motsvarande organ enligt denna lag begynner.

Mandatperioden för en kommitté som tillsatts enligt 286 § 1 mom. i den upphävda kyrkolagen upphör när den för kommittén förelagda verksamhetsperioden upphört.

3 §

Församlingsförbund

På sådana församlingsförbund som grundats före denna lags ikraftträdande tillämpas fortsättningsvis vad som stadgas om dessa i den upphävda kyrkolagen.

4 §

Tjänsteinnehavarnas ställning

Stadgandena i den genom denna lag upphävda kyrkolagen skall fortfarande gälla

1) avgångsåldern för biskop, ecklesiastikråd

och innehavare av en präst- eller kantorstjänst som utnämnts eller valts före denna lags ikraftträdande, samt

2) besättande av en tjänst, om ansökningstiden utgått före denna lags ikraftträdande.

En kyrkoherde som är kontraktsprost då denna lag träder i kraft har, utan hinder av 19 kap. 11 § 1 mom., rätt att kvarstå i detta ämbete under sex år räknat från lagens ikraftträdande.

När lagen träder i kraft förändras

1) tjänstebestämmelsen för en extraordinarie präst i en församling eller kyrklig samfällighet till församlingspastor,

2) tjänstebestämmelsen teologiskt bildad assessor till prästassessor, och

3) den finska tjänstebestämmelsen för lagfaren assessor "lainoppinut asessori" till "lakimiesassessori".

Den med tjänsten förenade skyldigheten för en kyrkoherde eller en kaplan i en kapellförsamling att bo i en tjänstebostad i enlighet med 2 § 4 mom. lagen om upphävande av lönelagen för den evangelisk-lutherska kyrkan (391/90) gäller fortfarande, om inte skyldigheten upphävs genom beslut av kyrkofullmäktige som skall underställas domkapitlet för fastställelse. Domkapitlet kan även på ansökan bevilja tjänsteinnehavaren befrielse från denna skyldighet för den tid som tjänsteförhållandet varar.

5 §

Pensionsavgifter

Det utjämningsystem som ingår i ikraftträdelsestadgandet till lagen om ändring av 501 och 529 §§ kyrkolagen (1127/90) skall fortsättningsvis iakttas.

6 §

Vissa pensionsrättigheter

De rättigheter avseende pension och familjepension som gäller när denna lag träder i kraft skall fortfarande gälla en sådan föreståndarinna för diakonissanstalt eller en diakonissa, vilken som huvudsyssla utövar lärarverksamhet vid en diakonissanstalt, vilka varit i sagda tjänst eller fortfarande utövar tjänsten då denna lag träder i kraft.

7 §

Begravningsväsendet

Har en församling före denna lags ikraftträ-

dande överlåtitt en grav för all framtid, skall denna överlåtelse fortfarande gälla, så länge som graven utgör en del av en fredad begravningsplats. Beträffande en sådan grav skall dock tillämpas vad som stadgas i 17 kap. 3 och 4 §§.

Beträffande gravar som har överlåtits för viss tid före denna lags ikraftträdande tillämpas denna lag och med stöd av den utfärdade föreskrifter till den del som dessa inte begränsar de rättigheter som gravrättens innehavare har haft enligt den upphävda lagen.

8 §

De upplösta församlingarnas egendom och pensioner till deras anställda

Stadgandena om de upplösta församlingarnas egendom samt om pensioner för deras kyrkobetjäning och övriga funktionärer, vilka omnämns i 547 § 1 punkten i den upphävda kyrkolagen och vilket lagrum fogats till kyrkolagen av år 1869 genom lag 27.5.1949 (384/49), skall fortfarande iakttas.

9 §

Disciplinärenden och tjänstebrott

Ett disciplinärt ärende som anhängiggjorts före denna lags ikraftträdande skall slutbehandlas med iakttagande av de stadganden som gällde då lagen trädde i kraft.

Är en präst, lektor eller kantor före lagens ikraftträdande ställd under åtal vid ett domkapitel för sådant fel i tjänst eller uppförande varom straff stadgats i den genom denna lag upphävda kyrkolagen, skall ärendet slutbehandlas med iakttagande av stadgandena i den upphävda lagen. Är förseelsen dock av sådan art, att den enligt den nya lagen kan handläggas som ett disciplinärende och har domkapitlet inte meddelat slutligt utslag med anledning av åtalet, skall ärendet handläggas som ett disciplinärende enligt denna lag.

Har ett tjänstefel eller fel i uppförande eller en förseelse inträffat före denna lags ikraftträdande, skall straffet dömas ut eller disciplinstraffet påföras enligt den lag som leder till ett lindrigare straff för den skyldige.

Helsingfors den 26 mars 1993

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Minister *Tytti Isohookana-Asunmaa*